

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 23. IZREDNA SEJA

(17. maj 2019)

MANDAT

VIII

IZREDNA
SEJA

23

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 23. izredna seja (17. maj 2019)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2019

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 23. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI Z ANOMALIJAMI V SISTEMU PLAČ V JAVNEM SEKTORJU, EPA 576-VIII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI Z ANOMALIJAMI V SISTEMU PLAČ V JAVNEM SEKTORJU, EPA 576-VIII	6
JELKA GODEC.....	6
ŽAN MAHNIČ.....	7
ZVONKO ČERNAČ.....	9
RUDI MEDVED	10
MIHA KORDIŠ	11
JERNEJ VRTOVEC	13
VOJKO STAROVIČ	14
ROBERT POLNAR	15
DUŠAN ŠIŠKO.....	16
JANEZ (IVAN) JANŠA	17
NIK PREBIL	19
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	20
GREGOR PERIČ.....	21
JELKA GODEC.....	23
ŽAN MAHNIČ.....	25
BOJAN PODKRAJŠEK	27
JOŽE LENART.....	28
ŽAN MAHNIČ.....	29
DR. FRANC TRČEK	29
JOŽEF HORVAT	31
ALENKA JERAJ	33
TINA HEFERLE	34
ŽAN MAHNIČ.....	35
TINA HEFERLE	35
JELKA GODEC.....	35
RUDI MEDVED	36
ŽAN MAHNIČ.....	37
JELKA GODEC.....	37
RUDI MEDVED	37
JELKA GODEC.....	37
RUDI MEDVED	38
ŽAN MAHNIČ.....	38
DR. KLEMEN GROŠELJ	38
PREDRAG BAKOVIČ.....	39
MATEJA UDOVČ.....	40
JELKA GODEC.....	41
EVA IRGL.....	41
VOJKO STAROVIČ	43
ROBERT PAVŠIČ	44
JANI PREDNIK	45
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	46
ZVONKO ČERNAČ	48
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	49
ROBERT PAVŠIČ	49
ZVONKO ČERNAČ	49
ZVONKO ČERNAČ	49
FRANC BREZNIK	49
SONIBOJ KNEŽAK	52
LIDIJA DIVJAK MIRNIK	53
MOJCA ŽNIDARIČ	54
NIK PREBIL	55

JOŽEF LENART	56
JERCA KORČE	57
ŽAN MAHNIČ	58
MAG. BOJANA MURŠIČ	59
DR. KLEMEN GROŠELJ	59
RUDI MEDVED	59
JELKA GODEC	60
DANIJEL KRIVEC	61
ŽAN MAHNIČ	61
JOŽEF LENART	61
ROBERT PAVŠIČ	62
NIK PREBIL	62
ALEŠ ŠABEDER	62
JELKA GODEC	63

Državni zbor VIII. mandat

23. izredna seja
17. maj 2019

Predsedujoči: mag. Dejan Židan.....predsednik Državnega zbora
Tina Heferle.....podpredsednica Državnega zbora
Branko Simonovič.....podpredsednik Državnega zbora
Jože Tanko.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 17. maja 2019 ob 10. uri.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN:

Spoštovane kolegice poslanke, spoštovani kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 23. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščam vas, da je umrl gospod Zoran Lešnik, poslanec Državnega zbora v mandatnem obdobju 1996–2000. Njegov spomin bomo počastili z minuto molka.

/ minuta molka/

Slava mu!

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Karla Urh, mag. Branislav Rajič, Janja Sluga, Ljudmila Novak od 15. ure dalje, mag. Matej Tonin, Blaž Pavlin, Iva Dimic, Samo Bevk, mag. Marko Koprivc od 16. ure dalje, Nataša Sukič, Primož Siter, Violeta Tomič, dr. Matej Tašner Vatovec od 13. ure dalje, Luka Mesec od 14. ure dalje, Ferenc Horváth, Zmago Jelinčič Plemeniti, Igor Peček, dr. Franc Trček od 14. ure dalje in mag. Andrej Rajh.

Na sejo sem torej vabil tudi predstavnike Vlade in tudi predstavnike Vlade vljudno pozdravljam!

S tem, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, prehajamo na **določitev dnevnega reda** 23. izredne seje Državnega zbora.

Predlog dnevnega reda ste prejeli v petek, 10. maja 2019, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, ki ste ga prejeli s sklicem.

S tem, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, prehajamo na glasovanje. Prosim vas, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za je glasovalo 64, en glas proti.

(Za je glasovalo 64.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je dnevni red 23. izredne seje zbora določen.

Prehajamo na 1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA V ZVEZI Z ANOMALIJAMI V SISTEMU PLAČ V JAVNEM SEKTORJU.

Predlog priporočila je v obravnavo zboru predložila skupina 25 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Danijelom Krivcem.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem najprej besedo predstavnici predlagateljice gospe Jelki Godec.

Gospa poslanka, izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Lep pozdrav!

Spoštovani! V desetletju od sprejetja Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki ureja sistem plač funkcionarjev in javnih uslužbencev v javnem sektorju, pravila za njihovo določanje, obračunavanje in izplačevanje ter pravila za določanje obsega sredstev za plače, se je pokazalo kar nekaj anomalij, ki danes zahtevajo, da se ta enotni plačni sistem spremeni. V družbi se razmerja spreminjajo. Spreminjajo se tudi razmerja znotraj javnega sektorja, ne nazadnje se tudi tanjša razmejevanje med javnim in zasebnim sektorjem zaradi javno-zasebnega partnerstva. Spreminja se okolje okoli nas, pojavljajo se novi poklici, nove specializacije. Tako so za prihodnje uspešno delovanje celotnega javnega sektorja, posebej pa za ključni veji, kot sta zdravstvo in obramba, potrebne korenite spremembe.

Ker je danes toliko različnih kategorij javnih uslužbencev, kot je različnih javnih funkcij in organizacij, ker se zaposleni na ministrstvih in v občinskih upravah razlikujejo od zaposlenih v vojski in zdravstvu, je treba jasno določiti, če in kakšen naj bo obseg javnih uslužbencev, za katere bo veljala posebna delovnopravna zakonodaja. Enotni plačni sistem je treba

ponovno prevetrili z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti. Predlagatelji priporočila menimo, da je potrebnih več sprememb, med drugimi vzpostavitev ustreznih razmerij med plačnimi razredi in spodbujanje nagrajevanja, ki bo omogočilo, da so zaposleni, ki so pri svojem delu bolj učinkoviti, tudi bolje plačani. Zato je treba zagotoviti ustrezen sistem, ki bi omogočal objektivno ocenjevanje. Variabilni del plače kot del plače iz naslova višje produktivnosti bi zagotovo predstavljal spodbudo za zaposlene na področju zdravstva in obrambe. Mnogi zaposleni v javnem sektorju, ki delajo več in kakovostnejše ter bolj učinkovito, upravičeno niso zadovoljni s plačno uravnilovko in neučinkovitim sistemom nagrajevanja boljšega dela. Zaposlenim v javnem sektorju, v javnih zavodih, predvsem na področju zdravstva in obrambe, je treba zagotoviti zadovoljive delovne pogoje, možnost za razvoj in, kar je najpomembnejše, tudi dobro vodenje. Zato danes govorimo o uvajanju menedžerskih metod in tehnik vodenja javnih zdravstvenih zavodov. Vodilnim kadrom v javnih zdravstvenih zavodih je treba omogočiti ustrezne mehanizme in pristojnosti, ki bodo zagotovile avtonomno vodenje, odločanje, kar bo povečalo tudi področje odgovornosti. Do teh sprememb pa brez sprememb razmerij med javnimi uslužbenci ne bo prišlo. Zato je treba znotraj javnega sektorja proučiti in spremeniti organizacijske strukture, da predstojniki ne bodo le izvrševalci zakonodaje, ne bodo pri nagrajevanju in razporejanju delovnih nalog ukleščeni v uravnilovko enotnega plačnega sistema.

Pravijo, da je slovensko zdravstvo dobro. Da, dobro je za zdravega človeka, za dobavitelje, ki si ustvarjajo monopole na slovenskem tržišču, za določen vodstveni kader, ki ne zna ali pa ne sme voditi javnega zdravstvenega zavoda v pozitivnih številkah in jih država nagradi za pridelano finančno izgubo. Dober je za tiste, ki imajo denar in se zdravijo v zasebnih ambulantah in klinikah, in dober je za monopolno zavarovalnico. Vodstvena politika že vsaj deset let ne želi videti in slišati opozoril zaposlenih v zdravstvenem sistemu, ne želi odpraviti monopolnega položaja zavarovalnic, sprejema škodljivo zakonodajo, ki samo pospešuje in povečuje nered v zdravstvu, in ne nazadnje pomaga pri propadu celotnih področij specializacij.

Vodstvena politika je v zadnjih petih letih uspela narediti še nekaj – popolnoma je obrnila bolnike proti zdravnikom in zdravstvenemu osebju. Zato danes bolniki krivijo zdravnike in ostalo osebje za čakalne dobe, za razpad otroške kardiologije, za prisiljeno zavračanje pacientov na primarnem nivoju. Zdravstveno osebje pa nas že več let opozarja na nevzdržne razmere, delovne pogoje, ki ne omogočajo kakovostnega dela. Razmere, ki naganjajo mlade zdravnike v tujino, ki prav tako naganjajo bolnike v tujino, odhajajo pa tudi že uveljavljeni strokovnjaki. Rezultat tega pa vidimo

tudi pri vpisu specializacij na področju družinske in urgentne medicine, ki strmo pada. Med smiselnimi in nujnimi spremembami, kot so spoštovanje normativov in standardov, odprava monopolnega položaja zdravstvene zavarovalnice, sprememba škodljive zakonodaje za mlade zdravnike, je tudi sprememba na področju enotnega plačnega sistema.

Spremembe na področju vodenja javnih zdravstvenih zavodov ne bodo možne brez korenite spremembe in izhoda iz okovja enotnega plačnega sistema. Na tem polju lahko iščemo tudi odgovore, zakaj veliko naprav v javnih zdravstvenih zavodih ni uporabljenih po 15. uri in zakaj lahko večina zdravnikov dela v drugih zavodih, ko pa bi lahko dodatno delo opravili v svojem matičnem zavodu. Veliko kritik je tudi na področju nagrajevanja kakovosti dela v zdravstvu. V okviru Zakona o sistemu plač v javnem sektorju sploh ni možnosti, da bi nagradili specialiste na terciarju, ki opravljajo storitve, ki jih ne odpravlja nihče drug, denimo transplantacije organov.

V državah Evropske unije se plače praviloma urejajo v kolektivnih pogodbah in s pogajanjem, ne z zakonom, edino v Romuniji poznajo podoben sistem, kot je v Sloveniji. Kadar pride do sprememb v plačnem sistemu, je potrebno, da se s tem strinja 40 sindikatov javnega sektorja, kar je skoraj nemogoče. V prejšnjem mandatu je bilo izvedeno kar nekaj pogajanj in usklajevanj med sindikati in vlado, tudi med sindikatom v zdravstvu in vlado posebej. Vsaka nova pogajanja pa pripeljejo do novih večjih nesorazmerij med plačnimi razredi. Med zadnjimi pogajanja so se dvignile plače zdravnikov, primerljivih poklicev, vendar po določenih informacijah, nihče ne ve, na osnovi katerih kriterijev oziroma parametrov.

Prav tako pa so zadeve kritične v Slovenski vojski, kjer se v zadnjih letih sooča z negativnimi ocenami v poročilih o pripravljenosti vojske, kjer ta ocenjuje stopnjo zmožnosti za delovanje v miru s povprečno oceno zadostno, za delovanje v vojni pa nezadostno. Zato bi prosila še kolega Mahnič, da predstavi področje obrambe.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka, za vašo predstavitev.

Za dopolnilno obrazložitev pa predajam se besedo predstavniku predlagatelja gospodu Žanu Mahnič.

Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, predsednik. Kolegice in kolegi!

Da bi lahko uspešno reševali težave Slovenske vojske, moramo začeti na začetku in ta začetek pomeni, da moramo vojake izvzeti iz enotnega plačnega sistema v javnem sektorju. To so besede Marjana Šarca na dveh izmed predvolilnih soočenj pred lanskiimi parlamentarnimi volitvami.

Težave Slovenske vojske bomo reševali tako, da bomo ponovno uvedli naborniški sistem. To je ena od treh glavnih točk stranke Desus za lanskoletne parlamentarne volitve. Kaj od tega je uresničeno, lahko sami ugotovite. Dejstvo pa je, da imata tako Marjan Šarec kot Karl Erjavec v rokah škarje in platno, da bi bodisi eno, bodisi drugo, pri čemer se strinjam, da bi ali eno ali drugo pomagalo premostiti težave Slovenske vojske, tudi udejanjila v praksi. Vendar namesto velikopoteznih načrtov nadaljujeta z razkrajanjem in uničevanjem Slovenske vojske v smislu, da je od začetka mandata te vlade Slovenska vojska že ob praktično četo in pol vojakov in bo v roku dveh let izgubila bataljon. V času vlade Mira Cerarja je izgubila en bataljon vojakov v štirih letih, kot kaže bo pod vlado Marjana Šarca, en bataljon vojakov izgubila v dobri polovici tega časa.

Dokler ne bomo pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske izvzeli iz enotnega plačnega sistema v javnem sektorju in dokler se povprečna bruto slovenska plača ne bo udejanjila pri najnižji plači vojaka – to se pravi, dokler vojak ne bo imel okrog tisoč evrov plače, toliko časa mi ne bomo imeli vojske, ki bi bila sposobna braniti domovino glede na ocene, ki si jih vojska pet let zapored že sama poda. Namesto da bi se vi lotili konkretnih ukrepov, ste se lotili spreminjanja kriterijev v smislu, da ne bo več cilj imeti 8 tisoč pripadnikov stalne sestave, pač pa bo novi cilj imeti 6 tisoč pripadnikov stalne sestave. Pomeni, da bo ocena, kar se kadrov tiče, pozitivna. Ker imamo trenutno 6 tisoč 500 pripadnikov in še nekaj, tako da ne dosegamo kriterija 8 tisoč, bomo pa presejali kriterij 6 tisoč, kar pomeni, da bo vojska seveda pozitivna.

Tri stvari, ki jih mora zagotavljati minister za obrambo, so finance, kadri in pa oprema. Nič od tega Slovenski vojski minister za obrambo ne zagotovi, nič od tega predsednik vlade Marjan Šarec in pa finančni minister Andrej Bertoncelj Slovenski vojski ne zagotovita. Če mislite, da boste s 35–40 milijonov evrov več, rešili vse probleme Slovenske vojske – ne boste jih. Ne boste jih, tudi če bi dali 100 milijonov ali pa 200 milijonov. V enem letu tega denarja niti porabiti ne moreš. Vendar pa bi bilo potrebno začeti na začetku – kot je dejal Marjan Šarec – izvzeti Slovensko vojsko iz enotnega plačnega sistema v javnem sektorju. Ta začetek bi pomenil, da lahko začnemo resno načrtovati kadrovsko sliko Slovenske vojske in da se začnemo približevati ciljem, ki smo jih sami napisali v strateških dokumentih. Nekatere je sprejel Državni zbor, druge je sprejela Vlada, s tem da se je pač parlament oziroma konkretno Odbor za obrambo samo seznanil, ko govorimo o srednjeročnem obrambnem programu Republike Slovenije, kjer vsako leto prilagajamo stanje, namesto da bi šli v smeri izboljševanja, da bi imeli vojsko, s katero bi se lahko kosali z zavezniki vojskami. Ne seveda po številu, ker

pač takšnih resursov ne bi imeli, če bi še ne vem koliko vlagali, pač pa po kompetentnosti in pa po tem, da bi sledili tistemu, kar zaveznikom obljubimo.

Poklic vojaka je specifičen poklic in se ne more kosat z ostalimi poklici. Tisti, ki smo kdaj obiskali kakšno enoto, kakšen obisk Odbora za obrambo, smo slišali, kakšne težave imajo poveljniki, ko je recimo treba iti za en teden na teren. Vojak se sklicuje na Zakon o javnih uslužbencih in enostavno reče, da ima doma otroka, ki je mlajši od treh let, zato ne gre na teren. In potem je problem s popolnjenostjo enot, potem je problem na samih vajah, potem se iščejo zamenjave, teh zamenjav ni in kadrovska slika se drastično slabša. Da ne govorim o tem, da je bila leta 2008 povprečna plača vojaka na 95 % povprečne slovenske plače, danes pa capljamo tam nekje okrog 60 %. Drugi poklici v javnem sektorju so napredovali – in hvala bogu, da so, jim privoščim – vendar pa ne moremo imeti tako mačehovskega odnosa do stebra slovenske državnosti, do zmagovalne vojske leta 1991 in do tistih, ki nesebično pomagajo.

Glavni namen slovenske vojske in imeti slovensko vojsko samo za zaščito in reševanje, nima smisla. Potem vojsko ukinito in naredimo civilno zaščito, z vsemi potrebnimi enotami, ki bo posredovala v primeru naravnih in drugih nesreč. Če bo Slovenska vojska ostala v enotnem plačnem sistemu javnega sektorja, Slovenska vojska ne bo mogla izpolnjevati vseh nalog, ki jih določata 37. in pa tudi 37.a člen Zakona o obrambi. Ko smo imeli še približno 450 vojakov več, so poveljniki govorili, da imajo problem zagotavljati kadre za varovanje naše južne meje. Predstavljajte si, kakšno je stanje danes, ko je 450 vojakov manj, pri čemer je treba gledati trikrat polletni cikel – se pravi, tisti, ki so prišli z misij, tisti, ki so na misijah, in tisti, ki se na misijo odpravljajo; s temi si pač ne moremo pomagati, ker so v postopku misij. Potem nam ostane še nekaj vojakov za branjenje meje in ko so resne težave, lahko v eno nedeljo recimo, to, kar se je zgodilo prejšnjo nedeljo, pošljemo 35 vojakov na 630 kilometrov državne meje. V posmeh Slovenski vojski in pa v posmeh prebivalkam in prebivalcem, katerim ste to vojsko na podlagi Zakona o obrambi poslali v pomoč!

S podobnimi težavami, kot se srečujemo mi, so se srečevale tudi druge države, Češka, Slovaška, baltske države, vendar so te države reševale problematiko točno na tak način, kot ga je pred volitvami napovedal Marjan Šarec. Vojska ne more biti del javnega sektorja. Vojska mora imeti svoja pravila, je specifična organizacija, zato mora imeti tudi svojo plačno lestvico. Glede na to da smo verjeli v neko novo politiko, kakršno je narekoval Marjan Šarec, pa smo videli, da ta nova politika pomeni to, da pred volitvami konkretno nekaj obljubiš, ko pa imaš možnost to obljubo izpeljati – in ko je

podpora, če ni podpore v koaliciji, bi zagotovo bila v opoziciji – pa tega ne izpelješ.

Tako da nam je resnično žal, da se niste strinjali z našimi priporočili. Očitno se bo razkroj Slovenske vojske in pa tudi slovenskega zdravstvenega sistema pod vlado Marjana Šarca nadaljeval še naprej – vse do bridkega konca.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec, za vašo obrazložitev.

Predlog priporočila je 15. maja 2019 kot matično delovno telo obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel točke predloga priporočila, je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava predloga priporočila na seji delovnega telesa končana.

Za predstavitev prosim predsednika, gospoda Zvonka Černača. Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Lep pozdrav vsem v mojem imenu.

Priporočilo Slovenske demokratske stranke glede anomalij plačnega sistema v javnem sektorju je bilo obravnavano na 9. nujni seji odbora. Poročilo ste prejeli v pisni obliki. Ker je obsežno in ker je čas omejen, v nadaljevanju samo nekaj bistvenih poudarkov.

Predstavnica in predstavnik predlagateljica poslanka Jelka Godec in poslanec Žan Mahnič sta podala dopolnilno obrazložitev predloga priporočila. Poslanka Jelka Godec je predstavila problematiko na področju zdravstva. Poudarila je, da so se v času, odkar je bil sprejet zakon v sistemu plač v javnem sektorju, pokazale določene anomalije. Že v sprejetju enotnega plačnega sistema pa je bilo predvideno, da bodo opravljene analize in da se bo enotni plačni sistem ustrezno revidiral. Ker imamo več različnih kategorij javnih uslužbencev, je treba enotni plačni sistem preveriti predvsem z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti. Potrebna je vzpostavitev ustreznih razmerij med plačnimi razredi in spodbujanje nagrajevanja, kar bo omogočilo, da bodo zaposleni, ki so bolj učinkoviti pri svojem delu, tudi bolje plačani. Predlog priporočila naslavlja predvsem področje zdravstva in obrambe. Na zdravstvenem področju je moč zaznati nesposobnost, tudi nesposobnosti, nestrokovnost vodstvenega kadra v posameznih javnih zdravstvenih ustanovah, monopol zdravstvene zavarovalnice in neustrezno zakonodajo. Prvi korak za spremembe na področju zdravstva in obrambnega sistema je revizija enotnega plačnega sistema z možnostjo izvetja zdravstvenih delavcev in vojakov.

Poslanec Žan Mahnič je v nadaljevanju predstavil razmere na področju obrambe. Pri tem je izpostavil problematiko drastičnega zmanjšanja števila vojakov v zadnjih letih ter porušeno razmerje med častniki in podčastniki ter vojaki. Poudaril je, da je Slovenska vojska zelo slabo ocenjena. Dejal je, da sindikati na

področju obrambe že več let poudarjajo, da enotni plačni sistem ni pravičen do zaposlenih in da tak sistem ne more funkcionirati v Slovenski vojski. Treba je narediti analizo posledic izločitve iz enotnega plačnega sistema tako zdravstvenih delavcev kot vojakov, saj enotni plačni sistem negativno vpliva na opravljanje nalog in posledično slabi varnost Republike Slovenije. Da bi spremenili ta trend padanja števila vojakov, je potrebno zagotoviti tudi preko plač spodbudno delovno okolje ter vzpostaviti razmere, v katerih bo profesionalna vojska lahko uspevala. Izpostavil je tudi stališče predsednika vlade Marjana Šarca iz časa pred zadnjimi državnozborskimi volitvami, ko je le-ta dejal, da je vključitev slovenske vojske v enotni plačni sistem napaka.

V nadaljevanju je minister za javno upravo Rudi Medved predstavil pisno mnenje Vlade. Poudaril je, da glede vsebine plač v javnem sektorju poteka dialog s sindikati, potekajo konkretne aktivnosti za izboljšanje tega sistema v okviru priprave analize. Ker je ta analiza praktično že pripravljena, Vlada meni, da dodatne analize ne bi bilo smotno izdelovati, zato predloga priporočila ne podpira. Minister za zdravje Aleš Šabeder je poudaril, da bi izstop iz enotnega plačnega sistema povzročil precejšen skok stroškov dela, kar bi negativno vplivalo tudi na skupne višje izdatke v zdravstvu. Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Klemen Grošelj je dejal, da ministrstvo aktualne pobude po izstopu oziroma izvetju iz enotnega plačnega sistema ne podpira.

V razpravi so predstavniki Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke opozorili na potrebo po prevetritvi enotnega plačnega sistema. Menili so, da je v zdravstvu problem tudi birokracija in pomanjkanje časa za pacienta ter da je posledica neurejena plačnega sistema korupcija v zdravstvu. Opozorili so na dolge čakalne vrste in na premajhno število družinskih zdravnikov ter na dejstvo, da mladi zdravniki tudi zaradi plačnega sistema niso motivirani za zaposlovanje na delovnih mestih družinskih zdravnikov. Tako na obrambnem kot na zdravstvenem področju je torej potrebno ustrezno urediti razmere med plačnimi razredi. Kot enega od razlogov za pomen obravnave tematike pa so navedli tudi sesutje sistema družinske medicine. Drugi razlog so podatki na področju obrambe in kadrovska podhranjenost Slovenske vojske. Predstavnica Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov je predstavil amandma. Člani in članice koalicijskih poslanskih skupin so dejali, da predlog priporočila ni potreben. Sistem ima pomanjkljivosti in napake, vendar jih je po njihovem mnenju potrebno odpraviti v okviru enotnega plačnega sistema.

V nadaljevanju odbor ni sprejel vloženega amandmaja in s šestimi glasovi za in devetimi proti tudi ne predloga priporočila, ki ga je vložila Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod predsednik, za predstavitev poročila odbora.

S tem prehajamo na obrazložitev s strani Vlade.

Mnenje predstavil gospod Rudi Medved, minister za javno upravo. Izvolite.

RUDI MEDVED: Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Vlada je sprejela mnenje k predlogu priporočila skupine poslank in poslancev Državnega zbora s prvopodpisanim Danijelom Krivcem glede anomalij v sistemu plač v javnem sektorju, in sicer je po mnenju Vlade takšno priporočilo nepotrebno. Naslavlja vsebine glede plač v javnem sektorju, o katerih že nekaj časa teče dialog s sindikati javnega sektorja. Prav tako pa tudi tečejo zelo konkretne aktivnosti za spremembe oziroma izboljšanje plačnega sistema. Vlada pri tem posebej izpostavlja, da je bila v socialnem dialogu z vsemi reprezentativnimi sindikati javnega sektorja dogovorjena časovna dinamika in vsebina pogajanj s sindikati o konkretnih zavezah iz sklenjenih sporazumov s sindikati konec lanskega leta. Med njimi je vsekakor tudi začetek usklajevanja sprememb po Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju, pri čemer si bodo Vlada in sindikati izmenjali predloge sprememb tega zakona po nekaterih ključnih inštitutih, kot so ocenjevanje in nagrajevanje delovne uspešnosti, napredovanje, določitev plač ob zaposlitvi in prehajanju na druga delovna mesta v okviru javnega sektorja in podobno, da se bo to zgodilo konec meseca maja, torej še ta mesec. Sicer pa bo podrobnejše usklajevanje sprememb zakona po posameznih členih steklo takoj po izvedeni analizi kariernih napredovanj v celotnem javnem sektorju. Tudi glede analize, kot jo predlagajo predlagatelji priporočil, aktivnosti že tečejo, pri čemer je dispozicija te analize bila v celoti usklajena s sindikati. Po dogovorjeni časovnici je predvideno, da bi Vlada analizo obravnavala v začetku junija, njeni rezultati pa bodo potem podlaga za začetek podrobnega vsebinskega usklajevanja sprememb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Tako je bilo dogovorjeno v konstruktivnem socialnem dialogu s sindikati javnega sektorja. Vlada torej analizo pripravlja. Ne pripravlja pa analize, kot to pričakujejo predlagatelji, namreč analize, ki bi pomenila praktično demontažo sistema plač v javnem sektorju. Zagovarja namreč enotni plačni sistem, pripravlja vse potrebne ukrepe za izboljšanje tega sistema, ne pristaja pa na logiko izstopanja posameznih poklicnih skupin iz tega sistema, saj bi to avtomatično pomenilo tudi razpad enotnega plačnega sistema.

Spremembe, ki jih bo predlagala Vlada, bodo šle v smeri bolj fleksibilnega plačnega sistema, kot rečeno, omejevanja avtomatizmov

in povečanja možnosti za variabilno nagrajevanje najboljših kadrov v odvisnosti od rezultatov dela, pri čemer bodo tudi kriteriji variabilnega nagrajevanja predmet dogovarjanja s sindikati. Izkušnje namreč kažejo, da so prejšnje vlade nekajkrat predlagale spremembe plačnega sistema, tudi takšne, ki niso bile usklajene s sindikati, vendar pa takšne spremembe niso doživele epiloga v Državnem zboru, saj politične stranke rešitev, ki ne bi imele podpore sindikatov javnega sektorja, nikoli niso podpirale. Vlada se zaveda da rokohitsko ravnanje pri tako občutljivem zakonu, ki ureja sistem plač za 170 tisoč zaposlenih v javnem sektorju, ne bo dalo rezultatov, zato se dogovarjanja s sindikati o potrebnih spremembah plačnega sistema loteva premišljeno in z zavedanjem, da je socialni dialog pri tem izjemnega pomena.

Vlada tega priporočila ne more podpreti tudi zaradi nekaterih navedb, ki glede na veljavno ureditev plač v javnem sektorju in empirične podatke o plačah ne držijo. Čeprav je veljavni sistem plač treba nadgraditi, o tem se strinjamo vsi, pa ne držijo navedbe, da sedanji sistem nima vgrajenih mehanizmov za nagrajevanje delovnih uspešnosti, torej stimulacijo tistih, ki delajo več in bolje. Zakon te mehanizme ima vgrajene. Določa namreč tri vrste delovne uspešnosti, pri čemer je ena zamrznjena do vključno 30. junija naslednje leto zaradi znanih razlogov, posledic krize. Sicer pa so podatki na primer za leto 2018 takšni, da se za nagrajevanje delovne uspešnosti v javnem sektorju porabi 2,5 % mase sredstev za plače na letni ravni. Tako je za nagrajevanje delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela v letu 2018 bilo izplačanih 86 milijonov evrov, za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu pa 14 milijonov evrov. Prav tako ne držijo navedbe predlagateljev priporočila, da veljavni plačni sistem ne upošteva specifik, vezanih na opravljanje dela posameznih poklicnih skupin. Kar nekaj posebnosti v okviru enotnega plačnega sistema je pripoznanih, na primer za vojake, zdravnike, medicinske sestre, gasilce, policiste, pravosodne policiste, uradnike finančne uprave, zaposlene na RTV, in podobno. Te specifikke so upošteevane, ko gre za določanje osnovnih plač kot tudi ko gre za dodatke in nagrajevanje delovne uspešnosti, torej pri vseh elementih plače in so v mnenju Vlade nekatere tudi konkretno navedene.

Izstop posameznih poklicnih skupin iz enotnega plačnega sistema ne daje zagotovila, da se bo bolj ustrezno uredilo nagrajevanje zaposlenih v teh poklicnih skupinah. Predlagatelji tega izstopa predvidevajo, da se bo s parcialnimi pogajanjmi samo glede posamezne poklicne skupine lažje doseglo ustrežnejše nagrajevanje oziroma višje plače v tej poklicni skupini, pri čemer pa je za zagotovitev višjih plač treba zagotoviti dodaten vir sredstev, ki pa zgolj zaradi izstopa iz enotnega plačnega sistema ni zagotovljen. Poleg tega bi izstop

posameznih poklicnih skupin iz enotnega plačnega sistema povzročil demonstracijski učinek pri drugih poklicnih skupinah in posledično razpad plačnega sistema, ki pa je z vidika najvišje stopnje transparentnosti in nadzora nad uporabo javnih sredstev ter tudi javnofinančne obvladljivosti pomemben.

Kot rečeno, enotni plačni sistem je po mnenju Vlade treba spremeniti, treba ga je nadgraditi, in to tudi počnemo. Nadgraditi, ne pa uničiti. Tisti, ki menijo, da je demontaža enotnega plačnega sistema rešitev, ogrožajo tudi javnofinančni sistem. In ne nazadnje podatki o plačah kažejo, da se tako v dejavnosti zdravstva, zlasti pa v Slovenski vojski, plače v zadnjih štirih letih bistveno povečujejo, kar kaže, da enotni plačni sistem le ni tako nevzdržna kletka, kot se to želi prikazati.

Iz navedenih razlogov Vlada Republike Slovenije priporočila ne podpira, ker že dela vse potrebno za spremembe enotnega plačnega sistema, pripoznane tudi s strani sindikatov. V dialogu s sindikati javnega sektorja bomo do konca tega meseca izmenjali izhodišča za spremembo tega sistema.

Ko govorimo o prevetritvi enotnega plačnega sistema, se strinjamo, da je prevetritev nujna. Je pa res, da si to prevetritev razlagamo na različne način. Če jo mi vidimo kot nadgradnjo, posodobitev sistema, jo predlagatelji s tem, ko Vlado navajajo naj že z analizo praktično predvidi izstop posameznih poklicnih skupin iz plačnega sistema, vidijo kot rušitev enotnega plačnega sistema.

Ta plačni sistem je bil preverjen tudi s strani OECD v precej in zelo podrobni analizi. Ne bi navajal podatkov iz te analize, mislim pa, da je zelo pomembno tisto, kar je napisano na koncu te analize, in sicer, da je Zakon o sistemu plač v javnem sektorju v Sloveniji na to področje uvedel red, ker je pred tem vladal popoln nered. S tem se lahko strinjamo, saj vemo, kako je funkcioniral plačni sistem pred uvedbo enotnega plačnega sistema.

Jaz bi morda samo še, pa nisem odvetnik predsednika Vlade, ampak ko se tolikokrat ponovi, kaj je predsednik želel reči oziroma kaj je s tem mislil, saj povedal je zelo preprosto, kar zadeva vojsko znotraj enotnega plačnega sistema. Začne se na začetku. Ja, rekel je, da se začne na začetku, začne se pri uvedbi enotnega plačnega sistema. Takrat je bila vojska, jaz sem iskal analizo, pa je nisem našel, brez kakršnekoli analize uvrščena v enotni plačni sistem. Da je bilo to takrat napaka, je rekel predsednik Vlade, torej nič ne razlagam, kaj je mislil, tako je rekel, in s tem se lahko seveda v marsičem strinjamo. Vendar danes enotni plačni sistem funkcionira tako, kot funkcionira, bodo pa v nadaljevanju tudi predstavniki Ministrstva za obrambo lahko potrdili, kaj vse bi povzročil izstop vojske iz enotnega plačnega sistema oziroma prepričani smo, da danes izstop katerekoli poklicne skupine iz enotnega plačnega sistema pomeni

tudi razpad tega sistema in takrat se vračamo potem na začetek.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod minister, za vašo predstavitev.

S tem, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Kot prvi imate besedo gospod Miha Kordiš, Poslanska skupina Levica. Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo.

Anomalij v plačnem sistemu v javnem sektorju je kar nekaj, žal pa današnja priporočila predlagateljev z desne, ki se na te anomalije sklicujejo, nič iz teh anomalij dejansko ne rešuje. Nad samim plačnim sistemom v Levici nismo preveč navdušeni. Edina prava rešitev znotraj konteksta enotnega sistema je, če se anomalije, ki so realno obstoječe, odpravijo. Ampak teh anomalij za razliko od predlagateljev ne vidimo o tem, da so zdravniki in vojaki del tega enotnega plačnega sistema. Začnejo se pri tem, da imamo kar 18 plačnih razredov določenih pod minimalno plačo. Anomalijo vidimo tudi v prevelikih razlikah med najbolje in najslabše plačanimi, zato se zavzemamo za določitev razmerja plač v največ 1 proti 5. Poleg teh dveh ključnih anomalij je v sistemu še en kup takšnih, ki bi morale biti že zdavnaj odpravljene. Od plačne skupine J do razlik med primerljivimi skupinami zaposlenih in primerljivimi delovnimi mesti. Zahteve po odpravi teh anomalij so stare točno toliko kot sam plačni sistem. Kljub temu jih nobena od dosedanjih vlad ni odpravila. Še več. Praktično vsi ukrepi po letu 2008 so šli v smeri krčenja javnega sektorja, zniževanja plač in zmanjševanja pravic javnih uslužbencev. Le malo je danes v tej dvorani političnih opcij, ki lahko o odpravi anomalij govorijo s čisto vestjo.

Bistvo današnjih priporočil je v izločitvi posameznih skupin zaposlenih iz enotnega plačnega sistema. Rešitve, ki to niso in ne odpravljajo nobene anomalije, omogočajo pa prvi korak k privatizaciji javnih zdravstvenih storitev. To je namen današnje seje. V priporočilih je na primer na več mestih navedeno, da so problem nizke plače ter da je ta problem možno rešiti z izstopom posameznih skupin zaposlenih iz enotnega plačnega sistema. V Levici se strinjamo, da so plače v javnem sektorju prenizke, ampak mi bi to reševali na drugačen način. Z dvigom plač in ne s privatizacijo javnega dobrega.

S predlagatelji se tudi ne moremo strinjati v tem, katere plače so prenizke. Za nas ni problema v najbolje plačanih uradnikih in zdravnikih. Problem je na drugi strani plačne lestvice, pri najslabših in krepko podplačanih zaposlenih. Ko se v priporočilih znajdejo zahteve Fidesa, je treba pošteno povedati, da se Fides prednostno ne zavzema za mlade, slabo plačane zdravnike, ampak za privilegije najboljše plačanih v zdravstvu, tistih 50, 100 posameznikov, ki so fevdalizirali zdravstveni

sistem, torej tistih posameznikov, ki bi jim privatizacija zdravstva najbolj koristila. Tu je dvoživkarstvo še eden izmed razlogov za pomanjkanje družinskih zdravnikov. Pa druge specializacije, ki so bolj atraktivne, z boljšimi plačami, tudi možnostjo zaposlitve v urbanih središčih. Raje kot družinski zdravniki bi bili potem študentje estetski kirurgi in ker jim trg omogoča možnost izbire, so tudi lahko. Absurdnost tržne alokacije delovne sile je v primeru zdravstva simptomatična. Potrebe, naše skupne potrebe so popolnoma nepomembne, niso važne, pomembno je zgolj in samo, da si vsak kot posameznik svobodno izbere, kaj želi, ne glede na to, kakšne posledice to za našo skupnost potegne. Nasploh je temeljni problem, da javni zdravstveni sistem zaradi koncesionarjev in outsourcinga podlega tržni logiki. Namesto o zdravju in zdravstvenih potrebah se pogovarjamo o minusih bolnišnic, o tem, kako niso konkurenčne, in o tem, da je potreben pravi menedžment, ki jih bo spravil v plus. Ja, zdravnike bi bilo treba zadržati v sistemu, ampak z obvezo, da morajo v javnem sistemu delati vsaj toliko let, kolikor je trajal študij. Tudi ta študij namreč ni bil brezplačen, ampak državo stane. Poleg tega bi potrebovali načrt stimulacije dela v družinski medicini, na primer spodbudno stanovanjsko politiko. Vse to so rešitve, ki v enotni plačni sistem ne posegajo, vsaj ne zares.

Še en problem, ki ga prav tako ne bomo rešili z izločitvijo zdravnikov iz enotnega plačnega sistema, je tudi, da so nekateri zdravniki dejansko preobremenjeni, nekateri drugi pa mastno služijo. Že samo znotraj zdravništva obstajajo ogromne plačne razlike, ki so posledica izigravanja in boja za privilegije v preteklosti. Vsesplošna razširjenost zaslužkarstva in dopolnilne dejavnosti kažejo, da je pri obveznem obsegu dela, ki naj ga zdravnik opravi v polnem delovnem času, še precej rezerv. Zato ne pristajamo na tezo, da so vsi zdravniki preobremenjeni. Ja, nekateri so, po navadi ravno tisti najboljši, najbolj predani, nekateri drugi pa niso. Normative je treba sprejemati v skladu s potrebami bolnikov in skupaj z normativi drugih zdravstvenih delavcev, zdravljenje je namreč kolektivno delo.

Stališče Levice je, da naj bodo delavci, ki delajo v javno korist, plačani po vnaprej določenih merilih. Na soliranje, na razbijanja solidarnosti javnih uslužbencev ne pristajamo. Ampak namen današnje seje tako ali tako ni v iskanju konkretnih rešitev. Volitve so tik pred vrati in temu primerno se stopnjuje vlaganje zahtev za nujne in izredne seje s strani SDS. Ampak tokratna zahteva se pač nanaša na izločitev slovenske vojske in zdravstva iz enotnega plačnega sistema. Gre za kar veliko bazo volilnih glasov, zato se predlagatelji poskušajo prikazati kot edini zagovorniki teh sektorjev in teh segmentov zaposlenih. Ampak tu naletimo na en problem. Ravno SDS je takrat, ko je bila na oblasti, najbolj zarezala v plače in

pravice javnih uslužbencev. Danes se pa nominalno in v retoriki zavzema za dvig plač tem istim javnim uslužbencem. To je isti SDS, ki zagovarja privatizacijo javnih storitev, znižanje davkov in prispevkov, krčenje javnega sektorja, in nas bo ta isti SDS danes prepričeval oziroma nas je že začel prepričevati, da mu gre za ljudi, za dostop do kakovostnih storitev in za višje plače zaposlenih. Tega preprosto ne morem vzeti dobronamerno. Ko je bil predsednik vlade gospod Janez Janša, je na zahteve sindikatov po odpravi plačnih nesorazmerij in anomalij v javnem sektorju, odgovoril, citiram: »Tako se ni možno pogajati, ti ljudje živijo na luni.« Konec citata.

Ne gre pozabiti, da je vlada Janeza Janše predlagala takojšnje 15-odstotno znižanje plač javnih uslužbencev. Pa je še en korak nazaj v preteklost do leta 2008. Tu moramo tudi izpostaviti, da je bila na oblasti SDS, ko se je postavil enotni plačni sistem, da se je o tem plačnem sistemu pogajal prav Janez Janša in da je bila vlada SDS tista, ki je enotni plačni sistem sprejela. Seveda, danes govorijo, da je bilo sprejetje tega sistema napaka, vsaj v določenih točkah. Ampak opozorila, kje so anomalije in bistvene pomanjkljivosti takrat sprejetega plačnega sistema, so bile znane že takrat, ko se je ta sistem uvajal in so stare točno toliko kot sam sistem. Takrat je bila parlamentarna desnica na okopih s sindikati, ni želela prisluhniti prav nobenim opozorilom, danes je pa obranila ploščo za 180 stopinj in na tej temi dela predvolilno propagando.

Anomalij, ki so povsem jasne že od same uvedbe sistema, kljub temu niste, gospe in gospodje na desni, odpravili tudi v drugi Janševi vladi. Kaj ste naredili? Namesto tega ste sprejeli zloglasni ZUJF, zarezali v plače in pravice javnih uslužbencev in neprestano zagovarjali krčenje javnega sektorja ter privatizacijo posameznih področij. Kdor želi odpraviti anomalije in poskrbeti za višje plače v javnem sektorju, mu predlagam, da se pridruži nam socialistom v zahtevi po tem, da se izhodiščni plačni razred začne pri minimalni plači in ne kar 400 evrov pod minimalno plačo, da se skupaj z nami zavzame za prepoved outsourcinga in odpravo prekarnosti. Ampak namesto tega imamo zavzemanje desnice za zaposlene v javnem sektorju le kot krinko za poskus pospeševanja privatizacije javnih storitev, to je, za več tržne logike, več dobička. Da se preko tega vsem onemogoči dostopna, brezplačna in kakovostna javna storitev, to predlagatelj današnjih priporočil ne gane. Kot rečeno, v Levici se zavzemamo za dvig plač najslabše plačanim, zavzemamo se za odpravo ugotovljenih anomalij na način, da se ohrani javno, kakovostno in vsem dostopno javno dobro.

Zaradi vsega navedenega tudi priporočil današnjih predlagateljev nismo podprli in jih tudi ne bomo. Hvala.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec za predstavitev stališča vaše poslanske skupine.

Gospod Jernej Vrtovec, imate stališče v imenu Poslanske skupine Nova Slovenija – krščanski demokrati. Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Lep dober dan vsem skupaj!

Če javni sektor razumemo kot servis za državljanke in gospodarstvo, potem zagotovo ne moremo iti mimo dejstva, na kar smo že skozi razpravo večkrat opozorili, da ta celoten javni sistem, ki ga imamo v državi, vključno s plačnim sistemom v javnem sektorju, je potreben velikih korekcij tako z vidika primerljivosti posameznih nazivov, poklicev in poklicnih skupin, upoštevajoč njihovo zahtevnost, odgovornost pa tudi delovne obremenitve. Ampak po poslušanju na odboru, vlade pa tudi danes, dobivamo vedno večja zagotovila, da se bomo vrteli okrog vrele kaše, sprememb pa ne bo. Samo neke korekcije znotraj obstoječega sistema, ki ga poznamo. In ta velik servis bo ostal še samo servis, ki ne bo služil v veliki meri ljudem. V Novi Sloveniji izpostavljamo kot primere celotne poklicne skupine, ki so potrebne spremembe, kamor zagotovo sodijo zdravniki, medicinske sestre, policisti, vojaki, poklicni gasilci in še kdo. Zlasti pa je veljavni plačni sistem, gospod minister, kljub vašim zagotovilom, da temu ni tako, izrazito destimulativen za dobre javne uslužbence. Njihova plača je namreč v večji meri odvisna zgolj od uvrstitve v naziv in plačni razred in v manjši meri glede na izkazane delovne rezultate. Tukaj je ključno vprašanje, zakaj bi nekdo delal več in bolje, če pa za to prejme skoraj enako plačilo, kot pa tisti, ki dela manj in slabše? Zakaj? Ne bo delal več in bolje, ker se mu to enostavno ne splača. Plačna uravnilovka torej ne prinaša dobrih in zagnanih javnih uslužbencev, kot nekateri to pričakujete, tega bi se morali v zadnjih petindvajsetih letih v tej državi že enkrat tudi naučiti. Posledica tega je vse večje nezadovoljstvo na eni strani zaposlenih v javnem sektorju in na drugi strani državljanov, ki pričakujejo kakovosten in dober javni servis.

Minister je že na odboru večkrat omenil, da imamo sistem tudi znotraj javnega sektorja, sistem nagrajevanja. Ampak, glejte, tukaj je spet ta, kot vi pravite, nesrečni ZUJF, ki je bil sprejet v času hude finančne krize. Ampak pozor! Ta del, ko je redna delovna uspešnost še vedno zamrznjena, so sprejele te vlade, da je to še vedno zamrznjeno tudi danes, tudi v času konjunkturo. Šele naslednje leto se bo ta del sprostil. In tudi če odmrzujemo ta del, se v celoti sistem zagotovo ne bo izboljšal, če bomo samo nagrajevali iz te vreče.

Te dni se tudi skozi poročanje medijev lahko spremlja, kako slaba je kadrovska slika pripadnikov Slovenske vojske, vseh zdravstvenih delavcev, poklicnih gasilcev in drugih, od katerih so odvisna ne nazadnje tudi

naša življenja. In najbolj za to gre. Razlog, če jih poslušamo skozi medijska poročanja – eden največjih je gotovo neprimerljivost posameznih kategorij posameznih skupin uslužbencev javnega sektorja. Zagotovo je nemogoče v isti koš dajati zaposlene na področju vzgoje, izobraževanja ali pa zaposlene v upravah lokalnih skupnosti in sodnike, na drugi strani pa v isti koš dajati skupaj s temi vojake, policiste, socialne delavce ali učitelje. To je enako, kot da bi zmešali vso sadje, kar ga imamo na razpolago, in ga nalili v isto vedro. Pač to ne gre, ne bo dobro. Zato enoten plačni sistem po več kot desetih letih zagotovo kliče k izboljšanju in korenitim spremembam, ne samo lepotnim popravkom.

V Novi Sloveniji smo predlagali amandma, da bi izločili posamezne skupine oziroma da ne bi samo izločili posameznih skupin, ker to ne bi prineslo želenih rezultatov, strinjamo se, da tukaj bi preveč posegli v omenjeni sistem plač, ampak smo predlagali z amandmajem na matičnem odboru, ki ste ga žal zavrnili, preoblikovanje plačnega sistema v pet samostojnih plačnih sistemov, pri katerem naj se upošteva različna narava njihovega dela, zahtevnost in druge specifičnosti.

Predlagali smo – toliko za osvežitev spomina – naslednje. Prva skupina: zaposleni na področju vzgoje, izobraževanja in športa; druga: zaposleni na področju zdravstva in področju socialnega varstva; tretja skupina: zaposleni v državni upravi in v upravah lokalnih skupnosti ter drugih državnih organih; četrta skupina: pripadniki Slovenske vojske, policisti in gasilci; peta skupina: zaposleni na spremljajočih delovnih mestih. V teh okvirih bi se mi morali pogovarjati. Se pravi, da gremo v celotno spremembo, kajti sicer le parcialne, tako imenovane rešitve, v okviru obstoječega sistema, dolgoročne rešitve to ne bo prineslo.

Vlada je priporočila in naš amandma zavrnila, rekoč, da pripravlja svoje predloge in da jih bomo lahko kmalu videli. Je pa tako danes kot na odboru minister poudaril, zlasti na odboru, navedel je podatke za obdobje 2015–2019 in dejal, da se plače zlasti vjakom in zdravstvenim delavcem bistveno povečujejo, rekoč, več kot za 20 %, to naj bi kazalo na to, da na zapuščanje teh vrst v javnem sektorju plača ne vpliva. Dajmo te ljudi vprašati, za kaj gre? In enoznačno, gospod minister, če jih boste vprašali, boste dobili odgovor, da so slabi pogoji dela, se strinjam, to je prvič, zlasti če poslušamo zdravnike, in drugič, destimulativna plačna politika.

Nekaj je treba tudi na tem drugem segmentu narediti. Ampak vprašajmo se, kakšna smo mi država, zakonodajalec ali pa vlada, kjer državljanji na eni strani pridno vsak mesec plačujejo obvezno in dodatno zdravstveno zavarovanje. In takrat ko rabijo v Kranju, v Vipavi, v Ajdovščini so bili primeri, govori se, da bodo primeri še na vzhodnem delu Slovenije, takrat ko ti državljanji potrebujejo na primarni

ravni prvi dostop do zdravnika, do družinskega zdravnika, ga ne dobijo v Kranju, v velikem mestu, mestni občini. To zame ni normalna država. To ni v redu. Državljan, ki nekaj plačuje, mora imeti zagotovljeno pravico do zdravnika. Konec. Nesprejemljivo je, da temu ni tako.

Ali pa plače zdravnikov. Ko se pogovarjamo, pogledajte, tistemu zdravniku, ki živi ob meji z Avstrijo, je relativno vseeno, ali bo delal v Sloveniji ali v Avstriji – z eno bistveno razliko – da v Avstriji dobi lahko še enkrat večjo plačo in boljše pogoje. Zakaj bi torej on delal še vedno v Gornji Radgoni, če lahko dela 10 kilometrov višje za še enkrat večjo plačo in za boljše pogoje dela?! In to se nam dogaja. Svet je majhen, Evropa je majhna. Mladi, ki se odločajo za te poklice, jim je bistveno to, sicer da delajo, ampak ne nazadnje je tudi stimulativen plačna politika zelo pomembna. In pogoji, ponavljam, pogoji dela. Vemo, da v zdravstvu ti niso optimalni.

Gospod minister, mi bomo z zanimanjem spremljali vaše predloge, ki naj bi prinesli nadgradnjo sistema plač, danes rekoč, da bomo še vedno sistem spreminjali v obstoječem stanju, kot ga imamo, v obstoječi obliki. To ni obetajoče. Se pa ob tem sprašujemo, ali bo predvideni dvig zdaj še vedno zamrznjenega izplačevanja redne delovne uspešnosti, pri tem poudarjamo, da gre še vedno za začasen ukrep, ki ga vsaka vlada vsako leto naprej ohranja, če bo to prineslo nadgradnjo plačnega sistema. Brez kakršnihkoli dodatnih stimulacij oziroma variabilnega dela plače pač ne bo rezultatov. Povečala se bo le skupna masa za plače, v proračunu bo treba za ta namen zagotoviti le več sredstev in začarani krog bo tako tekal dalje.

V nadaljevanju bomo zagotovo lahko poslušali, kako je ena vlada v obdobju 2004–2008 sprejela ta sistem. Predvidevam, da imate vsi poslanci to na repertoarju, ampak poudarjam, drži, leta 2008 je vlada, v kateri je sodelovala tudi Nova Slovenija, sprejela zakonodajo, ki predvideva obstoječ plačni sistem. Po 11 letih se vidi napaka. In to napako je treba odpraviti. Zakonodaja je stvar, ki se spreminja. To je živa oblika. Zato smo mi tukaj, da napake, ki so bile v preteklosti narejene in so se določene rešitve izkazale za napačne, popravljamo.

Najlepša hvala. Gospod minister, na vas pa čakamo, da prinesite spremembe rešitev. Vse dobro!

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec za vašo predstavitev.

Gospod Vojko Starovič, v imenu Poslanske skupine Stranke Alenke Bratušek, izvolite

VOJKO STAROVIČ (PS SAB): Hvala, predsedujoči za besedo. Spoštovani prisotni!

Danes poteka že druga izredna seja Državnega zbora v tem tednu. Dejstvo je, da

smo tik pred evropskimi volitvami. Izredne seje pa se na zahtevo enih in istih predlagateljev kar vrstijo. Vse kaže, da gre za ustaljeno prakso nabiranja političnih točk. Po pravilih za sklicevanje sej se izredne seje skličejo takrat, ko gre za nujne zadeve, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče odložiti in pravočasno uvrstiti na dnevni red redne seje. Mi v poslanski skupini SAB ocenjujemo, da bi bilo vsebino današnje seje povsem možno preložiti, sploh če upoštevamo dejstvo, da se v ponedeljek začne redna seja Državnega zbora, v okviru katere bi lahko razpravljali tudi o tej točki. Predlagatelji so izredno sejo sklicali z namenom pozvati Vlado Republike Slovenije naj pripravi analizo sistema plač v javnem sektorju in konkretne predloge ukrepov za odpravo anomalij, čeprav Vlada na tem že intenzivno dela. Ministrstvo za javno upravo je v sredo na seji Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo poudarilo, da se vsebina priporočil predlagateljev že izvaja, pa ne kar ad hoc, temveč po postavljeni demokratični proceduri. Vlada se s sindikati javnega sektorja aktivno dogovarja, postavljena je časovna dinamika pogajanj. Vlada in sindikati si bodo do konca maja izmenjali predloge po posameznih institutih plačnega sistema. Vlada je zagotovila, da bodo predvidene spremembe šle v smer fleksibilnejšega plačnega sistema in povečanja možnosti za variabilno nagrajevanje kadrov v odvisnosti od uspešnosti dela. Prav iz tega razloga člani parlamentarnega odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo predlaganega priporočila niso potrdili, saj je nepotreben. Trenutni plačni sistem v javnem sektorju ni idealen, zanimivo pa je, da ga rušijo prav predlagatelji, ki so bili na oblasti v času uvedbe enotnega plačnega sistema pred desetimi leti, danes pa zatrjujejo, kako nevzdržen in nekonsistenten je tak sistem plač v javnem sektorju. V tem trenutku na mizi nimamo boljše rešitve. Tako kompleksnih zadev pač ni moč urediti čez noč. Na to kaže tudi dejstvo, da so prejšnje vlade že poskusile vpeljati spremembe, a so vsakokrat trčile na močno nasprotovanje. Predlagatelji so izpostavili dve poklicni skupini, zdravstvo in Slovensko vojsko, ki bi jo izključili iz enotnega sistema plač v javnem sektorju. Ob izločitvi teh dveh skupin iz enotnega sistema plač pa bi zagotovo sledila verižna reakcija. Izkušnje govorijo tako. Enako obravnavo zahtevajo potem tudi vse ostale poklicne skupine v javnem sektorju, temu pa vedno sledi splošni dvig izdatkov za plače. Ne glede na to je prav, da poudarimo tudi še nekaj podatkov. Od leta 2016 se je povprečna plača zdravnikov povečala za dobrih 15 %, plače vojakov pa so se v zadnjem letu dvignile za četrtno. Ti podatki kažejo, da zaposleni v zdravstvu in v Slovenski vojski niso bili neuslišani in da si Vlada prizadeva za izboljšanje njihovega položaja. V Poslanski skupini SAB se nam zdi pomembno, da so se začele zadeve premikati v pravo smer, izstop iz

posameznih poklicnih skupin iz enotnega sistema plač bi pomenil njegov razpad. Prav pa je, da se anomalije, ki so se v teh desetih letih pokazale, odpravijo in Vlada dela na tem.

Zato ne sprejemamo in ne bomo podprli priporočil. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev bo predstavil poslanec Robert Polnar.

Izvoli.

ROBERT POLNAR (PS DeSUS): Spoštovani gospod podpredsednik Državnega zbora, gospe poslanke, gospodje poslanci!

Zgodba o javnem sektorju v Sloveniji je posebna in tragična. Posebna zato, ker je javni sektor v državi naše velikosti relativno vedno prevelik. Tragična pa zato, ker Slovenija kot država s kratko tradicijo državnosti z njim nikoli ni znala poslovno ravnati. Enotni plačni sistem v javnem sektorju je nedvomno politični dosežek, toda precejšnja ekonomska zabloda. Nikoli ni mogoče zapreti vseh razpok sistema. Od začetka, od uveljavitve v letu 2008 je vseskozi tako. Neprimerljivost poklicev in plač ostaja večna dilema. Vsak resnejši preboj lahko pomeni razpad sistema in zato imamo danes plačni sistem, ki ga kar naprej popravljamo in povečujemo zmedo. Zelo živa je ideja, da bi morali sistem opustiti ter preiti na sektorske plačne sisteme in nova plačna razmerja, ki so vezana na širšo reformo družbenih podsistemov. Plač v zdravstvu pač ne moremo reševati zunaj reforme zdravstva. Podobno velja za obrambo, za policijo, za šolstvo in za druge javne pod sisteme. Plače niso običajni javni izdatki. Ne zadevajo neposredno ponudbe javnih storitev, so hkrati plačilo za delo in davčni transfer. Plačna politika je ena ključnih ekonomskih politik. To podcenjujejo vsi. Mednarodne inštitucije in politiki na nacionalni ravni. Višje plače so politično ekonomsko zaželeno. Pomenijo zmago kulture sprememb nad politiko ohranjanja nespremenjenega stanja. Plačna politika je v razvitih državah, kakršna je Slovenija, bolj odvisna od volitev in političnih ciklov kot od ekonomskih razmer in preferenc plačnih skupin. V idealnem svetu trga dela bi v javnem in zasebnem sektorju dobili enako plačilo za primerljivo delo in tveganja. Dejansko pa je trg dela segmentiran in asimetričen. Delo je heterogeno, cena dela, se pravi plače, pa spremenljive. To je politični in ne ekonomski trg, zato so sporne večne primerjave plač javnega in zasebnega sektorja. Enako kot je sporna odločitvena alternativa: ali ohraniti obstoječi sistem in ga izboljšati ali pa enotni plačni sistem ukiniti in preiti na sektorske sisteme. Spremembe sistema so realno potrebne, da bi vzpostavili minimalni red pri plačah, ki jih izplačuje država, in da bi morebiti zaprli luknje, skozi katere že leta nepotrebno odteka denar. Take vrste regulativa prinaša tudi pomembne

spremembe v posameznih segmentih delovanja javnega sektorja.

Spoštovane gospe in gospodje! Leta 2015 je slovenska država izplačala za 3 tisoč 357 milijonov evrov plač v javnem sektorju 158 tisoč zaposlenim. To je tako imenovana celotna masa plač. Leta 2018 je država izplačala za 4 tisoč 137 milijonov evrov plač 170 tisoč zaposlenim. Število zaposlenih se je torej v tem štiri letnem obdobju povečalo za 7 %. Vrednost izplačanih plač pa se je povečala za 23 %. Sublimat vseh teh učinkov je nezadovoljstvo s sistemom, predlogi po izstopu iz njega in zahteve po povišanju plač. V resnici je treba poudariti, da je pretežna večina plač po posameznih plačnih podskupinah absurdno neustreznih, kar se zakriva z objavljanjem povprečnih vrednosti, pri čemer se skrbno pazi, da se nikoli ne objavi podatek o tem, koliko zaposlenih prejema plačo, ki ne dosega povprečja, in koliko jih prejema plačo, ki presega povprečje. Motivacija za oblikovanje zakonskih sprememb je torej prava. Nedopustno je, da so neenako plačani ljudje, ki opravljajo identična opravila v različnih področjih javnega sektorja. Glavni smoter je uresničitev načela: enako plačilo za enako delo. Tukaj pa prihaja do nesporazumov. Ker se načelo v resnici glasi: enako plačilo za enako vrednost vloženega dela. Kar postane pomembno, ko ugotovimo, da so posamezni deli javnega sektorja po količini dela zelo raznoliko obremenjeni.

So pa pomembna tudi nekatera druga načela. Denimo uveljavitev jasnih pravil za določanje plač in predvidljivost višine plače na podlagi vrednosti osnovne plače. Nacionalno plačno politiko določajo pogajanja socialnih partnerjev. Vlada ponuja formulo sodelovanja s sindikati glede predlogov sprememb ključnih inštitutov veljavnega plačnega sistema. Bodoči sporazum je lahko samo posledica politične zrelosti na obeh straneh. Zato tu ne bo moglo biti niti zmagovalcev, niti poražencev. Dobljena bitka je lahko izgubljena vojna, če ne bo dejanskih sprememb. Te sprememb bodo brez dvoma imele učinek v povečanih proračunskih odhodkih.

Nasprotna odločitvena alternativa je razkroj obstoječega sistema in vzpostavitev novega – sektorskega. Pričakovana posledica je neobvladano povečanje odhodkov za plače, za kar bo potrebno narediti spremembe v politiki proračunskih prihodkov, še posebej njihovega davčnega dela. Tako ravnanje bi bilo tudi v neposrednem navzkrižju s ponavljajočimi se zahtevami in predlogi po zniževanju davčnih stopenj, po povečevanju davčnih olajšav različnih posameznih vrst davkov. Pred nekaj leti je bil slovenski javni sektor osrednji cilj ostrega varčevalnega napada. Plače javnega sektorja so postale sredstvo fiskalne konsolidacije in protikrizne stabilizacije pa tudi politične manipulacije. Toda javni sektor je porok socialnega in političnega miru. Fiskalna in monetarna politika se zadnja leta podreja

pravilom, kar naj bi vneslo v voluntarizem političnih odločitev red in predvidljivost. Torej bi potrebovali tudi plačna pravila, plačno politiko kot temelj razvojne politike. Plače so namreč neposredna potrošnja, za razliko od investicij, ki so posredna potrošnja. Plače delujejo kratkoročno na rast, investicije delujejo dolgoročno na rast, zato plače lahko nadomestijo del investicijske potrošnje. Gospe in gospodje, javna potrošnja, katere bistveni sestavni del so plače javnega sektorja, je bila po drugi svetovni vojni pogoj za rast in blaginjo, za stabilnost in mir. To je ključni nauk ekonomske zgodovine 20. stoletja, nauk, ki ga ne smemo ignorirati, in nauk, ki ga tudi danes ne smemo pozabiti.

O predlogu priporočila danes ne bomo glasovali. Glasovanje je že opravila Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo, ki je predlog zavrnil.

Poslanci poslanske skupine Desus podpiramo načrtovana ravnanja Vlade, da v sodelovanju s sindikati izboljša sistem plač v javnem sektorju v duhu in po načelih normalne naprednosti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil poslanec Dušan Šiško.

Izvoli.

DUŠAN ŠIŠKO (PS SNS): Spoštovani podpredsednik, spoštovani ministri, kolegice in kolegi!

Odkar je bil že dolgo nazaj sprejet Zakon o sistemu plač v javnem sektorju, so se tudi v praksi v plačnem sistemu v javnem sektorju pokazale mnoge anomalije. Strinjam se, da je treba sistem preveriti z vidika vzdržnosti in konsistentnosti. Zato je potrebnih več sprememb: vzpostaviti ustrezna razmerja med plačnimi razredi in spodbujati nagrajevanje. Zaposlene bi bilo treba objektivno ocenjevati, poleg tega bi variabilni del plače, kot je del plače iz naslova višje produktivnosti, predstavljal spodbudo za zaposlene. Menimo, da je treba s konstruktivnimi pogovori s sindikati javnega sektorja poiskati najboljšo rešitev oziroma razmišljati tudi o izločitvi posameznih delov, če bi bilo to bolj smotrno na področju zdravstva in vojske oziroma obrambnega resorja. Poleg tega so zadeve kritične tudi v Slovenski vojski, ki se v zadnjem času sooča z negativnimi ocenami v poročilih o pripravljenosti vojske. Sindikati na področju obrambnega resorja tako poudarjajo, da enotni plačni sistem ni pravičen do zaposlenih, ne prepozna razlik med nalogami v posameznih poklicih, jih neustrezno vrednoti, ne dovoli ustreznega plačila. Enotni plačni sistem tako nedvoumno negativno vpliva na opravljanje nalog in s tem slabi varnost Republike Slovenije. Nazorno vidimo, da se razmere iz leta v leto samo še slabšajo. Lepo je povedal tudi predsednik Borut Pahor, ki je dejal,

citiram: » ... da je motiviranost, ki je pogojena tudi z ustreznim statusom, bistvenega pomena za pripravljenost enot. Nizki prejemki, zaposlitev za določen čas, skrb, kaj bo po 45. letu starosti, vpliv poklica na zdravje in družino so dodatno oteženi dejavniki.« Konec citata. Menim, da te besede vse povedo.

Skladno s strateškimi dokumenti naj bi imela stalna sestava vsaj 7 tisoč 600 pripadnikov, trenutno pa šteje stalna sestava Slovenske vojske 6 tisoč 540 pripadnikov, kar je bilo zapisano v torkovem časopisu. Slovenska vojska kot delodajalec na trgu delovne sile je dosti nepriljubljena, nekonkurenčna, kar ni prav. Dejstvo je, da nam podatek o plači vse pove. Po podatkih z dne 31.12.2018 je imel vojak II, s četrto stopnjo izobrazbe, tisoč 43 evrov bruto plače za začetni plačni razred. Že na hearingu je kandidat za ministra gospod Erjavec povedal, da je presenečen nad stanjem v vojski. V njegovem prvem mandatu v letu 2004–2008 je imel vojak plačo tisoč 200 evrov. Veste, to je zelo smešno, da dobimo takšno izjavo od osebe, ki je ves čas v vladi in da ne ve, zakaj se je zmanjšala plača. Se pravi, da so prejšnje vlade na sestankih pile samo kavico za zaprtimi vrati, mogoče pa je gospod minister dremal tisti čas, ko so se pogovarjali o zmanjšanju plač v vojski. Zato bodoči vojaki in vojakinje rabijo a priori spodbudno delovno okolje, višjo plačo, ki si jo nedvomno zaslužijo ter celovite sistemske pogoje.

Kar se tiče zdravstva. Problematika na področju zdravstva traja že dlje, zato so nujne spremembe v plačnem sistemu za zdravstvene delavce. Sedaj ni pravičnega in transparentnega nagrajevanja dela, ker se plačujejo le ure navzočnosti ne pa tudi učinki in kakovost dela. Tako se slovensko zdravstvo na eni strani srečuje s povečanjem sredstev, po drugi strani pa s kadrovskimi, organizacijskimi in splošnimi sistemskimi problemi. Povsod poslušamo, beremo, da so začeli podajati odpovedi zaradi preobremenjenosti družinski zdravniki v Zdravstvenem domu Kranj, odpovedi pa napovedujejo tudi na Ptuju, v Celju in Mariboru. Zdrava pamet, logika nam pove, da mora človek biti pri svojem delu sposoben in spočit, imeti čas za odmor, za malico, ne biti pod vsakodnevnim velikim stresom. In res je velika škoda, da zdravniki končajo na takšen način, ker jih nihče ne sliši, ne jemlje resno in fizično ter psihično ne zmorejo več. Mi zdravnike potrebujemo kot Sahara vode. V primarnem zdravstvu vsak dodaten zdravnik na 10 tisoč prebivalcev zniža stopnjo umrljivosti za 6 %, zmanjša stopnjo hospitalizacije za 6 % in obisk urgentnih služb za 10 %. Demografska slika nam nazorno pokaže, da je z leti čedalje več starejše populacije, ki potrebuje ustrezno skrb in pozornost. Zaradi tega je nastala tudi potreba po specializaciji družinske medicine, vendar se je žal v letu število specializantov družinske medicine glede na prejšnje leto znižalo za 14 %. Na tem mestu se lahko vsi zamislimo, predvsem

pa odgovorni. Menim, da je eden izmed razlogov tudi ta, da so specializanti družinske medicine že v izhodišču v slabšem položaju kot zdravniki preostalih specializacij. Tako prejšnja Cerarjeva vlada kot tudi sedanja vlada sta si za prioriteto postavili zdravstvo in ureditev razmer na tem področju. Upam, da se bodo zdaj, ko imamo tudi novega ministra za zdravje, stvari prej in bolj celostno uredile. V Cerarjevi vladi so tudi mladi zdravniki opozorili na podcenjujoč odnos Vlade do njihovega dela ter tudi na plačne anomalije in pogoje dela za mlade zdravnike. Ja, seveda, za zdravnike iz tujine pa ni problema glede plačila, s čimer se v Slovenski nacionalni stranki ne strinjamo.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil poslanec Janez Janša.

Izvoli.

JANEZ (IVAN) JANŠA (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Za normalno delovanje vsake države je enako pomembno dobro delovanje tržnega gospodarstva, se pravi privatnega sektorja, in dobro delovanje državnega sektorja oziroma pri nas pravimo javnega sektorja, kamor tlačimo vse skupaj, od lokalne samouprave do državnega nivoja in diplomacije. Ko govorimo o javnem sektorju in plačnem sistemu v javnem sektorju, imata dva ključna problema: prvi se imenuje plačilo po delu oziroma neplačilo po delu in učinku, drugi pa primerjanje neprimerljivega. Jaz sem bil sicer zelo vesel stališča Vlade, ko sem ga prebral, sem videl, da aktualna vlada bistveno bolj hvali enotni plačni sistem, kot pa smo ga mi, ko smo ga pred dobrimi 15 leti uvedli. Enotni plačni sistem, ki je bil uveden leta 2008, ni bil zgolj rezultat neke študije in premisleka na vladni ravni, kaj bi bilo najbolje za plačni sistem v javnem sektorju, ampak je bil rezultat kompromisa, se pravi tako imenovanega socialnega dialoga s sindikati, ki so bili takrat sicer že kar precej radikalni, ampak v okvirih normale. Tako je marsikaj v tem plačnem sistemu rezultat tega, da je Vlada takrat pristajala na socialni dialog do tiste mere, da je sprejela nekaj, kar je bilo usklajeno, ne nujno tisto v posamičnih delih tega sistema, za kar je mislila, da je najbolje, ampak tisto, kar je pač šlo skozi to sito socialnega dialoga. Pogajanja so trajala dolgo in plačni sistem kot velik projekt je bil uveden ob koncu mandata, z jasnim opozorilom, da verjamemo, da je temeljni okvir dober, da pa potrebujemo neko obdobje – takrat smo govorili o petih letih – v katerem se bo v praksi preverilo, kaj deluje in kaj ne deluje, in se eventualno zadeve kasneje popravijo. Na to izhodišče so praktično pristajali teoretično vsi podpisniki, tudi vsi sindikati, ki so to podpisali. Vedeli smo, da se uvaja izjemno kompleksen sistem, ki bo pravi odgovor o tem, ali je učinkovit v vseh svojih segmentih, lahko dal po zgolj nekaj

letih preverjanja v praksi. Že takrat so bile velike dileme ali pa največji kompromis, na katerega je Vlada pristala, stran od tega, za kar smo se zavzemali, je premajhen del sredstev za variabilni del plač, se pravi za nagrajevanje po delu in učinkih tega dela. Vlada je bila na stališču, da je ta del večji, nekateri najbolj radikalni sindikati so pritiskali v uravnilovko. Na koncu je bil sprejet sistem, kjer je ta variabilni del plače relativno velik, relativno velik glede na to, kaj imamo zdaj v praksi. Ker potem, ko je prišla finančna in gospodarska kriza, je bila prva žrtev varčevalnih ukrepov brisanje tistega dela plače ali pa umik tistega denarja, ki naj bi bil namenjen za nagrajevanje tistih, ki so najuspešnejši. Problem v zvezi s tem je v tem, kar je bilo omenjeno že tukaj za to govornico s strani predstavnika Nove Slovenije, da tudi potem, ko gospodarske in finančne krize ni več, ko ima proračun presežke, kot pravite, ko vse cveti, da ta variabilni del ali pa ta vsota sredstev za nagrajevanje po delu in učinkih dela ni šel niti na tisto raven, ki je bil dogovorjen, kaj šele, da bi se plačni sistem v celoti popravil. In zdaj slovenski javni sektor deli usodo tistih sistemov v svetovni zgodovini, ki so prišli v krizo ali pa so propadli zaradi tega, ker so bili s plačami zadovoljni samo lenuhi. Če danes naredite anketo v slovenskem javnem sektorju, boste videli, da bolj kot nekdo dela, bolj ko se nekdo trudi., bolj ko je nekdo obremenjen, boljše rezultate ima, bolj je nezadovoljen z lastno plačo. Manj nekdo dela, bolj išče, z grdo besedo rečeno, krivine, manj naredi, bolj je zadovoljen s plačo, bolj je tiho, bolj pritiska na uravnilovko, bolj je za to, da ne pride do nikakršnih sprememb. To se seveda pozna na učinkih. Gospodarska družba, ki ravna na ta način, ki ima plačni sistem, s katerim so zadovoljni samo lenuhi, slej kot prej propade ali se pa jo rešuje z državnimi dotacijami, kar je sedaj oteženo. Javni sektor ne propade, trpimo pa vsi, ki uporabljamo njegove usluge, posledice. Mislim, da ni treba delati ali pa plačati dragih anket, da te besede potrdimo – tudi vladi ni treba delati nekkih velikih raziskav v tej smeri, ker so to gola dejstva, o katerih smo vsi ali pa smo predstavniki praktično vseh strank, ki so danes tukaj v Državnem zboru, govorili na predvolilnih soočenjih pred slabim letom.

Plačni sistem v javnem sektorju je bila ena od tem, ki je bila za razliko od kakšnih drugih predvolilnih kampanj v lanski volilni kampanji pred volitvami v Državni zbor kar dobro obdelana v soočenjih na številnih osrednjih posrednih medijih. Jaz se ne spomnim predstavnika ene same stranke, ki je danes v parlamentu, ki bi na teh soočenjih govoril tako, kot je danes govorila večina za to govornico, ko je predstavljala stališča, da se ne sme nič spremeniti. Ni bil to samo gospod Šarec, ki je nekajkrat ponovil, kako je treba vojsko izvzeti iz plačnega sistema. Praktično vsi predstavniki strank so bili naklonjeni neki reviziji zdaj po 15 letih in velika večina se je strinjala s tem, da je treba drugače obravnavati administrativni del

javnega sektorja in storitveni del javnega sektorja. Tudi večina predstavnikov teh strank, ki ste danes v manjšinski vladi. Od kod takšna sprememba po manj kot enem letu? Od kod takšna moč neuporabe inštrumenta, ki ga ima osrednji medijski prostor v Sloveniji, da noben medij ob teh razpravah ne pokaže razprav pa zatrjevanj od takrat, ampak se vsi delajo, kot da se ni nič obljubljal, da se ni nič spremenilo. Glejte, to me še vedno preseneča, čeprav sem že veliko videl.

Daleč največje strinjanje, ker se je to vprašanje predvsem vedno fokusiralo na stanje v zdravstvu, neizvedeno zdravstveno reformo, na stanje v Slovenski vojski, ki je trikrat do lani, zdaj že štirikrat dobila negativno oceno. Ne bom rekel absolutno, ker ena stranka je imela ves čas pomisleke, ampak daleč večinsko strinjanje je bilo, da pa je treba, ko gre za plačni sistem, najprej nekaj narediti v zdravstvu in pri Slovenski vojski. Zaradi tega smo danes tudi vložili ta priporočila. Dejstvo pa je, da lahko se še tako sprenevedamo in zapiramo oči pred temi problemi, reforma sistema plač v javnem sektorju bo morala iti v obe smeri, kjer sta danes ključna problema, se pravi, v zagotavljanje daleč večjega dela sredstev za plače za fleksibilni del, da bodo tisti, ki bodo v določenem mesecu več naredil, tudi bolje plačani, da bodo njihovi šefi imeli možnost, da jih bolj plačajo, da jih bolj ocenijo, da so bolj nagrajeni, in drugo to, da se naredijo sistemski popravki, tako da se isti kalup ne razteguje enako na storitveni in administrativni del javnega sektorja. Administrativni del javnega sektorja mora absolutno ostati znotraj enotnega plačnega sistema, pri storitvenem delu pa po 15. letih, mislim da, tudi če iz Lune gledate, je jasno, da nikoli znotraj istega kalupa ne boste našli zadovoljivih rešitev. Ta sistem predvideva za posamične dele tega sektorja, še posebej za varnostni sistem, možnosti dodatnega nagrajevanja, neke okvire, ki se jih je dalo takrat izpogajati s sindikati, samo pogledajte, pri Slovenski vojski je ta 30-procentni manevrski prostor premajhen, ker poklici, kot je vojaški, policijski, pravosodni policist in še nekateri, so lahko danes popolnoma primerljivi z nekim bolj zahtevnim administrativnim delom, čez en mesec se to lahko spremeni, in to ne za 30, ampak za 300 odstotnih točk ali pa za 500 odstotnih točk, pa tega ne morete nagraditi. Enako je v zdravstvu, ko je kriza ali kakorkoli.

Pametna Vlada bi seveda poskušala iskat rešitve, vsaj na tistih točkah ali pa pri tistih segmentih, kjer je problem največji – in še vedno je tako, kot smo ugotavljali lani pred volitvami –, to sta zdravstveni sistem in Slovenska vojska. Pod vsako levo vlado se obrambna moč Slovenske vojske ali pa slovenske države vsako leto zmanjša za 5 do 10 %, toliko manj je kapacitet. Če bo šlo to naprej s tem tempom, se Slovenija še smešit ne bo mogla več, kot se je na zadnje, ko je minister Erjavec poslal 35 vojakov na južno mejo, pa vprašanje, koliko od

teh jih je sploh šlo, koliko jih je bilo na bolniški ali pa so iskali kakšen dodaten zaslužek, glede na mizerne plače, ki jih pač imajo. Enako, ko gre za zdravstvo. Tukaj so tudi notranje rezerve. Če pogledate v Ajpes, vidite, da so pač meseci, ko so na vrhu ne zdravniki, ampak zdravniki in ostali, ki so pač na vrhu nekaterih zdravstvenih zavodov, tisti, ki so tudi zdravniki in dežurajo, običajno ob dnevih, ko ni kaj delat, so na vrhu, in tukaj so anomalije in je veliko rezerv tudi znotraj sistema. Da ne govorimo o dobaviteljskih mrežah in o tistem lobiju, ki je najbolj zainteresiran, da se tudi zdravstveni sistem uniči, ne spremeni, da je tukaj kaos, da se lahko ribari v kalnem, da se lahko zaračunajo medicinski pripomočki po trikratni ceni, v bistvu je zdravstveni sistem talec tega lobija in ne tem interesom nasedati. Višje kot je ovrednoten poklic v moderni evropski družbi, bolj je zahteven, širše možnosti ima tisti, ki ga opravlja, da najde zaposlitev. Zdravnik, če ni zadovoljen v Sloveniji, bo slejkoprej šel v Avstrijo, Veliko Britanijo, Dubaj. Tega se ne da ustavit z mobilizacijo, kot predlagajo nekateri kolegi tamle z leve. Ne, to so poskušali v Venezueli in vidite, kam je to pripeljalo.

Se pravi, tukaj so potrebni koraki naprej. Ker se mi zavedamo, da je Slovenija trenutno v rokah manjšinske, se pravi, šibke vlad, mi nismo predlagali tega, kar so predlagali kolegi iz Nove Slovenije, se pravi, dejansko ločitev vseh tistih delov javnega sektorja, ki so pretežno storitveni, čeprav neka resna rešitev bo mogla iti v to smer. V teh priporočilih smo predlagali zgolj premislek o dveh urgentnih točkah – zdravstvo in Slovenska vojska. To bi tudi čez to vlado moralo iti skozi. Mi smo to pripravljene podpreti, ker so te rešitve nujno potrebne. In to smo predlagali tudi zaradi tega, ker so predstavniki večine teh strank, ki danes sedite v vladi, to podpirali v soočanjih pred državnozborskimi volitvami. Sedaj se je pa to vse naenkrat pozabilo. POP TV in nacionalna televizija sta poskrila posnetke iz teh soočanj, očitno. Nikjer jih nismo mogli videti sedaj, ko je ta tema aktualna. Verjetno je to zaklenjeno s sedmimi ključi. In danes se tukaj sprenevedamo. Gospod Šarec je stal zraven mene, ko je rekel nekajkrat, da je potrebno vojsko izločiti iz enotnega plačnega sistema. Danes so pa stališča popolnoma obratna. To je prevara volivcev, pogledajte. Nekaj obljublimate, ko pa dobite instrumente v roke, se pa sprenevedate. In to kljub temu, da gre to na škodo vlade. Če kdo misli, da je možno to krizo v slovenskem zdravstvu rešiti tako, da se bo minister enkrat sestal z mladimi zdravniki pa potem s starimi zdravniki pa potem z medicinskimi sestrami pa nekaj parcialno obljubil, pogledajte, 24 ur na dan vsak dan lahko minister to počne do konca svojega mandata, bo rešen majhen problem, ampak bo drug problem drugje izbruhnil. Najprej je pač treba zagotoviti nek sistemski okvir, da bo sploh možno potem reševanje konkretnih

problemov tako, da se ne bo naslednji dan vse podrl.

Lahko se najdejo tudi rešitve, ki jih boste formalno še vedno imenovali rešitve znotraj enotnega plačnega sistema. Meni je vseeno, kako se imenujejo. Dejansko pa je treba najti rešitve, kjer se ne bo primerjalo neprimerljivo in kjer boste različne stvari tlačili v iste vatlje. Tudi enak poklic, ki se opravlja v različnih delih javnega sektorja, ni enako zahteven. Ni enako zahteven. Tudi vratar v domu za ostarele nima enako težak poklic kot, ne vem, vratar v Nuklearni elektrarni Krško. Tisoč podobnih primerov vam lahko navedem. Če bi uspeli povečevati fleksibilni del sredstev za plače v javnem sektorju, potem bi se to dalo mogoče tudi znotraj enotnega sistema do neke mere reševati na ta način, kot sedaj to poskušate reševati s turnejami od kriznega žarišča do kriznega žarišča, od bolnice do bolnice, od zdravstvenega doma do zdravstvenega doma. Ampak ministri vlade niso trgovski potniki, da bi vsak dan potovali okoli in prodajali svoje rešitve. Dolžni so preko Vlade in preko soglasja v Državnem zboru predlagati sistemske rešitve, na podlagi katerih lahko potem predstojniki teh zavodov sami rešujejo te probleme. Samo dati jim morate instrumente.

Kot rečeno, nismo predlagati neke celovite rešitve ali razmisleka o celoviti rešitvi, za katero smatramo, tudi ker drugi kolegi iz opozicije so to sedaj predlagali, da bi bila potrebna, ker ne verjamemo, da je ta vlada tega sposobna. Predlagali smo pa dve rešitvi, ki jih ta vlada potrebuje, če hoče ta dva problema reševati. Razen če ni talec tistih, bom rekel, predvsem dobaviteljskih lobijev v zdravstvu, ki si želijo, da je tukaj permanentna kriza, da noben o tem ne govori, ki si želijo, da preiskovalna komisija, ki zahteva podatke od Kliničnega centra, tega ne dobi, pa se noben ne razburja, ki si želijo, da tudi če se kaj ugotovi, potem ni sankcij ali pa tam neko firmo za par sto tisoč evrov preganjajo in mediji to poimenujejo največja afera v zdravstvu, ne preiskujejo se pa zadeve žilnih opornic ali kolčnih protez, vsaj ne javno, in številnih drugih zadev, kjer je odteklo na desetine ali na stotine milijonov evrov. Če je Vlada ujetnik tega lobija, potem ne bo reševala niti plačnega sistema v zdravstvu, ker je to vir kaosa. In na podlagi tega kaosa se lahko dogajajo te anomalije. Enako, če je Vlada talka tisti opcije, tiste politične opcije v Sloveniji, ki ji samostojna Slovenija ni bila intimna opcija in se zaradi tega zdaj iz leta v leto maščuje Slovenski vojski, ki je omogočila slovensko osamosvojitve, in jo razkrajala, potem ne bo reševala problematike plač v Slovenski vojski, kljub temu da je predsednik Vlade to obljubil pred volitvami in kljub temu da je večina predstavnikov strank, ki danes sedite v Vladi, to tako ali drugače podpirala. Podobno velja za slovensko Policijo. Mislim, da ima njihov sindikat čez 20 minut tiskovno konferenco, kjer najavlja, da bo predstavil prave razmere v slovenski policiji, ne

laganje v zvezi z obravnavo problematike nezakonitih migracij, plačnega sistema in tako naprej. Ko pridemo v situacijo, ko policija postavlja na laž lastno vlado, lastnega predsednika Vlade, potem je v državi nekaj hudo narobe. Nekaj hudo narobe. In poglejte, izvršilno oblast imate v rokah, dolžni ste ponujati sistemske rešitve za to, da bodo tisti, ki so odgovorni za konkretne korake imeli v rokah instrumente in zadevo reševali, ne da bo na koncu največjo drastično ceno plačal uporabnik teh storitev, pacient, tisti, ki čaka na zdravniško pomoč, ali pa tisti, ki trepetajo, da se mu bo kaj zgodilo, iz zdravstvenega doma, kot v Nazarjah, so pa že odšli vsi zdravniki. Torej na neki točki se je potrebno odmakniti od tega, kdo je kaj predlagal, kdo je kaj ponudil in gledati v tej smeri, ali je kakšna rešitev realna ali deluje, ali pije vodo ali ne. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališči Poslanske skupine Lista Marjana Šarca bo predstavil poslanec Nik Prebil. Izvoli.

NIK PREBIL (PS LMŠ): Najlepša hvala predsedujoči. Predstavniki Vlade, spoštovane poslanke in poslanci!

Začel bom pri tem, kakšen je današnji plačni sistem v javnem sektorju. Ni idealen, nikakor, in tudi nikoli ne bo. Pa vendar je veljavna ureditev boljša, kot je bila tista prejšnja. Danes žal ne gre drugače, kot da se ozremo nazaj v zgodovino, da lahko sploh govorimo o zadevi, ki je danes na dnevnem redu. Navsezadnje je razpravo zahtevala Poslanske skupina SDS in natančneje velja spomniti na enega pomembnejših datumov in pri tem ne mislim datuma tako imenovanega rojstva enotnega plačnega sistema iz leta 2002, ampak datum njegove uveljavitve. In šlo je za september 2008, torej zadnje mesece, vemo katere vlade. In ravno v času tiste vlade je potekala neizmerna naglica v času volilne kampanje in je uveljavite enotnega plačnega sistema uveljavljala kot svoj največji predvolilni adut. Je pa zanimivo, da ste pri tem nenehno ponavljali, kako dober je ta sistem, kaj vse prinaša za zaposlene v javnem sektorju, a volitve vseeno izgubili. In danes je jasno, da je ravno to hitenje spremljal seznam anomalij in celo zavedanje, da so bili nekateri poklici uvrščeni prenizko. Seveda pa vam za zaposlene takrat v resnici ni bilo prav dosti mar. In če se pomaknemo na današnji čas, enotni plačni sistem ima še vedno anomalije, nekaj starih in nekaj novih. Na eni strani zaradi ločenih sporazumov s posameznimi stavkajočim sindikatom, ko se je pač vsakokratna vlada, lahko rečemo, vseeno bolj ali manj spretno trudila zapreti bojno fronto s sindikati. Na drugi strani pa so stare anomalije predvsem posledica krize, ki je terjala večkratno zniževanje mase za plače. Navsezadnje z Zujfom, ki je prav tako sadež stranke SDS, in prva žrtev krize ravno

tisto, kar je zagotavljalo stimulativnost, tako imenovan dodatek na redno delovno uspešnost. In nato so bile tarče zniževanj ali zamrznitev plač še druge plačne postavke. Nekatere so se v zadnjih letih že vrnile, nekatere se še bodo, do takrat pa upam, da bodo vladni pogajalci s sindikati dosegli dogovor o popravkih Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Spomnimo, da je to več nekdanjih vlad že poskušalo, pa so bila prioriteta potem vedno znova pogajanja o plačah. Pa vendar. Eno od področij, ki kliče po popravkih, je tudi sistem nagrajevanj dobrih oziroma izstopajočih javnih uslužbencev. Nujna je večja fleksibilnost, predstojnikom oziroma vodjem pa je treba dati vzpodbude, da dobre stimulirajo. Zaposlene je mogoče motivirati tudi finančno in čeprav ni vse vedno v denarju, principi so lahko tudi drugačni. Včasih pa se začne pri najbolj preprostih, pri tem, da nekemu rečemo »bravo, dobri ste« ali »to ste storili odlično«. In sledi tudi ureditev napredovanj. A ne sprenevedajmo se, spoštovani, uspeh ni odvisen zgolj samo od vlade, ne od trenutne in tudi od drugih, ki prihajajo, saj gre za sistemsko zakonodajo, ki bi po naši oceni morala biti v kar največji meri usklajena tudi s sindikalno stranjo. In sindikati so zagotovo zahteven pogajalski partner, in to nedvomno ve vladna pogajalska stran.

Pa vendar naj spomin, da se je Vlada s sindikati javnega sektorja že v decembru 2018 dogovorila tudi za pripravo analize sistema kariernega napredovanja kot enega najpomembnejših delov plačnega sistema. Letos je bila s sindikati tudi že usklajena dispozicija te analize. V tem dogovoru je predvideno tudi, da se do konca maja izmenja izhodišča za spremembo sistema o obliki predstavitve sprememb ključnih institutov plačnega sistema, in navsezadnje ne pozabimo, da so se plače v javnem sektorju v tem mandatu že povišale. Vsi vemo, da imamo sistem, ki je v veljavi malenkost več kot 10 let. In ne govorimo, da je ureditev, ki jo imamo, perfektna in popolna, zavedamo se, da je sistem potreben prenove. A izločitev kateregakoli poklica ali dejavnosti bi bila ta trenutek oziroma danes napaka. S tem, kar je bilo navedeno v predlogu, da se Vladi priporoča kot eden od ukrepov tudi možnost izločitve zdravstvenih delavcev in pripadnikov Slovenske vojske iz enotnega plačnega sistema, se enotnost tega sistema ruši in bi privedel do kolapsa celotnega sistema na področju javnih poklicev in plačnega sistema. Morebiten izstop prav tako ni in ne more biti nikakršno zagotovilo, da bo z izstopom nagrajevanje delavcev bolj urejeno in za to, da bodo imeli delavci v javnem sektorju boljše pogoje za delo. In predvsem jasno je, res, kaj bi se zgodilo, če bi zgolj dva sektorja izstopila iz enotnega plačnega sistema. Prišlo bi do prelivanja podobnih zahtev v druge sektorje in, še enkrat, do kolapsa sistema, saj bi pravila domala enotna za vse čez noč postala spet različna. In dobro vemo, do česa bi to pripeljalo – do zahtev, da bi vsak poklic tako ali

pa drugače, tudi s stavko, poizkušal iztržiti zase največ, njegov edini pogajalski partner pa bi zopet postala Vlada. In če ne zlepa, bi šlo zgrda. Zaradi različne moči sindikatov pa bi šlo v škodo nekaterih še danes v javnosti manj opaznih in zato manj cenjenih poklicev.

In ker me resnično čudi, spoštovani kolegi iz SDS, da ste se iz zagovornikov in snovalcev enotnega sistema sedaj prelevili v največje skeptike, bom povedal še enkrat, da bo jasno. Sistem, ki ga danes napadate in ga posledično rušite, pa čeprav dajete v razpravo neka priporočila in predloge, je zadeva, ki jo je leta 2008 izpeljala ravno stranka SDS pod takratnim vodstvom ministra Viranta pod ad hoc postopku, saj so se bližale volitve. In enako se danes bližajo evropske volitve in tukaj ne gre z nič drugega kot predvsem za predvolilno akcijo podobno tistim, ki smo jim priča zadnji mesec.

Ravno zaradi vsega povedanega Poslanska skupina LMŠ tega predloga že na matičnem delovnem telesu tudi ni podprla. Hvala.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavila poslanka mag. Bojana Muršič.

Izvoli.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Danes bomo opravili razpravo o priporočilu SDS v zvezi z anomalijami v sistemu plač v javnem sektorju. Predlagatelj priporoča Vladi Republike Slovenije, da v treh mesecih pripravi analizo sistema plač v javnem sektorju z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti ter konkretne predloge ukrepov za ureditev anomalij v sistemu plač v javnem sektorju, z možnostjo izločitve zdravstvenih delavcev in pripadnikov Slovenske vojske iz enotnega plačnega sistema in jih predstavi Državnemu zboru Republike Slovenije. O tem bomo danes samo razpravljali in ne bomo odločali, ker je bilo priporočilo zavrnjeno na matičnem delovnem telesu po večurni razpravi.

Predlaganega priporočila Socialni demokrati nismo podprli. Vendar tega nismo storili zato, ker bi imeli težave s tem, da se Vladi priporoča priprava analize, ampak zato, ker se prikrito nagiba k razbijanju enotnega plačnega sistema. Naj ponovim, predlagatelj poziva Vlado, da pripravi analizo sistema plač v javnem sektorju z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti ter konkretne predloge ukrepov za ureditev anomalij, z možnostjo izločitve zgolj dveh skupin javnega sektorja, pripadnikov Slovenske vojske, ki so del državne uprave, in zaposlene v zdravstvenem sistemu, ki so del širšega javnega sektorja. Le zakaj si je predlagatelj izbral prav zdravstveni sistem in Slovensko vojsko? Morebiti zaradi kadrovske podhranjenosti v vojski, morebiti zaradi večletne

negativne ocene o pripravljenosti v Slovenski vojski. Mogoče tudi zaradi notranjih trenj in zaradi razpolovljenega obrambnega proračuna. Kdo nam danes lahko zagotovi, da bi se po izstopu iz enotnega plačnega sistema v Slovenski vojski zaposlilo več fantov in deklet, če predlagatelj ugotavlja, da imamo že danes v Slovenski vojski zaposlenih preveč generalov, tako se je vsaj slišalo na seji matičnega delovnega telesa. Zato se mladim lahko utemeljeno zastavlja vprašanje, ali bodo sploh imeli kdaj možnost napredovati. V Poslanski skupini Socialnih demokratov menimo, da takšne razprave lahko marsikaterega mladega odvrnejo od namere po zaposlitvi v Slovenski vojski. In zakaj zdravstveni sistem? Zaradi čakalnih vrst, organizacije dela, javne mreže, zdravniških zahtev po višjih plačah, zaradi pomanjkanja zdravstvenega kadra. Nedavno nazaj smo z ustanovitvijo mariborske medicinske fakultete izobrazili – in to še danes počnemo – dodaten zdravstveni kader, z namenom povečati število zdravnikov na vseh ravneh in zapolniti vrzeli, ki so in, žal, nastajajo zaradi upokojevanja zdravstvenih delavcev. A nemalokrat se sliši, da mnogi po končani medicinski fakulteti ne najdejo ustrezne zaposlitve in posledično odidejo v tujino ali pa se prijavijo na zavodu za zaposlovanje kot iskalci zaposlitve. Res žalostno. Zastavlja se nam retorično vprašanje, zakaj so pristali na zavodu za zaposlovanje in zakaj se jim ni omogočila specializacija, pa saj si ne želijo vsi biti anesteziologi in lepotni kirurgi. Le kaj je šlo v vseh teh letih narobe?

Spoštovani! Želje in pozivi k razpadu enotnega plačnega sistema gotovo niso rešitev za odpravo anomalij, ki so nastale po njegovi uvedbi. O javnih uslužbencih in enotnem plačnem sistemu v javnem sektorju se je začelo govoriti, se pogajati s socialnimi partnerji in pripravljati že leta 2000 in 2001 in to zato, ker je bilo ugotovljeno, da je plačni sistem po sprejetju Zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti ter po sprejetju okrog 40 predpisov, postal nevdržan, nepregleden in neobvladljiv. Slovenija si je tudi prizadevala, da se čim prej včlani v Evropsko unijo in prevzame evro. To smo dosegli tudi zato, ker smo izpolnili stroge mastrichtske kriterije. Po šestih, sedmih letih pogajanja in nenazadnje tudi odrekani zaposlenih v javnem sektorju je bil leta 2008 tik pred državnozborskimi volitvami izsiljen podpis socialnih partnerjev k pogodbi. Naj spomnim, da so se vsi zaposleni v javnem sektorju pred sprejetjem in izvajanjem zakona odrekli delu plače za odpravo plačnih nesorazmerij in niso bile vse poklicne skupine za to, da se jih uvrsti v enotni plačni sistem.

Socialni demokrati se strinjamo s tistimi, ki pravijo, da ni enotnega in idealnega plačnega sistema in da ga po vsej verjetnosti tudi z novimi zakonom ne bomo mogli zagotoviti, se mu pa lahko približamo. Imamo izkušnje, sicer negativne, so nam pa lahko in nam morajo

biti v pomoč. Po desetih letih izvajanja zakona, po desetih letih odpravljanja napak in ugotavljanja anomalij znotraj sistema, po desetih letih pogajanja z različnimi sindikalnimi centralami, po desetih letih groženj o organiziranju splošnih belih in drugih stavk, je zagotovo čas, da se opravi analiza stanja plačnega sistema. Je tudi čas, da se plačni sistem uskladi ne le z ugotovljenimi anomalijami, uvajanjem novih poklicev, ampak tudi z dejstvom podaljševanja delovne dobe, kar pomeni, da bo potrebno prilagoditi tudi ustrezna delovna mesta. In nenazadnje ne smemo pozabiti, da se soočamo tudi z negativnimi demografskim trendom.

Spoštovane kolegice in spoštovani kolegi, Socialni demokrati se problema zaposlovanja in nagrajevanja v javnem sektorju zavedamo, zato si bomo prizadevali, da se zadeve uredijo. Se pa zadeve ne bodo uredile, če bomo kar naprej pozivali k izstopu. Dovolimo Vladi, da s socialnimi partnerji pripravi ustrezne dokumente, ki bodo težili k izboljšanju ne le plačnega sistema, ampak tudi delovanju celotnega javnega sektorja. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Stranke Modernega centra bo predstavil poslanec Gregor Perič.

Izvoli.

GREGOR PERIČ (PS SMC): Hvala lepa, podpredsednik. Spoštovane, spoštovani!

V Poslanski skupini SMC ne podpiramo priporočila v zvezi z anomalijami v sistemu plač v javnem sektorju, ki ga je podala Poslanska skupina SDS, saj dvomimo v iskrenost namenov predlagatelja, kar je tudi pokazala razprava na matičnem delovnem telesu.

Državni zbor ta teden, čeprav kriznih razmer, kot jih želijo prikazati predlagatelji, ni, zaseda na kar dveh izrednih sejah zбора. Izredne seje se namreč sklicujejo v primeru izrednih zadeve, ki jih ni mogoče bodisi odlagati bodisi jih ni mogoče pravočasno uvrstiti na dnevni red seje, ki bo že naslednji teden. Ne ponedeljkova in ne današnja izredna seja ta teden nista takšni.

Opozorili pa bi radi tudi na vsebino obravnavanih točk. V ponedeljek smo razpravljali o domnevnih zlorabah v pravosodju, danes pa o anomalijah v sistemu plač v javnem sektorju, če odmislimo še propagando SDS na nujni seji Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo, na kateri smo ta teden obravnavali ukrepe za učinkovito zaščito schengenske meje. Predlagatelj vseh navedenih sej pa je izključno poslanska skupina SDS.

V SMC ocenjujemo, da so navede aktivnosti dejansko del volilne kampanje SDS za volitve v Evropski parlament, saj je že glede na dosedanji potek volilne kampanje moč oceniti, da v temah prevladujejo predvsem notranjepolitične vsebine, ki so značilne za

kampanjo pred parlamentarnimi volitvami. Teme so davki, migracije, razmere v pravosodju, plačni sistem, demografski sklad. Slednji predlog zakona, ki ga ravno tako predlaga SDS, bomo obravnavali že naslednji teden na redni majski seji zbora in podobno. Poleg tega pa je že zgolj iz aktivnosti Državnega zbora v zadnjih dveh tednih več kot očitno, da gre za stopnjevanje volilne kampanje, ki se bo iztekla naslednji teden. V iskrenost namenov dvomimo tudi zaradi samega besedila priporočila, saj se od podpisa zadnjega dogovora med sindikati in Vlado iz decembra 2018 ni zgodilo prav nič takega, da bi to zahtevalo takojšnje ozirom izredno ukrepanje zakonodajalca. Da plačni sistem vsebuje pomanjkljivosti oziroma anomalije je znano že vse od leta 2010, ko so se na podlagi prvih evalvacij pojavili tudi prvi predlogi takratne ministrice za javno upravo za spremembe. Da je temu tako, kaže tudi kar nekaj podpisanih dogovorov med Vlado in reprezentativnimi sindikati javnega sektorja v obdobju vse od leta 2009 pa do lanskega leta, iz katerih jasno izhaja, da je pomanjkljivosti oziroma anomalije plačnega sistema potrebno odpraviti. Neizpodbitno dejstvo je tudi, da je bil enotni plačni sistem v javnem sektorju kljub temu, da je bil Zakon o sistemu plač v javnem sektorju sprejet že leta 2002, dejansko uveden šele leta 2008, v času Janševe vlade, in to en mesec pred državnoborskimi volitvami, ki so potekale 21. septembra tistega leta. Rezultat hitenja takratne vlade, ki si je želela dokončati ta projekt pred koncem mandata, najbrž tudi zaradi politične računice, pa je razultiral ravno ta istih anomalijah, na katere predlagatelji danes opozarjajo. Da je šlo za pomanjkljivo izpeljan projekt z mnogimi napakami, na primer kaže dejstvo, da so nekateri javnopravni subjekti morali zadovoljiti s pisnimi in celo ustnimi zagotovili pristojnega ministra za javno upravo, da so lahko izplačali prve plače, da je masa plač v zdravstvu narasla iz ocenjenih 140 na 300 milijonov evrov in še bi lahko naštevali. Ker SDS v svojem priporočilu izpostavlja izstop zgolj posameznih poklicnih skupin ali delov javnega sektorja iz enotnega plačnega sistema, torej zdravstvene delavcev in vojakov, priporočilo razumemo tudi kot politični pritisk na ta čas najbolj izpostavljena ministra te vlade, in sicer ministra za zdravje gospoda Aleša Šabedra in ministra za obrambo gospoda Karla Erjavca, ki se soočata, prvi z zahtevo zdravniškega sindikata FIDES za izstop zdravnikov iz plačnega sistema, drugi pa z interpelacijo, ki so jo vložili vedno isti predlagatelji. Pri tem želimo opozoriti tudi, da tako vojaki kot tudi preostali zdravstveni delavci, na primer v zdravstveni negi, izstopa iz plačnega sistema ne zahtevajo.

Kljub temu pa je treba priznati, da plačna reforma v javnem sektorju ni bila zgolj osebni projekt ministra za javno upravo dr. Gregorja Viranta in Janševe vlade, saj so se ga lotile že prejšnje vlade dr. Janeza Drnovška. Poleg tega velja tudi opozoriti, da je kljub

anomalijam, ki jih je zagrešila Janševa vlada, nov plačni sistem bolj pregleden od prejšnjega, ki je bil kaotičen in nepregleden in je temeljil na izplačevanju dodatkov, pri čemer so se nekateri dodatki izplačevali celo brez pravne podlage, in da je bil načrtovan tudi kot del ukrepov fiskalne politike programa vstopa v ERM II in prevzema evra leta 2007, saj je v končni fazi omogočil obvladovanje mas plač v javnem sektorju, in da, to poudarjam, tudi danes zagotavlja javnofinančno vzdržnost, kar od nas zahteva fiskalno pravilo.

Izstop dveh poklicnih skupin bi ne pomenil zgolj razpada enotnega plačnega sistema, temveč tudi, da bi se masa plač zaposlenih v javnem sektorju povečala, saj bi vse poklicne skupine zahtevale samostojni plačni sistem in višje vrednotenje svojega dela. Kljub dejstvu, da se je SDS z dr. Gregorjem Virantom, ki je za stranko glede plačnega sistema v javnem sektorju pripravil tako volilni program leta 2004 kot tudi kasneje leta 2011 strokovna izhodišča za popravke, torej da so se razšli, se čudimo, da se danes enotnemu plačnemu sistemu odreka. Kajti predlagano priporočilo, kljub zatrevanju predlagateljev, pomeni demontažo enotnega plačnega sistema. Anomalij se namreč ne odpravlja tako, da posamezne poklicne skupine iz sistema izstopijo, še posebej ne, če hkrati ne ponudiš ustrezne alternative.

V SMC izstopa posameznih skupin ne podpiramo, saj menimo, da bi to sprožilo verižno reakcijo, ki bi enotni plačni sistem pokopala. Brez enotnega sistema bi se vrnil v sistem dodatkov, nepreglednosti in neobvladljive rasti izdatkov javnega sektorja, v čas pred začetkom plačne reforme v letu 2002. Enotni plačni sistem je obrzdal rast plač in omogočil Vladi, da je med gospodarsko krizo bistveno lažje obvladovala izdatke v javnem sektorju. Zato sedanji sistem kljub anomalijam zaenkrat nima boljše alternative. Tudi OECD je že leta 2011 ocenil, da je enotni plačni sistem z vzpostavitvijo novih plačnih razmerij, odpravo številnih dodatkov ter vzpostavitvijo nadzora nad stroški dela naredil red v dotlej povsem neurejenem sistemu. Kljub pohvalam je OECD opozoril, da plačni sistem potrebuje nadaljnjo reformo, saj je predvsem premalo fleksibilen.

V SMC se strinjamo, da je enotni plačni sistem nujno potreben prenove. Menimo, da je treba osnovni koncept enotnega plačnega sistema obdržati, znotraj njega pa marsikaj spremeniti. V plačnem sistemu bi bilo treba odpraviti sedajo togost pri prerazporejanju javnih uslužbencev in pripraviti orodje za spremembe tako pri ocenjevanju in napredovanju kot tudi nagrajevanje zaposlenih glede na njihovo uspešnost. V ta namen bi v okviru enake plačne mase lahko povečali variabilni del plače in okrepili pristojnosti ter posebno odgovornost predstojnikov. Kot je bilo moč zaznati v razpravi na matičnem delovnem telesu in predstavljenih stališčih, v podobni smeri razmišlja tudi minister

za javno upravo oziroma Vlada. Sicer pa je Vlada tako ali tako v dialogu s sindikati javnega sektorja dosegla, da se bo o spremembah plačnega sistema z namenom odprave anomalij dogovarjala s sindikati še v tem letu. Hvala lepa za pozornost.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu priporočila.

Najprej dobi besedo predstavnica predlagateljica, poslanka Jelka Godec.

Izvoli.

JELKA GODEC (PS SDS): Hvala.

Najprej nekaj na račun očitkov, da danes daje SDS predlog priporočila, da se spremeni enotni plačni sistem, da dvomite v iskrenost našega predloga in da so seveda volitve pred vrati in vedno, da delamo pred volitvami. Jaz sem že na odboru povedala, pa očitno, ker se vsi ponavljate, tudi tisto iz odbora, bom še jaz svoje povedala. Volitve v Sloveniji so v zadnjih letih vsako leto. Če bi gledali na to, potem očitno Državni zbor ne bi smel več nič delati oziroma opozicija ne bi smela vlagati ne priporočil ne spremembe zakonov, ničesar, ker koalicija vedno dvomi v iskrenost. Verjamem, da ste mlade stranke, nekaj let delujete, nekateri že razpadate po teh dveh, štirih letih, zato ne veste v bistvu, da stvari tečejo kontinuirano in naprej. Ko danes govorite, da je SDS 2004 imela program takšen in takšen – mi smo leta 2019. Če greste gledati na spletno stran SDS, recimo, če že drugače niste informirani, boste videli, da naš program je nov tudi iz leta 2019. Tako da, jaz ne vem, v katerem letu vi živite, ampak od 2004 do 2012, v petnajstih letih se je naš program že korenito tudi spremenil, dopolnil, zato ker se tudi družba spreminja, ker se spreminjajo razmere znotraj družbe, tudi politične, demografske in tako naprej. Če ste ostali leta 2004, bog vam pomagaj, saj zato pa je v naši državi tako, kot je, ker nekateri ostajajo v letu 1945, eni so v letu 1970, drugi so v letu 2004, očitno vam zadeve za prihodnost ne gredo, bolj vam gre zgodovina, pa še to potvarjate v segmentih, ki pa jih ne bi omenjala. In tudi zakon kot takšen, tudi Zakon o sistemu plač v javnem sektorju, je seveda živa stvar in se spreminja oziroma se lahko spremeni glede na razmere znotraj posameznih plačnih razredov, v posameznem delu javnega sektorja, v javni upravi in tako naprej.

Če bi danes rekli, zakaj te spremembe, zakaj to vlagamo. Povedali smo že razloge in mislim, da ste jih tudi nekateri med vami potrdili, tudi minister je dejal, da Zakon o sistemu plač v javnem sektorju oziroma enotni plačni sistem več ne deluje, kot bi moral, in so potrebne spremembe. Naše priporočilo je čisto na mestu tudi, če po mnenju Vlade pogledate. Vlada namreč baje dela in bodo analize narejene konec maja, v začetku junija, tako da so

priporočila, da želimo imeti analizo enotnega plačnega sistema, tudi na mestu. To analizo bi lahko seveda Državni zbor dobil, poslanci, če bi poslanci Odbora za notranje zadeve to tudi potrdili. Žal ste zavrnili in analizo boste verjetno koalicijski poslanci mogoče dobili, opozicija jo bo pa iskala po internetu, prosila s poslanskimi vprašanji, da bomo ugotovili, kaj in kakšno analizo je naredila Vlada, če sploh jo je in kaj namerava naprej.

Me pa skrbi seveda, da boste te spremembe naredili, sploh zato, ker ko sem poslušala ministra za javno upravo, gospoda Medveda na odboru, sem dobila občutek, da niti ne pozna, kaj je to delovna uspešnost, kaj je fleksibilni del plače, izmikanje takšno in drugačno. In tudi danes s strani poslancev oziroma poslanskih skupin, tistih, ki niste imeli argumentov proti našemu predlogu, se je začelo politično obračunavanje, da SDS to predlaga, ki je to tudi sprejela in tako naprej. Jaz bi želela od poslancev, da v nadaljevanju podajo konkretne argumente, zakaj sprememb ne želijo.

Če gremo zdaj na to, kar predlagamo, da se spremeni enotni plačni sistem, predvsem na dveh področjih, na zdravstvu in obrambi. Verjetno ste si vsi poslanci pogledali, kako so zdravniki razvrščeni po plačnih razredih, koliko so njihove bruto in neto plače, recimo, plača zdravnika specializanta s posebnimi pogoji dela 2, najnižji plačni razred 41, najvišji 51. In koliko je ta neto osnovna plača, če vzamemo še nekaj dežurstev, tistih, ki jih imajo maksimalno? Ne presega več kot 2 tisoč 300 evrov neto plače, brez dodatkov. Pri tem moramo povedati, da je dodatkov na področju zdravstva štirinajst. Štirinajst. In potem se začne seveda kalvarija in ne vem kakšna pot dokazovanja, da so upravičeni do določenih dodatkov, da dobijo malo višjo plačo. Ampak, če ostanemo pri tem, 2 tisoč 300 neto. Ali veste, koliko je to na uro? 8 evrov! 8 evrov dobi na uro takšen zdravnik, ki dela tudi dežurstva, ob treh zjutraj mora biti na razpolago pacientu. Mora biti na razpolago. Zdaj pa vi meni povejte, kje dobite ob treh zjutraj, recimo, da vam nekdo popravi avto ali pa da dobite vodovodarja, ker imate poplavo? Ga ne dobite, kajne, za 8 evrov sigurno ne, za malo višjo ceno mogoče kdo pride. Ampak to so te primerjave, ki so znotraj – zdaj boste rekli, ja, javni in zasebni – pa dajmo zdaj znotraj javnega sektorja. Kdo ob treh lahko zapre pisarno, pet do treh poklopi računalnik? V javni upravi marsikdo, večina. Zdravnik tega ne more narediti. Marsikateri zdravnik je še po tretji uri v ambulanti in nima dodatnega plačila, gospod minister, za to, ga nima. In to so te razlike, o katerih danes govorimo, v javnem sektorju. Zdravniki so v bistvu na razpolago 24/7, tudi kadar niso na delu, so na razpolago pacientom ali pa državljanom. In te plače, o katerih danes govorim, si pojdite pogledat, ker potem govorite tudi o 56. plačnem razredu pa o 57. plačnem razredu. Pogledajte, koliko je to neto – maksimalno neto na uro 15 evrov. Maksimalno, s tem, da je

seveda treba zraven prišteti tudi različne dodatke. In potem prihaja do nadur in tako naprej. In pri teh ogromnih zneskih, ki danes krožijo po spletu, da zdravnik dobi 10 tisoč evrov neto, bi jaz potem vprašala ministra, kje so tu kontrole, če takšna plača res obstaja, ali pa 7 tisoč. Ampak nihče ne pove – ker pravite, da se to potem zlorablja –, ampak tu so dodatki, tistih štirinajst dodatkov, plus posebni pogoji dela, plus minulo delo in ne vem kaj vse. Ampak dajte jasno in glasno povedat, koliko so osnovne neto plače. In glede na to, da je osnovna neto plača od 8 evrov do maksimalno 10 evrov za mladega zdravnika specialista. Tudi Vlada Republike Slovenije oziroma Ministrstvo za zdravje v dokumentu iz leta 2013, ki govori o primarni javni mreži, ugotavlja takole: »Slabše zanimanje diplomantov za specializacijo iz družinske medicine je posledica sprejetja novih plačnih razredov iz leta 2018, v katerih so specialisti družinske medicine že v izhodišču v slabšem položaju kot zdravniki preostalih specialnosti.« Torej, ne gre za to, da so nekateri manj nagrajeni, ampak gre za to, da so že v osnovi razmerja nepravilno določena oziroma so se pokazale te anomalije. In kaj se zgodi potem 7. 5. 2019? Razpis za specializante družinske medicine: 45 razpisanih v nacionalnem programu, prijavljenih 10, ostalo 17 razpisanih, en prijavljen – po podatkih Zdravniške zbornice. In ministrstvo samo ugotavlja, da je enotni plačni sistem oziroma so ta razmerja ena izmed posledic, da se mladi za to ne odločajo. In še enkrat vas vprašam. Kdo, za boga, je za 10 ali pa 8 evrov pripravljen ob treh zjutraj vstati in iti nekaj narediti? Samo zdravnik mora to narediti, v bistvu mora. Hočeš, nočeš, mora. Ampak jaz verjamem, da večina zdravnikov to naredi iz tistega, za kar se je šolal oziroma kar je njegovo poslanstvo in ne zato, ker mora. Ampak nihče drug. Gospod minister, a boste vstali ob treh zjutraj, razen če vas kličejo iz obrambnih sil? Enako velja za vojake. Tudi oni morajo braniti, delati, ne glede na to, koliko je plačilo oziroma koliko so nagrajeni.

In kar se tiče nagrajevanja. Minister je na odboru dejal, da je anomalija redna delovna uspešnost, ki je vgrajena že v sam zakon. To je dobesedno smešno, dobesedno smešno, ker potem so seveda sami sebe zanikali in so dejali, da bo treba redno delovno uspešnost nadgraditi, dati še več. Torej ni anomalija. Če bi bila anomalija, bi jo črtali. Črtali bi jo. Redna delovna uspešnost se je izplačevala, zaradi varčevalnih ukrepov se je zaustavila, ampak to ni anomalija. Anomalija je v tem, kar vam jaz govorim, daje družinska medicina že v osnovi v drugačnem razmerju kot ostali. To je anomalija, ne redna delovna uspešnost. Je pa res, da se redna delovna uspešnost ali pa delovna uspešnost iz naslova povečanja obsega dela ali prodaja storitev in blaga v javnem sektorju plačuje oziroma dodeljuje kar vsem enako. Kar lepo vsi enako dobijo, zato da je mir v hiši. To pa je anomalija, te stvari pa bi moralo ministrstvo

rešiti. Tako da jaz bolj tukaj vidim pritisk, ker ste govorili o političnem pritisku na gospoda Šabedra in pa gospoda Erjavca kot ministra, bolj pritisk na ministra za javno upravo v smislu, naj se nekaj naredi. Naj se končno nekaj naredi, ker v mnenju Vlade piše, da takoj, ko so prišli na oblast 2018, so ugotovili, katere anomalije so, in zdaj jih rešujejo. A hkrati govorijo, da delajo analizo, ki bo končana po letu in pol. Torej to mnenje Vlade je v bistvu v marsičem kontradiktorno. Mnenja Vlade so glede naših priporočil vedno takšna, »ne bomo tega podprli, ker bomo naredili sistemsko« ali pa »ne bomo tega podprli, ker mi to že delamo«. Tako je mnenje Vlade.

Še ena stvar. Premalo fleksibilnosti v tem enotnem plačnem sistemu v smislu avtonomije vodstvenega kadra je v politiki nagrajevanja in kadrovski politiki. Jaz sem o tem že v stališču govorila in tudi prej, da je v bistvu vodstveni kader samo izvrševalec tega zakonskega okovja, tega enotnega plačnega sistema in iz tega ven en morejo. Tu je ta nefleksibilnost enotnega plačnega sistema.

Potem še nekaj – neustrezno plačilo zdravnikom. Če imate vi v UKC en kup zdravnikov, ki so nezadovoljni, je to idealen, idealen poligon za korupcijo. Ker boste med tisoč 500 zdravniki sigurno našli 10 takšnih, ki bodo rekli, glej ga vraga, plačajo me 2 tisoč 300, jaz moram ob treh zjutraj priti, operirati, ne vem kaj vse, bom pa na drugačen način notri spravil. In marsikdo reče, plačajte nas konkretno, tako, kot delamo, ne samo po tistih urah 174 ali koliko je mesečno, plačajte nas konkretno, dajmo te dodatke zradirati, jih drugače oblikovati. Plačajte nas pošteno, pa se tudi to ne bo dogajalo. Ampak, ker imamo zdravnike z nizkim plačilom, nezadovoljne zdravnike, se te zadeve z veliko lahkoto dogajalo. To vam bo povedal tudi kakšen trgovski potnik na področju zdravstva, da zelo lahko... kar zdravnik najprej pojama, pravi, joj, sem tako malo plačan. No, potem smo pa tam, potem pa začnimo. In to je ta poligon za korupcijo. Neustrezno plačilo poveča ne le korupcijska tveganja, privede tudi do nižje kakovosti v javnem zdravstvu, do nižje kakovosti opravljenega dela.

Te anomalije, ki se kažejo danes tudi na področju družinskih zdravnikov – zdaj je minister rekel, da lahko odklanjajo, ko pridejo do glavarine tisoč 895, lahko odklonijo pacienta. Kaj delate? Kaj delate na tem področju zdravstva? Uspelo vam je v štirih, petih letih popolnoma obrniti državljane ali paciente proti zdravnikom. Zdravniki so zdaj krivi, ker odklanjajo bolnike, zdravniki so krivi, ker so čakalne vrste, zdravniki so krivi, ker se kraje. No, tu bi rekli, da kar drži, nekateri, ne vsi, da ne bo spet potem rečeno, da vse posplošujemo. Kaj delate? Dobesedno to, zdravnike delate za zaslužkarje in obračate bolnike proti njim. Niso zdravniki krivi, da odklanjajo. Niso zdravniki krivi za čakalne vrste. Niso, tu je sistem, delno ja. Pa še nekaj, zakaj lahko določeni zdravniki delajo v več

ustanovah? O tem smo se že pogovarjali. Lahko bi opravljali isto storitev v svoji matični ustanovi, če bi bili, seveda, za to plačani. Če bi bili zato konkretno plačani, ne bi ob treh ustavili aparature in šli v drugo ustanovo, ampak bi tu nadaljevali. O tem sta govorila minister prejšnji minister za zdravje in zdajšnji minister za zdravje, kako je treba v bistvu delovni čas, če želite, v UKC podaljšati, da se bodo storitve opravljale tam, da se bodo čakalne vrste skrajševale tam, ne pa kje drugje. Ampak treba jih je plačati. Znotraj enotnega plačnega sistema realno oziroma pošteno teh ljudi ne boste mogli plačati. In zato bodo definitivno potrebne spremembe.

Pa še nekaj, to, kar sem že na odboru povedala. Na otroški kardiologiji ni bil problem plačati tujih zdravnikov, po več tisoč evrov dnevno, bil je pa problem plačati naše zdravnike. To pa je bil. Zakaj? Ja, bil je problem zaradi enotnega plačnega sistema, ker vi mu niste mogli dali toliko, kolikor bi lahko zaslužil. Govorim, še enkrat, pa ni samo otroška kardiologija, ampak določena področja so, pa katerikoli zdravnik, kjer bi človek rekel, da skoraj ni denarja, ki odtehta tisto, kar naredijo. Ampak tam pa ni bilo problema ministrstvu dati dovoljenje pa plačati ogromne zneske. Pa vemo, kaj se je dogajalo. Dobro, o tem bomo še kdaj drugič.

Torej naše mlade zdravnike, ki na to opozarjajo, tudi mladi zdravniki so pisali predsedniku Vlade, naj se uredi glede enotnega plačnega sistema. Ampak glede na to, še enkrat, kar pravi minister Medved, kaj vse danes govori, bomo analizirali, bomo pregledali – to poslušam jaz sicer v Državnem zbor 5 let na različnih področjih, analizo na analizo. Potem, minister Medved, pa sledijo seveda pogajanja z nekje 40. sindikati, predstavniki, in me zanima, kako dolgo bodo trajala ta pogajanja, da boste takšne zadeve 10 evrov plačilo zdravnika na uro rešili že v osnovi in da ne bo več teh razlik, do katerih prihaja znotraj zdravstvenih delavcev. Hvala.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima predstavnik predlagatelja poslanec Žan Mahnič.

Izvoli.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednik.

»Razvili bomo tak sistem, ki bo stimulativen za zaposlene v javnem sektorju.« Kar se pa Slovenske vojske tiče pa pomanjkljiv sistem napredovanja, nedodelan plačni sistem in sistem dodatkov, neambicioznost glede nematerialnega stimuliranja in tako naprej. Veste kje to piše? To piše v programu za mandat 2008–2012 vaše matične stranke, ki sedite tukaj na sredini, stranke LDS. Kajti LMŠ, SMC in SAB niso nič drugega kot derivati bivše Liberalne demokracije Slovenije. In ta vaša matična stranka, skupaj s še nekaterimi takrat opozicijskimi v mandatu 2004 do 2008 ste bili

zelo glasni, ko je šlo za uvedbo enotnega plačnega sistema v javnem sektorju. Sedaj ga pa na vse kriplje zagovarjate in branite. Enako je z ZUJF. Ko se je uvajal ZUJF, ste mu nasprotovali na vse možne načine, potem ste ga še nekajkrat podaljšali, Desus in SD. Se pravi, pri nas imamo neko zanimivost, ki se ji reče, da temu, kar smo takrat v Slovenski demokratični stranki predlagali, pripravili in uveljavili, ste nasprotovali za vsako ceno, potem ste pa zdaj postali največji zagovorniki vseh tistih rešitev, ki smo jih mi takrat uvajali in ste jim nasprotovali. Kakšna nekonsistentnost in kakšna stranpot v politiki. Ampak takšni pač ste.

Veliko vas je tukaj govorilo, da nismo iskreni in da gre samo za neko predvolilno potezo. Najbolj direkten, kar se tega tiče, je bil gospod Perič iz Stranke modernega centra. Zanimivo je, da ravno on govori o tem, kako smo neiskreni in kako nam gre za volilno kampanjo, ko pa je ravno on tisti, ki ni član ne Odbora za zunanjo politiko ne Odbora za kulturo, pa je kot predlagatelj na skupni seji teh dveh odborov nastopal na nujni seji zaradi pritiska na medije, ki so ga vložili v Stranki modernega centra. O kakšnih političnih točkah mi tukaj govorimo? O kakšnem nabiranju političnih točk govori SMC in pa Gregor Perič? Sam to počne. Skliče tiskovno konferenco, vložijo sejo, potem pride na sejo, kjer je predlagatelj, nima nobene veze s tem dvema odboroma – ni član ne zunanjih zadev ne kulture – ampak nastopa v vlogi predlagatelja. Zakaj? Ker je nosilec liste Stranke modernega centra za evropske volitve, ki ji ne kaže niti 1 % na anketah.

Prav tako je gospod Perič dejal, da so to neki pomanjkljivi, na hitro izpeljani projekti, kot je bila uvedba enotnega plačnega sistema javnega sektorja. Škoda, da ga zdaj ni, ker bi mu rekel, ali mi lahko našteje vsaj en bodisi na hitro bodisi počasi izpeljan projekt Stranke modernega centra v vladi Mira Cerarja, ki bi bil omembe vreden, bodisi na področju javnega sektorja bodisi na področju problematike o zdravstvu, pravosodju, kjerkoli, kjer so imeli možnost sprejemati bodisi hitre ukrepe bodisi počasne ukrepe. V štirih letih ni bilo ne hitrih in ne počasnih ukrepov. Jezdili so pa na vseh tistih ukrepih, s katerimi se je takrat še minister Mramor hvalil v New Yorku, ko je rekel: »Ja, pokojninsko reformo smo zrihtali, SDH imamo, pri proračunu smo zmanjšali odhodkovno stran, poleg pokojninske reforme smo izvedli reformo trga dela, ustanovili smo slabo banko ...« Hvala bogu, so posnetki sej, hvala bogu, imamo magnetograme in, hvala bogu, je nekje nekaj zapisano in posneto. Tako da s takšnimi stvarmi ne operirati, ker se lahko zadeva hitro vrne.

Iz Levice je kolega Kordiš dejal, da smo ravno mi zmanjševali plače v javnem sektorju, kar seveda ne drži. Ne drži zato, ker imamo podatek, da je bila povprečna plača slovenskega vojaka leta 2008 na 90 do 95 odstotkov povprečne slovenske plače. Danes je pa na 60, pa nismo 11 let na oblasti, od leta 2008 naprej.

In kot je dejal general Geder: »Če ne boste nobene stvari spremenili, vi vojske leta 2020, 2021, ne boste več imeli.« In te preroške besede se uresničujejo in gredo v smer, ki jo je napovedal.

Okej, pa bi rekel, da ta vlada dela, da ta vlada dela, da pripravlja neke ukrepe, da premier Marjan Šarec vodi, usmerja to, kar predsednik Vlade mora narediti. Zdaj pa pogledajmo: sklepni dan letnega posveta slovenske diplomacije, govor ima premier Šarec; Semič, premier Marjan Šarec se bo udeležil dobrodelnega Florjanovega koncerta; Ravne na Koroškem, praznovanje 1. maja na Ravnah, govornik premier Šarec; Brdo pri Kranju, akademija ob mednarodnem dnevu babic in medicinskih sester, slavnostni govorec Marjan Šarec; Ljubljana, nemškega predsednika Franka-Walterja Steinmeierja bo sprejel Marjan Šarec na FDV skupaj s predsednikom republike; Brdo pri Kranju, slovesnost ob 15. obletnici vstopa Slovenije v EU, govornik premier Šarec; Ljubljana, seja Strokovnega sveta za konkurenčno in stabilno poslovno okolje, Marjan Šarec; Slovenj Gradec, koncert ob 65-letnici delovanja ansambla Štirje kovači, govornik Marjan Šarec; prireditve ob 75. obletnici zločina v Mozetičevi hiši, govornik Marjan Šarec; Maribor, slovesnost ob počastitvi pekrskih dogodkov, govornik Marjan Šarec; Ljubljana, premier Šarec bo nagovoril udeležence okrogle mize v organizaciji SPIRIT in Podjetniškega centra Pegasus; Starše, 50 let Hidroelektrarne Zlatoličje, zbrane bo nagovoril premier Marjan Šarec; Črna na Koroškem, Slovesni dan prostovoljstva, govornik Marjan Šarec.

Če bo kdo odprl kakšno pasjo uto doma oziroma jo na novo postavil, pokličite premierja, jo bo verjetno z veseljem prišel otvoriti pa imeti govor. Premier Šarec samo hodi po Sloveniji, ima govore, in to je to. Kdo dela? Kaj se dela? Zakaj se ne dela? To so glavna vprašanja. Potem pa, ko mi pridemo s predlogom, kaj predlagamo, da se naredi, ker analiza je pač nek proces, na podlagi analize potem pridemo do tega, da vidimo, kaj funkcionira, kaj ne funkcionira, pokažejo se mogoče tudi rešitve, v kateri smeri mora zadeva iti, pa ste proti, ker baje vi to že vse počnete. Ampak zdravstvo se razkrajja še naprej, iz Slovenske vojske vojaki odhajajo še naprej.

Zanimive so bile tudi besede takrat še predsednika Vlade Boruta Pahorja, ko govorite o tem, kako se je plače nižalo. On je leta 2009 izjavil: »Zamrznitev plač javnih uslužbencev je pravičen ukrep, s katerim bodo javni uslužbenci delili breme krize z realnim sektorjem.« Toliko zopet o tem, kje in pa kdo je nižal plače.

Dokler ne bo izvedenih nekaterih ukrepov na področju Slovenske vojske, predvsem v odnosu do enotnega plačnega sistema v javnem sektorju, kar pomeni tudi Zakon o javnih uslužbencih in pa Zakona o delovnih razmerjih, toliko časa ne bo izboljšav. Polkovnik Boštjan Močnik, gre za enega izmed

najboljših polkovnikov Slovenske vojske, kakor poznam razmere, si upam trditi, da bo verjetno nekoč načelnik, je predlagal sledeče. Kaj bi po njegovem mnenju rešilo Slovensko vojsko njenega propada? Beneficije, dodatki, nematerialne spodbude, ugodnosti za vojaške družine, poklicno upokojevanje – na primer, 20 let službovanja in poklicno upokojevanje ter prejemanje vojaške pokojnine v višini 50 do 60 % plače zadnjega čina –, prioriteta zdravstvena oskrba za pripadnike, brezplačna protetika, brezplačni vrtci, zagotavljanje nacionalne poklicne kvalifikacije, tečajev in šolanj, katerim so podvrženi pripadniki v Slovenski vojski, vojaške trgovine, subvencioniran javni prevoz, izhod iz statusa javnih uslužbencev, ukinitve logike nadurnega dela, uvedba samo dodatka za terensko delo, voden karierni razvoj, uvajanje modela upper out, boljše izvajanje voditeljstva v Slovenski vojski, zagotavljanje višje stopnje stalnosti in s tem stabilnosti vojaških enot, pri tem se poveča vojaška kohezija primarnih enot, oddelek vod in četa, subvencioniranje stanovanjskega vprašanja, višina osnovne plače mora biti do 30 % višja, kot je na civilnem trgu, kar je praksa v drugih državah, dodatki za dodatno usposobljenost pripadnika, padalci, potapljači, specialisti, gorniki, specialne sile, izvidniki in tako naprej, subvencioniranje, pridobivanje višje civilne izobrazbe v času služenja, bonus za podaljšanje pogodbe, nižja dohodninska lestvica in tako naprej. Zanima me, državni sekretar dr. Grošelj, ali se karkoli dela na tem. Ali lahko karkoli od tega pričakujemo? Dela? Čez štirinajst dni bo eno leto od volitev. Eno leto je mimo, tisto pravo leto, najugodnejše leto za uvajanje nekkih resnih sprememb. Ostajajo še tri leta. Kdaj? Kdaj predvsem pa kaj? Ste rekli, gospod Medved, da niste odvetnik premierja Šarca, ampak potem vsaj povejte tako, kot je rekel, ne da se tam začne. Ne da se tam začne. Ampak je rekel, da je potrebno Slovensko vojsko izvzeti iz enotnega plačnega sistema v javnem sektorju, na POP TV. »Najboljša rešitev bi bila, da bi šle varnostno-obrambne strukture v poseben sektor, ker tam so tudi drugi pogoji dela. Ti ljudje nosijo orožje.« To je rekel. Ni rekel samo, da se začne na začetku, treba je povedati vse, kar je rekel.

In takšno nekritično spremljanje tudi s strani medijev, ko se ne drži politikov za besede, in to, kar se je dogajalo včeraj, ko je šlo za mandat koalicijskega poslanca, sicer madžarske narodne manjšine, vse to moče slabo luč na vse nas, na tiste, ki delamo v skladu s tem, kar smo pred volitvami govorili, kot tudi na tiste, ki ste nekaj govorili, delate pa povsem drugače, kot ste obljubljali. In kot je bilo slišati s strani nekaterih, je očitno to neka prepovedana tema, se o tem sploh ne bi smeli pogovarjati, zaradi tega, ker smo mi to uveljavili. Se pravi, če neka uveljaviš, potem je to zaključena tema, tega ne smeš imeti več v programu, ne smeš predlagati sprememb, če vidiš, da se je v teh desetih letih v tem sistemu nabralo toliko anomalij, ja, podlaga

za te anomalije je bil zakon, ki je bil sprejet, ampak izkazalo se je, da obrambno-varnostne strukture, kot je to ugotavljal tudi premier Šarec, ko še ni imel možnosti tega spremeniti, zdaj, ko ima, pa noče, pač ne gre skupaj. Da sistem ni idealen pravijo tisti, ki so ga uvedli. Seveda, takrat ni šlo za nek ukrep čez noč, je pa res, da je šlo za ukrep, ki se pa je sprejel pred volitvami. Ampak ta vlada takšnega ukrepa ne bo sprejela ne en mesec ali dva pred volitvami, ne čez 14 dni, ne čez eno leto ali dve, ker ta vlada do zdaj to, kar ste naredili, je celotna reforma očitno za vas regres pa dva plačna razreda gor, približno, za javni sektor. To je vse kar ste v enem letu naredili, čisto nič drugega. Minimalna plača, pa še to je predlagala Levica. Z vaše strani ni bilo nobenih sprememb. In menjava štirih ministrov. To je bilanca stanja po enem letu. In pa parcialni interesi in pa ukrepi.

To, kar se je včeraj dogajalo, ko je imel zdravstveni minister novinarsko konferenco, se dogaja ravno to, kar vi govorite, da bi se dogajalo, če bi določen del zdajšnjih javnih uslužbencev iz tega enotnega sistema izvzeli. Saj se zdaj tudi mora minister z vsakim posebej pogajati. Ampak jaz trdim, da so vojaki v teh pogajanjih izrazito v podrejenem položaju. Ko imate prosto mesto za javnega uslužbenca, se prijavi – koliko ljudi? 100, 200? Ko imate prosto mesto za vojaka, se jih v enem mesecu za ne vem koliko delovnih mest prijavi 7. In vi govorite, da Slovenska vojska še vedno spada v javni sektor.

Napredovanje, ki je vezano na ocene. V javni upravi je potrebno umetno dvigati te ocene, če želiš, da ti pripadnik Slovenske vojske ne pozicionira na plačnem mestu. Povejte mi, kateri javni uslužbenec poleg slovenskega vojaka mora zapustiti svoje delovno mesto po 45. letu. Če imamo res za vse enake kriterije in enake pogoje, potem naredimo bodisi da Slovenska vojska nima do 45 let, bodisi da ima celoten ostali sektor do 45 let. Neumnost, vem, ampak Slovenska vojska, ki je del enotnega plačnega sistema v javnem sektorju vojaki, ki so javni uslužbenci imajo po 45. letu težave, in to poslušam tukaj že pet let. In že pet let nič. Potem pa pride načelnik Generalštaba, general Geder, ki dobro obrazloži, zakaj so vojaki upravičeni do 19-odstotnega dodatka. Zaradi obremenjenosti, ker pač nimamo glede na cilje toliko dopolnjene enote in je logično, da tudi drugi opravljajo delo tistih, ki jih ni. Ker je potrebno zaradi tega, ker so enote dopolnjene – koliko? 50 do 60 %, mogoče kakšna 70, je potrebno delo prilagajati tako, da se tisti manko ne pozna. Ampak manko se pozna, ker je tudi predvsem zaradi kadrov ocena negativna.

Glavni problem pri Slovenski vojski je Zakon o javnih uslužbencih in pa Zakon o delovnih razmerjih. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ne morejo imeti enakih pravic, kot jih imajo ostali državljani. Ne govorim v negativnem smislu. Ampak morajo zaradi tega nekje dobiti več beneficije, to kar sem prebral,

kar je predlagal polkovnik Močnik. Upam, da ne boste rekli, da je naš polkovnik. In ko govorimo o delovnem času – delovni čas pripadnikov Slovenske vojske je specifičen in je ne nepredvidljiv. Usposabljanja trajajo po 24, 36, 48 ur. Kje drugje v javnem sektorju imate kaj podobnega? Kje drugje v javnem sektorju gredo zaposleni za en teden na Poček, na Mlake, kamorkoli pač že grejo. In potem je problem 185. člen ZDR, vojak reče, da ne bo šel. Zakaj? Ker ima problem s potnimi stroški, ker je javni prevoz, ko je patrolja, ko gredo na vaje, to je vse javni prevoz – ker kaj se zgodi? Ker je plačan tistih 8 ur, dela pa tudi 36 ur naenkrat, ki jih ne dobi plačanih, 28 ur ne dobi plačanih. In potem vojska reče, jih lahko koristiš. Od koriščenja ur vojaki ne morejo plačati položnic, razen če delajo na črno kje. S tem pa vi sami spodbujate sivo ekonomijo. In problem teh potnih stroškov bi lahko enostavno rešili, ampak zakonodaja je takšna, kot je. In dokler bo Slovenska vojska v enotnem plačnem sistemu, ponavljamo danes, spet sprememb ne bo, boste v beli knjigi napisali 6 tisoč, čez 4 leta bomo napisali že 5 tisoč, potem je pa itak brez veze in vse skupaj ukinem. Do sem ste situacijo pripeljali.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Želi morebiti besedo kdo od prisotnih predstavnikov Vlade? Ne. Če ne želite, gremo naprej. Najprej bo dobil besedo poslanec Bojan Podkrajšek, za njim pa poslanec Jože Lenart.

Izvoli.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Hvala, spoštovani podpredsednik Državnega zbora, za dano besedo. Cenjeni minister, državni sekretarja, kolegice in kolegi!

Danes že kar nekaj časa govorimo o še kako potrebni točki, to je Predlog priporočila v zvezi z anomalijami v sistemu plač v javnem sektorju. Jaz bi temu dodal, ker mi je prej ena državljanka pisala, medicinska sestra, ki je bila ponoči v službi pa je videla včeraj napovednik te seje, pa se je ob 10. zbudila in spremlja to sejo, pa nas ne razume čisto, predvsem ko je poslušala predstavitev predstavnika Vlade, ministra, pa nekaterih predstavnikov poslanskih skupin, o čem govorimo. Jaz bi temu dodal, da govorimo o poštenem plačilu za delo.

Spoštovani minister, seveda sem pozorno poslušal vaše stališče, predvsem mnenje Vlade, nekaj stavkov sem si zapisal pa vas moram vprašati, če bi imeli isto stališče oziroma isto govorili, če bi bili kot državljani Republike Slovenije, da ne bi bili v Vladi niti ne bi bili politik? Jaz mislim, da tega ne bi govorili. Vi ste rekli, da je ta sklicana seja nepotrebna, da že tečejo aktivnosti, da se plače bistveno povečujejo, da če bi šli v kakšne spremembe, bi bile verižne reakcije. Ampak jaz vam, spoštovani minister, moram povedati, glede na to, da sem drugi mandat v Državnem zboru, da smo to poslušali že v prejšnjem mandatu. Dejstvo je – ker smo večkrat danes slišali očitke, da smo v

volilnem času –, kot je kolegica Godec že prej ugotovila, da imamo v Sloveniji zelo pogosto volitve, in žal so tudi letos te evropske volitve. Če bi jaz bil predsednik Vlade, spoštovani Grošelj, jaz ne dvomim, da niste strokovnjak za obrambo, pa če bi jaz bil minister za obrambo, vam prav gotovo ne bi dovolil kandidirati v času, ko je na obrambi toliko težav, v času, ko naši vojaki odhajajo zaradi točke, za katero je danes sklicana ta seja. Imeli bi možnost kandidirati samo pod enim pogojem – če bi se na to mesto lahko postavilo nekoga drugega. To je moje mišljenje. Toliko o volilni kampanji.

Imel sem priložnost govoriti z neko punco, ki študira medicino in je imela možnost poskusiti za en mesec v Nemčiji v domu za ostarele spoznati njihovo delo, njihov sistem dela, tudi kako deluje nek dom, ki je namenjen tisti populaciji državljanov, ki so že starejši in te usluge potrebujejo. In ker je to že večkrat opravljala tudi v naših domovih v Sloveniji, je tu bistvena razlika. Ampak to mesečno delo je bilo takrat opravljeno brezplačno. Spoznala je delo, ki je spoštovano, zaposleni grede ne glede na to, kakšno delo opravljajo, z veseljem v službo, njihov način dela je tudi drugačen in tudi tisti, za katere delajo, to znajo bolj spoštovati. Ko to poslušam od naših zaposlenih, je to delo težavno. In ko se nekaterim zaposlenim zgodi, da nekoga zjutraj ni v službo zaradi bolezni, je treba tudi to nadomeščati. In, spoštovani kolegice in kolegi, ko govorimo, da ta seja ni potrebna, pa bi jaz šel zraven, da ne bom drugih tiščal tja, mogoče gremo samo enkrat štiri ure sedet na hodnik kakšnega doma in gledat, kaj ti ljudje opravljajo in za kakšno plačilo. Ampak v javnem sektorju, to sem že večkrat v Državnem zboru povedal, delajo tudi ljudje, ki delajo več, kot je potrebno, ki bi si tudi več zaslužili. In dejstvo je tudi in se moramo tega zavedati, to je treba danes tudi večkrat povedati, da moramo ta javni sektor vedno razdeliti na dva dela, na administrativni del in storitveni del. Spoštovani minister, državna sekretarja, jaz razumem, ko smo politiki z leve in desne strani in včasih ne najdemo skupne točke pri razvoju države, ali bo nekaj v Kopru ali pa Murski Soboti, ne razumem vas pa – in se zdaj postavljam v vlogo državljan Republike Slovenije –, ko govorimo o naši varnosti in ko govorimo o ljudeh, ki že danes skrbijo za naše državljanke in državljane in bodo jutri skrbeli za nas, da mi tega ne znamo v Državnem zboru urediti. In to je ta točka, o kateri danes govorimo.

Nedavno sem prebral podatek, da inženir, ki ga Slovenija izšola, stane okoli 200 tisoč evrov. Ko izšolamo zdravnika, naj bi stal enkrat več, seveda, tam je daljša doba šolanja, pa tudi potem specializacije. Ampak naše sosednje države ne te študente, bodoče strokovnjake, čakajo. Imajo o njih podatke, vejo, kaj pomeni izšolani kader, pomeni, da – da me bodo vsi razumeli, tisti, ki ste danes v dvorani, pa tudi tisti, ki nas poslušajo – izšolamo ljudi, strokovnjake za tuje državljane.

In da zaključim. V okolju, iz katerega prihajam, delajo na šalterju za tujce, mislim da, trije šalterji. Prej je možno tam dobiti dodatnega zaposlenega za vpis tujcev, kot nekoga, ki skrbi za nego naših državljanek in državljanov v nekem domu za ostarele. Hvala lepa.

PODPREDESNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima poslanec Jože Lenart, za njim bo dobil besedo poslanec dr. Franc Trček. Izvoli.

JOŽE LENART (PS LMŠ): Spoštovane kolegice in kolegi!

Danes me je sram. Sram me je pred javnostjo, da imamo v Državnem zboru poslanca, ki prvomajsko praznovanje, dan dobrodelnosti, številne prireditve nevladnih organizacij, sprejem državnikov primerja s pasjimi prireditvami. Gospod Mahnič, vas moti, da vas ne vabijo na tovrstne prireditve? Veste zakaj? Ker ljudje ne želijo sovražnega govora, želijo pošteno besedo, ki jo govori naš predsednik Marjan Šarec. To je to.

Poslanska skupina SDS je vložila zahtevo za današnji sklic izredne seje Državnega zbora Republike Slovenije s priporočilom Vladi Republike Slovenije, da v treh mesecih pripravi analizo sistema plač v javnem sektorju z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti ter konkretne predloge ukrepov za ureditev anomalij v sistemu plač v javnem sektorju, z možnostjo izločitve zdravstvenih delavcev in pa pripadnikov Slovenske vojske iz enotnega plačnega sistema.

Kolegice in kolegi, že sama zahteva po tem, da bi morala Vlada Republike Slovenije samo v treh mesecih pripraviti ukrepe za tako obsežno področje in celo z izločitvijo dveh pomembnih področij sistema enotnega plačnega sistema, je absurdno. Nikakor si ne smemo privoščiti napake, ki jo je tako imenovana Janševa prva vlada naredila ob koncu mandata z ad hoc sprejemanjem enotnega plačnega sistema in s tem povzročila številne anomalije, ki jih kasnejše vlade vse do danes niso uspele uspešno, ustrezno rešiti.

Strinjam pa se z naslednjim, da je Janševa vlada postavila osnovo za enotni plačni sistem, ki jo je potrebno nadgrajevati. In ta vlada to vsekakor počne. Veliki naporji te vlade so vloženi v tem obdobju v to področje in ga še nadgrajuje. Največja napaka bi bila, da bi rušili enotni plačni sistem v javnem sektorju, saj bi tako prišlo do razpada sistema in pa do nekontroliranega dviga izdatkov za plače. Na to opozarjajo številni strokovnjaki in tudi politika. Javni sektor je vse bolj pritiskom pričakovanj in zahtev po modernizaciji, inovativnosti, povečanju kakovosti, učinkovitosti in uspešnosti ter večji prilagodljivosti v okolju, s čimer bi se približali zahtevam, potrebam in pričakovanjem uporabnikov. Prav na tem področju Slovenija zaostaja, kar tudi hromi uspešno delo v javnem sektorju. Takšni pristopi nam bodo prinašali

racionalizacije, zmanjševanje števila zaposlenih in s tem nižje stroške v javnem sektorju. Tem ciljem moramo slediti. Glede na to, da gre v javnem sektorju predvsem za storitveno dejavnost, so najpomembnejši člen sistema zaposleni. Da pa bi ljudje svoje delo dobro in učinkovito opravljali ter z veseljem prihajali v službo, morajo biti motivirani. Če dosegajo oziroma presegajo postavljene cilje, jih je treba primerno nagraditi. To ni tako enostavno izvesti v praksi. Za to morajo biti jasno postavljeni sistemi stimulativnega nagrajevanja in pa sposobnost vodilnih, ki bodo to nagrajevanje izvajali.

Na področju modernizacije inovativnosti, ki prinašajo kakovost in učinkovitost, je pomembna dobra organiziranost. V to področje uvrščamo tudi informacijske sisteme. Prav slednji pa nam, priznajmo, ne gredo prav dobro v praksi. Prav neučinkovito uvajanje informacijskih sistemov povzroča številna nezadovoljstva tako med zaposlenimi v javnem sektorju kot med uporabniki. Prav pravilno postavljeni informacijski sistemi bi morali zaposlenim zagotavljati razbremenitve, preglednost, varnost, strokovno delo in še veliko tega med uporabniki pa seveda zadovoljstvo. Če želimo na področju zdravstva, ob pomanjkanju zdravnikov in zdravstvenih timov, razbremeniti zaposlene, je najmanj, kar lahko naredimo, da zagotovimo učinkovite informacijske sisteme, ki bodo razbremenili zdravstvene time, administracije, zagotovili varno delo, več časa pa za pacienta in zagotavljali prepotrebne podatke zdravstvenemu sistemu in vodstvu od ministra za zdravje in seveda Vladi.

Na področju zdravstva je potrebno vzpostaviti in zagotoviti pošteno mrežo standardov, normativov in vrednotenj. Zakaj poudarjam ta področja? Ker izhaja nezadovoljstvo zaposlenih v zdravstvu ravno iz tega. Obremenitve zdravstvenih timov po javnih zavodih na primarni, sekundarni ravni so zelo neenakomerno obremenjeni, prav zaradi slabo vzpostavljene oziroma nedelujoče mreže standardov, normativov in vrednotenj. Dokler v zdravstvu te mreže ne bomo uspeli učinkovito vzpostaviti, bo nezadovoljstvo med zaposlenimi, med zdravstvenimi timi, med javnimi zavodi. Torej nezadovoljstvo zaposlenih ne izhaja samo iz nagrajevanja po plačnih razredih, ampak iz velikih razlik pri obremenitvah, ki vodijo v slabšo kvaliteto dela, nevarnost napak in pa izgorelost preobremenjenih. Prav na to opozarjajo družinski zdravniki, vendar to ni problem samo na primarni ravni, še večje anomalije so na sekundarni ravni – posamezne ambulante zaradi pomanjkanja kadra, sploh ne morejo normalno delovati. Tako prihaja do nezadovoljstva tako na strani zdravstvenih timov kot pa uporabnikov. Tu bi navedel dejanski problem, ki sem ga analiziral sam v tem obdobju, ko spremljam to področje. Primerjal sem dva zavoda, ki imata približno enako število pacientov na nekem področju. Prvi ima 3 zdravnike, ki opravljajo to področje, drugi,

na drugem koncu Slovenije, ima samo 2 zdravnika, ki opravljata potem še dve drugi ambulanti. Tu se sprašujem, tu vidim vsaj dva problema, eno, da je ta drugi tim bistveno bolj obremenjen in seveda pravičnost obravnave pacientov na tem področju, za katere potem ostane sigurno manj časa.

Prepričan sem, da bomo na področju zdravstva kot na drugih področjih javnega sektorja dosegli bistveno večje učinke za zadovoljstvo zaposlenih in uporabnikov kot tudi zniževanje stroškov z učinkovitimi organizacijskimi pristopi, ki bodo tudi podlaga za pregledno in uspešno nagrajevanje zaposlenih v njihovih prizadevanjih in uspešnem delu. Hvala lepa!

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa!

Besedo ima predlagatelj, poslanec Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Ja, najprej bi se kolegu Lenartu zahvalil za skrb, na katere prireditve sem povabljen in na katere ne. Lahko rečem, da, naju oba verjetno vabijo na iste prireditve, kot jih dobimo v vabilo vsi poslanci. Dobim kar nekaj vabil, udeležujem pa se tistih, ki so v mojem volilnem okraju in pa kar se predvsem tiče Slovenske vojske. Kar se tega tiče, hvala za skrb.

Kar se pa drugega dela tiče, pa lahko rečem, da ste grdo poneverili moje besede. O nobeni pasji uti kot teh proslavah nisem govoril. Predsednik Vlade je imel v dobrih 14. dneh 14 govorov in pa nekaj intervjujev. Tega ni do zdaj imel nobeden predsednik Vlade. To je sam piar, nič drugega, to je en sam piar. Vsaka prireditve je pomembna, prvič, za organizatorje in, drugič, za tiste, ki jim je prireditve namenjena. Ampak to, kar se zadnji mesec dogaja v tej državi – predsednik republike je taka funkcija, župan je takšna funkcija, kjer imajo nagovore, predsednik Vlade pa do zdaj še ni letal po terenu vsak dan pa imel govorov pa intervjujev pa nič konkretnega nikjer. Zato sem jaz rekel, da mogoče še ob tako nepomembnem dogodku, kot je to, da nekdo na svojem vrtu postavi kakšno pasjo uto – naj povabi predsednika Vlade, da mu jo otvori pa da ima govor, jaz verjamem, da bo z veseljem prišel.

PODPREDSIEDNIK BRANKO SIMONVIČ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Franc Trček, pripravi naj se Jožef Horvat.

Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem skupaj, še zlasti gostom na balkonu!

Nisem strokovnjak za pasje ute, ne bom o tem. 1. avgusta bo, če dočakam, pet let, odkar sem požegnan slovenski politik. Zame je politika javna raba uma in v zadnjih petih letih sem se tega tukaj bolj malo nagledal. V glavnem

je to, kar tu poslušamo, neka novejša politična zgodovina Slovenije – ti si delal to, ti si takrat kriv za to, jaz sem najbolj pameten, jaz nisem kriv za to. Drugi del je pa kombinacija amaterske kritične analize diskurza, ki gre včasih v smeri kvazipsihoanalitikov. Vzameš nekaj, kar je nekdo rekel, pa malo trgaš pa malo trančiraš. Mi si za to plače ne zaslužimo in to ni politika.

Lansko leto sem v Parizu srečal nekega gospoda, ki je ambasador Evropske unije za program EU STEM. Začel mi je razlagati: »Program STEM je program analitičnega, logičnega, kritičnega celostnega mišljenja, ki ga je treba uvajati,« gor in dol. In potem sem ga jaz pogledal, sem rekel: »Veste, jaz ne bi rad bi nesramen, ampak ali obstaja drugačno mišljenje? Ker jaz drugače ne znam misliti.« Številni ste omenjali analize, analize. Dvakrat sem skupaj klofnil v prejšnjem mandatu, ker se seveda resno pripravljam na vsako sejo. Ampak če se resno analitično pripraviš, greš najprej na jetra že znotraj svoje lastne poslanske skupine na kakšnem sestanku poslanske skupine, greš na jetra večini ljudi – »ojoj, spet bo Trček, kako bo dolga seja« – na seji odborov, greš na jetra na redni seji. Veste, če rečemo, da je prvo desetletje bilo neka improvizacija z državo Slovenijo, pa če štejemo še nek predpripravljeni postopek, se mi zdaj gremo to že 30 let. Iti se državo pa pomeni biti sposoben misliti in državo in sisteme. In tu je slepa pega predlagatelja. Tudi če bi vi to naredili, bo vojska še vedno v takem stanju, kot je, in bo zdravstvo v takem stanju, kot je. Z izjemo LMSŠ do kakšnega leta nazaj in z izjemo Levice ste vsi vi drugi kadrovali folk v izvršilno oblast, ki jo kritizirate, v javni sektor, ki ga kritizirate – navsezadnje je tam ogromno otrok vidnih članov SDS zaposlenih na dobrih plačah – in pozabili vzgajati ljudi, ki so sposobni kompleksnega mišljenja tako sistemov kot tudi onkraj sektorjev. Nekateri ljudje, ki so tega sposobni, so šli v politiko pa so hitro obupali nad politiko, ali so pobegnili v tujino ali živijo v Sloveniji pa peneze delajo s tujino. In to je problem.

Ja, res je, plazna retorika večine tukaj – enako kot po letu dni tudi malo preveč retorike omenjenega gospoda Šarca – ne bo rešila zadev. Ampak najprej moraš seveda sisteme razumeti, najprej moraš sploh vedeti, za kaj gre, da lahko analiziraš, zakaj smo prišli, kam smo prišli, da lahko potem razmišljaš, gledaš, koliko je špage – pa trenutno imamo vse blagajne najbolj bogate, nikoli jih nismo imeli, odkar smo samostojni – da se lahko potem odločaš, kam bi rad šel in pod kakšnimi pogoji. Kolega Mahnič je štel predloge spoštovanega polkovnika. Najbolj sem si zapomnil subvencioniranje javnega prevoza. Primerljivo Estonci, kot predsednik skupine prijateljstva sem imel estonskega kolego Mahničevih let – mladega kmetovalca z največjo farmo koz v Estoniji, mimogrede – in sva se tudi o tem pogovarjala. Rekel je: »Ja, mi smo uvedli brezplačen medregionalni avtobusni prevoz. Dokler je bilo to subvencionirano,« tudi naši

prevozi so subvencionirani, »nas je to stalo 7 pa nekaj milijonov, zdaj nas stane 20 milijonov v celotnem proračunu.« Seveda bi se bilo potrebno vprašati, koga in kdaj in zakaj in kako pozitivno diskriminirati. Obe omenjeni profesiji sta dejansko takšni. Mogoče ni naključje, da so od vseh držav EU šli najmanj v deregulacijo poklicev v Nemčiji. Ne vem, če to veste, Nemci imajo največ reguliranih poklicev. Verjetno je nek trezen razmislek, ali bomo mi družbo gradili na zaupanju ali na nezaupanju.

Del civil servanta so tudi vse naše številne inšpekcije, ki delajo bolj na način »kako te štrafam« kot na način, da bi mislili sistem, da bi opazali neke anomalije, kot radi rečete, v sistemu in seveda sisteme izboljševali. Enotni plačni sistem je neka živa materija. Mi imamo v Sloveniji zaposlene številne ljudi v nekih inštitucijah, ki bi ga morali »on time« misliti in ga analizirati. Kar nekaj ljudi je na Ministrstvu za finance, ki znajo računati, je nekaj ljudi – ali vsaj bilo jih je – na Umarju, je kar nekaj ljudi v Banki Slovenije in še kje bi se našli. Na takšen način se mi potem lahko pogovarjamo o tem. Neko moje osebno mnenje je, da imamo mi preveč razredov v tem plačnem sistemu. Jaz se spomnim zgodbe FDV, kolega Grošelji tudi mogoče, ko so tisti izredni študentje usahnili, ni bilo več nekega denarja, da bi se tehnični kader plačeval, in kar naenkrat nikogar več nisi videl v nobenem lokalu, ker so se skregali med sabo, ker so rekli, ti si po plačnem razredu to pa to. In potem so se ljudje kregali med seboj, dajmo biti odkriti v ljudskem jeziku, za razliko v plači pol gajbe ali gajbe pira.

Nek model, ki ga zagovarja Levica, je v bistvu model zadruga Mondragon, največje zadruga na svetu, ki ima v osnovi pet plačnih razredov. Najvišjo plačo ima direktor njihove banke, 5 jurjev, kar je dosti manj kot – koliko hoče že ta naš imeti? – milijon, pa spodobno in solidno živi s tem. Mogoče bi v Sloveniji, ajde, potrebovali 7 razredov, kjer bi imeli predsedniki in ministri dejansko najvišje plače, višje, kot jih imajo sedaj, pa si upam to iz pozicije Levice govoriti, potem bi tudi boljši kader tam dobili na to nevhvaležno funkcijo – pa, gospod Šabeder, ne mislim konkretno na vas, mislim, da ste kar dober kader, glede razgovore, ki sva jih imela – in dejansko bili sposobni misliti sisteme in jih premikati.

Za konec pa tisto, kar sem že večkrat povedal o tem, ko sem bil pri državni sekretarki Norveške in sva se pogovarjala. Neka prva je bila: nihče si ne upa predlagati slabega kandidata. Druga je pa bila, čemur so se še Američani čudili: a vi se držite tega, kar zapišete. Mogoče mi tudi preveč lahkotno nekaj spravljamo pa pišemo na papir, v neke bele knjige ali nekaj. To je tisto, ko jaz vedno težim s penezi. Težave, ki jih imamo v obeh sistemih, ki jih naslavlja predlagatelj, so dejansko težave, ki izvirajo iz tega, da se ni mislil sistem, da se je slovenska stara politika šla zgodbo, koliko si bom jaz vzel kosa torte, pa se je mogoče malo

pozabilo, ko se toliko kosov odreže, ali mi sploh še torto imamo. Sedaj je nek čas – ja, tukaj se strinjam s predlagateljem – ko bi že morali imeti neko resno analizo, je čas dobrih debelih krav, ko bi te zadeve bilo potrebno začeti reševati. Ampak, seveda, za to potrebujete ljudi, ki so sposobni misliti to perpleksnost, če rečem kot profesor, in takih ljudi sem v zadnjih petih letih v politiki bolj malo srečal, pa še tisti, ki sem jih srečal, v bistvu tulijo neko partijsko prepogosto prazno populistično linijo. In ja, seveda, treba bo tudi neke ljudi po ministrstvih zamenjati. Ker – evo, zdaj berem ta intervju, Pod črto, Šarec – če se nekdo 15 let ukvarja z dolgotrajno oskrbo, pa se v 15 letih nič ne rodi, ja, odgovoren si za to, dobro jutro. Saj nas je dva milijona.

Končal bi s svojim žal pokojnim dolgoletnim sodelavcem, eno najbolj načitanih oseb, kar sem jih spoznal, Janom Makarovičem, ki je razvil sistem iskanja talentov. Družba in država, ki ima dva milijona ljudi, mora ogromno penozov vlagati v to, da iščemo talente, da ima, izhajajoč iz ustave, vsakdo, ne glede na to, od kod je pa od koga je, možnost svoje talente razvijati. Le tako se bomo nekam premaknili. Drugače ti predlogi v smislu »malo bomo tako zašili, malo bomo drugače zašili« teh sistemskih anomalij ne bodo odpravili. Hvala za besedo.

PODPREDSEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Jožef Horvat, pripravi naj se Alenka Jeraj.
Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, gospod minister, drugi, sem hvaležen, da ste z nami! Drage kolegice in kolegi!

Želel bi si, da bi se razprava nadaljevala vsebinsko v tej smeri, kot jo je nekako trasiral zdaj tudi kolega Trček, ne pa da se ukvarjamo z uro zgodovine, kdaj je kdo sprejel takšen plačni sistem, kot ga imamo. Mi smo tudi bili zraven, veste. Pa sploh ni bilo ad hoc, podedovali smo to zadevo iz Drnovškovih časov, Ropovih in tako naprej. Nekaj let so trajala ta pogajanja, ker je to preprosto kompleksen sistem, ki se ga ne da izpogajati v enem letu. Ampak, drage kolegice in kolegi, zakonodaja je živa stvar tako dolgo, dokler je živa družba. In naša družba je živa družba. Iz dneva v dan se situacija spreminja. Zato moramo mi, zakonodajalci, biti budni, opazovati, kako sistemi, podsistemi delujejo, in zakonodajo prilagajati. Večkrat pravim, da zakonodaja cepeta – naša in evropska ravno tako – recimo za razvojem tehnologije. Imamo spletne trgovine, pa še nimamo pravil. Imamo težave in govorimo o izpadih davkov in tako dalje. Ampak to danes ni tema.

Tema pa je to, da pozdravljam tukaj iniciativo kolegic in kolegov iz SDS, da so pravzaprav omogočili to razpravo. Jaz sem

prepričan, da je tudi vlada hvaležna, saj nam je vsaj lahko, in slovenski javnosti, predstavila, da so analize že narejene. Mi seveda v opoziciji ne vemo, smo prikrajšani za informacije, kaj vse Vlada dela. In hvala bogu, zdaj vidimo, analize so narejene in upam, da bodo predstavljene vsem, ne samo nekemu ožjemu krogu. Mi želimo konkretno pri tej zadevi sodelovati. Želimo zagovarjati – seveda, enaka stališča imamo, kot smo jih imeli pred volitvami. Ker zdaj je govora, da je to predvolilna akcija in tako naprej. V 7. razredu ti učenci povedo, da je vsak dan predvolilni, razen volilnega dne. Vsak dan je predvolilni, razen volilnega dne. A je treba še enkrat ponoviti? Ne. Raje bi videl, da res namečemo na mizo različne poglede, in sem prepričan, da bomo pri neki dobri volji našli najmanjši ali pa največji skupni imenovalec. Gotovo se pa strinjamo, da ta naš plačni sistem, kakršen je – pa pustimo, kdo ga je postavil – za danes, za leto 2019 pa leto 2020 ni več dober. Ni dober, ni stimulativen. Dovolj ne nagraduje dobrih, mogoče premalo sankcionira tiste, ki ne vlečejo, ki ne delajo. Jaz sem vesel, da je kolega dr. Trček odprl vprašanja, da pa je morda kdaj koga treba tudi odpustiti. Ja, vsi smo na trgu! Tudi volivci poslanca odpustijo. Mu ne dajo dovolj glasov, s tem je odpuščen. Tudi v podjetju je tako. Če ne dosegate norme, če ste v proizvodnji ali kakorkoli, če ste zadolženi za razvoj in razvoja ni – ja, lastnik, direktor se vam bo zahvalil. Ali je greh govoriti, da bi ta pravila, logična, konkurenčna ali kakorkoli že, morala veljati tudi v javnem sektorju? Jaz mislim, da moramo govoriti tisto, kar je prav, ne pa tistega, kar je populistično, kar je všečno. Gotovo lahko jaz trdim, da nismo vsi dobri za vse funkcije, za vse poklice in tako naprej. Vsak človek je unikum in idealno bi bilo, da takrat, ko zbiramo kadre, izberemo idealnega, ki ima največje potencialne, da bo tisto funkcijo najboljšo realiziral. Sistem torej ne omogoča učinkovitega nagrajevanja dobrih kadrov v javnem sektorju.

Morda tudi od tu izvira ugotovitev oziroma izmerjeni podatki, da smo mi, slovenska družba, najbolj egalitarna družba recimo v OECD, 34 držav. No, nismo najbolj, zadnji podatki so za leto 2016, tam smo drugi po vrsti. Prva najbolj egalitarna družba je slovaška, ampak mi smo slovenska družba, mi smo na drugem mestu. Ginijev koeficient, količnik je 0,244 oziroma 24,4 % in vemo, kako deluje. Že davno, že leta 1912 si ga je izmislil italijanski statistik Corrado Gini – morda se reče Ginijev koeficient, ampak pustimo – in velja še danes. Danes se uporablja, uporablja ga Svetovna banka, uporablja ga OECD, EU in seveda velja tudi za Slovenijo. Torej, mi smo najbolj egalitarna družba. In če je Ginijev koeficient enak nič, to pomeni, da so nekako dohodki, premoženje najbolj enakomerno razdeljeni. Vsi smo enaki. Če je Ginijev koeficient 1, je ta porazdelitev najbolj neenakomerna. Seveda, fino je, da si vedno v neki zlati sredini. Moram reči, da – nisem strokovnjak za plačni sistem,

sem pač politik, ampak trdim, da – je ta enakost, ta egalitarnost slovenske družbe gotovo rezultat tudi teh ne dovolj stimulativnih komponent v plačnem sistemu za javni sektor. A je prav, kolegice in kolegi, da tisti, ki se recimo trudi pa omogoči, naredi nek OPN, občinski prostorski načrt – govorim zdaj o ljudeh v državni upravi – ob predpostavki, da je odlična odzivnost občine, v 9 letih ali pa v 2 letih ... A je prav, da vsi dobijo enako plačo? Ni prav. Ni prav. Lahko bom doživel kakšne replike ali kakorkoli, ampak vsem nam bi moralo biti v interesu, da neko nalogo naredimo, kar zadeva čas, čim prej, in seveda tudi najbolj kakovostno. Ne moremo si mi več v tej državi privoščiti, ostajam pri občinskih prostorskih načrtih, da bi občine čakale državne uradnike nekaj let, nekaj let, da dahnejo tisti svoj podpis in da gre zadeva naprej. Ja, seveda boste rekli, da morajo biti tudi občine odzivne – zato sem jih tudi omenil.

Ne želim danes odpirati razprave o razlikah v bruto plači. Evo, zadnji podatki, s katerimi razpolagam – pravzaprav obstajajo že tudi za marec, sem si jih pripravil, ampak pogledajmo recimo – februar 2019: javi sektor, povprečje bruto tisoč 991; zasebni sektor, povprečje bruto tisoč 586. Ali: absolutna razlika 405 evrov, bruto mesečna plača. 405 evrov, to je približno 25 %. S to razliko, s tem odstotkom se dejansko soočamo že kar nekaj zadnjih let. Ne bom odpiral vprašanja, ali je zdaj ta razlika dovolj velika ali je prevelika. Res je, Umar pravi, da so plače v javnem sektorju res v zadnjih letih višje od plač v zasebnem sektorju, kot rečeno, za 25 %. Zakaj je tako, berem Umarjevo razlago: to je zato, ker jih ima v javnem sektorju izmed vseh zaposlenih približno 60 % visoko izobrazbo, medtem ko je v zasebnem sektorju takšnih približno 35 %. To pravi Umar. Tudi struktura poklicev je precej različna. V javnem sektorju je delež poklicev z več zahtevanimi specifičnimi veščinami skoraj 50-odstoten, v zasebnem je precej manjši. Ne bom diskutiral, ali je to prav ali ne, Umar je eminentna institucija, večkrat jo citiram, zato moram tudi te ugotovitve spoštovati.

Predlagatelj oziroma kolega Janša je zelo slikovito povedal, da gre za dve urgentni točki, na eni strani je to zdravstveni sistem, na drugi strani je to Slovenska vojska. Res je, ta dva sistema ali podsistema sta na urgenci! Sta na intenzivni negi že nekaj časa. Vsi poznamo recimo podatke za vojsko, že štiri leta zapored Slovenska vojska ni ustrezno pripravljena. Čeprav vem, sem prepričan, da veliko slovenskih vojakov dela na domovinski pogon. Nekaj let se najbrž da delati na domovinski pogon, najbrž pa ne celo kariero. Na drugi strani, res, zdravstveni sistem – trga se mi srce, ker poznam odlične zdravnike, odlične medicinske sestre. Prav te zadnje pravijo – in jih razumem, veliko se z njimi pogovarjam – da delajo to, kar delajo, iz ljubezni. Zdaj bo kdo rekel, ja, iz ljubezni se ne da živeti, ampak

pustimo, zdaj smo pri sistemu plač v javnem sektorju.

Ker danes nismo posebej razložili, kaj smo predlagali v amandmaju na odboru ... Obžalujemo, da ni bilo sprejeto – saj, na nek način tudi razumem, predlagatelj je osvetlil dve področji, najbolj urgentni. Mi smo pač želeli, da bi enkrat odprli razpravo o tem enotnem plačnem sistemu v javnem sektorju, in smo želeli, da bi Vlada, ki ima veliko instrumentov, veliko podatkov – pravzaprav ima vse podatke, ne samo veliko, lahko naredi fantastične matematične modele, izračune in tako naprej – preučila možnost preoblikovanja enotnega plačnega sistema v pet samostojnih sistemov, in pri tem naj bi Vlada upoštevala specifičnosti posameznih skupin uslužbencev javnega sektorja. To govorim zato, ker sem uvodoma povedal, da je zakonodaja živa zadeva, ker je slovenska družba živa družba. Dovolite, da navedem teh pet skupin. Prvič, zaposleni na področju vzgoje, izobraževanja in športa; drugič, zaposleni na področju zdravstva in področju socialnega varstva; tretja skupina, zaposleni v državni upravi in v upravah lokalnih skupnosti ter drugih državnih organih; četrta skupina, pripadniki Slovenske vojske, policisti in gasilci; peta skupina, zaposleni na spremljajočih delovnih mestih. To je naš predlog in mi bi si res želeli, da bi to razpravo odprli, da vidimo, kakšen je utrip v posameznih poslanskih skupinah do tega predloga. Morda je pet skupin preveč, morda premalo, ampak očitno moramo na področju enotnega plačnega sistema nekaj narediti. Lahko kdo reče, da ga razbijemo – ne, mi pravimo, da ga moderniziramo. In to je gotovo nujno.

Nismo edini, tudi predlagatelj današnje seje ni edini in tudi ni prvi, ki pravi, da je treba Slovensko vojsko, Policijo, če hočete, kot uniformirane skupine vzeti iz enotnega plačnega sistema. Bil sem zraven, ko je bila na hearingu zelo močna kandidatka za ministrico za notranje zadeve gospa Vesna Györkös Žnidar, ki je na hearingu zelo korajžno povedala, da bo Policijo, za katero je bila pristojna prejšnji mandat, izvzela. Mi smo ji stisnili lajk, kot se temu reče, vseč nam je bila ta zadeva in smo ves čas čakali, kdaj bo s tem predlogom prišla in da bomo to podprli. Ampak do tega preprosto nikoli ni prišlo. Mi razumemo, da je Vlada kolektivni organ, ampak SMC je imel takrat praktično v Vladi veliko veliko večino. Zakaj do te napovedi ni prišlo, je vprašanje za analitike. Mi želimo rešitve, in to takšne, ki bodo učinkovite, kjer bodo res tisti, ki imajo znanje, ki se trudijo in se zavedajo, da so servis državljanom, dejansko optimalno oziroma maksimalno dali vse od sebe in da bo tudi ta servis iz dneva v dan boljši.

V tem kontekstu si želim, da bi Vlada prinesla to obljubljeno analizo v Državni zbor in da z razpravo nadaljujemo. Obžalujemo pa v Novi Sloveniji, da priporočilo ni bilo sprejeto na odboru, da danes praktično tudi nimamo o čem glasovati. Ampak dodana vrednost te seje pa

gotovo je, da soočimo različne poglede in da je to lahko zelo dober štart za prenovu plačnega sistema v javnem sektorju. Mi želimo tu zelo konstruktivno sodelovati. Hvala za pozornost.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:

Hvala lepa.

Besedo ima Alenka Jeraj, pripravi naj se Tina Heferle.

Izvolite.

ALENKA JERAJ (PS SDS): Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni vsi!

Tudi sama moram nekaj reči o tem stalnem očitku, da smo enotni plačni sistem uvedli v SDS. Res je, nismo pa ga uvedli ad hoc, kot so nekateri dejali. Od leta 2002 so potekala pogajanja na to temo in šele leta 2008 je bil sprejet. Je pa res, da se je naša vlada vedno znala pogajati s sindikati, vedno smo imeli dobre pogajalce in vztrajali na pogajanjih, dokler se pač ni prišlo do nekkih sklepov in zaključkov, ki so bili, bom rekla, kolikor toliko dobri za vse, potem pa smo določene rešitve tudi sprejeli. Lahko tudi takrat ne bi prišlo do spremembe plačnega sistema, ampak mi smo si to nekako zadali v tisti prvi vladi za cilj, da bomo to dosegli, in smo se potem tudi potrudili in to dejansko naredili. Ampak kot je bilo danes že nekajkrat rečeno, razmere se spreminjajo. Spremembe so v družbi, v okolju okrog nas, in temu se je treba pač prilagajati. In Vlada, ki je izvršna oblast, se prilagaja z ukrepi, s spremembami, s predlogi. Ob tem je prav, da se pove, da smo v SDS predlagali praktično vse pomembne zakone, reforme in ukrepe, ki so jih potem naslednje vlade ali samo podaljševale ali pa do danes, vidimo, niso bile sposobne sprejeti kakršnekoli res pomembne spremembe oziroma reforme.

Če se pojavijo neke nove situacije – in že nekaj let spremljamo te nove situacije tako v zdravstvu kot v vojski in policiji, torej zmanjšanje števila pripadnikov v vojski, potem težave v zdravstvenem sistemu – bi pametna vlada na to reagirala z nekimi ukrepi in se tudi vprašala, zakaj do teh stvari prihaja. Veliko težav v zdravstvu imamo zagotovo tudi zaradi plačnega sistema. Ravno zato smo želeli – torej, takrat ko smo uvedli nov plačni sistem, je bilo dogovorjeno, da se v prihodnjih letih analizira, preverja, ali so bile narejene tudi kakšne anomalije ali pa krivice, kar se vedno zgodi, če uvajaš nek nov sistem. Vendar je bila za nami vlada Boruta Pahorja, ki bi bila dolžna te stvari pogledati. Dejansko so ugotovili nekatere anomalije, ampak kaj prav veliko pa na tem nismo naredili, čeprav je to naloga Vlade – da te stvari ureja in popravlja.

Kot sem rekla, veliko težav v zdravstvu je ravno zaradi plačnega sistema. Ampak tudi zadnja štiri leta nismo imeli vlade, ki bi jo vodila SDS, pač pa jo je vodila SMC, kot je povedal kolega Horvat z obljubami, da se bodo nekatere stvari spremenile, pa se v štirih letih na tem področju ni naredilo praktično nič. Voditi Vlado

pomeni ukrepati, reševati ukrepe, ne pa jih pometati pod preprogo. Naše priporočilo, ki ste ga zavrnili na odboru, govori samo o tem, da Vlada pripravi analizo. Glejte, saj tega ne potrebujemo mi, to potrebujete vi, če boste želeli kaj narediti. Koalicija potrebuje neko pametno analizo, ki bo pokazala, ali sistem funkcionira, ali je možno izločiti zdravstvene delavce in pripadnike Slovenske vojske ali ne. Saj mogoče to ni najboljša rešitev, ampak zaenkrat kakšne bolj pametne pred seboj nimamo, zato ker nekdo ni opravil svojega dela. Verjetno je to naloga Vlade, ne nas v opoziciji. Z vsem aparatom, ki ga imate, bi morali te stvari sami narediti, ne pa da vas spet mi pozivamo. In končno, zavrnili ste naša priporočila, ampak sem stoprocentno prepričana, da boste to tudi sami naredili. Mogoče ne zdajle, ker smo vam mi predlagali, ampak slej ko prej boste sami prišli do tega, da to potrebujete, če želite kakršenkoli ukrep na tem področju narediti.

Minister Šabeder je takrat na zaslišanju za ministra povedal, kako tečejo zadeve v kliničnem centru, tudi nekaj mojih kolegic in kolegov je že govorilo o tem, da so operacijske sobe zasedene dopoldan, popoldan so pa prazne, zato ker ne more svojim zaposlenim reči, zdaj pa delajte še popoldne, ker jim pri tem plačnem sistemu tega ne more plačati. Pa bi lahko odpravljali in čakalne vrste in tako naprej, ampak plačni sistem to onemogoča. Enako so govorili direktorji bolnišnic – da ne morejo obdržati svojih zaposlenih. Veste, da smo imeli težave v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor in tako naprej, ker jih pri tem omejuje plačni sistem. Ne morejo nagraditi tistih, ki so dobri, ne morejo kaznovati tistih, ki so slabi. Minister Šabeder je tudi povedal, da v kliničnem centru tretjina ljudi dela podpovprečno – in? Še vedno imajo službo, ali ne? Če bi bilo to v neki gospodarski družbi, bi nekdo, ki dela podpovprečno, najbrž že iskal novo službo. V javnem zavodu pa to toleriramo in vlečemo naprej in seveda ustvarjamo slabo voljo, ker tisti, ki morajo zaradi teh podpovprečnih delati nadpovprečno, seveda niso zadovoljni, ker plačani so pa enako kot tisti, ki delajo podpovprečno. In zdaj je naš cilj podpovprečne spraviti na povprečje, ne ukvarjamo se pa s tem, kako nagraditi tiste, ki so boljši, ki naredijo več, ki nam odpravljajo čakalne vrste.

Obžalujem, da vam je težko naložiti Vladi, da naredi analizo. Z vsemi resursi, ki jih ima, ni to noben problem. Ta analiza bi dejansko pokazala, ali je sistem ustrezen ali ni, pokazala, ali je smiselno izzeti, in če je, katere poklice izzeti. Zaenkrat to, kar smo mi priporočali, ničesar ne prejudicira, torej ne reče, da bodo vojaki šli iz plačnega sistema, da bodo zdravniki šli, pač pa samo odpira eno od vprašanj – ali bi to rešilo naše probleme, ki jih imamo na področju zdravstva, ki jih imamo na področju vojske. Meni je žal, da si koalicija ne da priložnosti, da bi dobila te podatke. Tako kot sem rekla, bolj jih potrebujete vi kot mi, ker vi

boste morali ukrepati. Mi bomo seveda s poslanskimi vprašanji spraševali pa bomo dobil neke parcialne rešitve, ampak neko analizo situacije boste pa morali narediti vi. In jaz upam, da je ne bomo naredili vsi skupaj prepozno – ko ne bomo imeli nič več vojakov in ko bodo že vsi naši zdravniki delali v Avstriji in drugje. Tako da škoda, da se ne poslušamo in ne slišimo, ker bi bilo koristno za vse.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:

Hvala lepa.

Besedo ima Tina Heferle, pripravi naj se Predrag Baković.

Izvolite.

TINA HEFERLE (PS LMŠ): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Danes bom svojo razpravo začela malce drugače. Vedno je dobrodošla razprava o temah, ki zadevajo državljanke in državljane, in če te razprave doprinesejo do izboljšanja stanja v naši državi, so še toliko bolj pomembne, ker imajo dodano vrednost. Zato gre kolegom poslancem in poslankam iz SDS danes ponovno zahvala za to, da v vsej svoji vnemi in skrbnosti skrbijo za to, da zadeve v naši državi dejansko tečejo in da sploh ta država funkcionira. Ker očitno bi se brez tega stalnega sklicevanja in nekkih izrednih sej v tej državi že vse ustavilo. No, zanimivo, kot posledico te današnje izredne seje smo v sredo na seji odbora za notranje zadeve dejansko res odkrili nekaj koristnega, celo skupaj s predlagateljem. Vlada Republike Slovenije vse to, kar ji predlagatelj z našimi priporočili priporoča, že dela. Pa da mi ne bo kdo očital, da govorim karkoli na pamet, sem si priskrbel magnetogram in lahko citiram besede predlagateljice, ki je v sredo na očitek, zakaj zopet zahteva za sklic te izredne seje in zakaj priporočila s takšno vsebino, odvrne: »Saj pa dela Vlada analizo. Torej, ta analiza v treh mesecih, lahko jo imamo na mizi in bomo videli, kje smo. Torej, nismo nič takega naredili, kar Vlada že ne bi delala.«

Danes razlog, da smo zavrnili priporočila predlagatelja, ni v tem, da želimo sistemsko urediti stvar, kot je bil prej podan očitek, ampak je preprosto v tem, da Vlada dejansko to, kar ji priporoča predlagatelj, že dela. In jaz ne vem, če to ni dovolj tehten oziroma razumljiv razlog ... Slišali smo torej že v sredo in tudi danes je gospod minister Rudi Medved jasno povedal in pojasnil: »Vlada izvaja aktivnosti za spremembo plačnega sistema javnega sektorja.« In če uporabim stavek, ki je bil malo prej izrečen, ja, pametna vlada skuša poiskati rešitve, in naša vlada poskuša poiskati takšne rešitve, ki bodo v prvi vrsti prinesle večjo fleksibilnost plačnega sistema. S sindikati javnega sektorja se je že v decembru leta 2018 dogovorila za pripravo te analize sistema kariernega napredovanja kot enega izmed najpomembnejših delov plačnega sistema, v letošnjem letu se je z njimi usklajevala in

uskladila dispozicijo analize, kajti treba se je zavedati, da morajo biti vse spremembe, ki bi zadevale enotni plačni sistem, usklajene s sindikati javnega sektorja. Z vsemi sindikati. Nujnost predhodne uskladitve sprememb izhaja tudi iz vseh podpisanih socialnih sporazumov in dogovorov s sindikati. In ne nazadnje, kot smo že slišali, ta vaša analiza, vladna analiza, je že v izdelavi in je pri koncu. Zato bom še enkrat ponovila, kar smo skupaj s kolegi SDS že ugotovili na odboru. Vlada dela točno to, kar ji predlagatelj priporoča v svojih priporočilih. Zato de facto takšna priporočila niti niso potrebna, verjamem pa, da so priročen maneuver za medijsko pozornost predlagatelja v tem predvolilnem času, kar gre po eni strani celo razumeti. Je pa zaskrbljujoče to – in na to sem že opozorila – da smo na takšne manevre stranke SDS postali že vsi imuni. Ne vem, če je to ravno v redu.

Glede očitkov predsedniku Vlade v zvezi z izjavo, ki jo predlagatelj ponavlja kot mantra in je tudi del gradiva za sklic te seje, mi dovolite, da dosledno in v celoti preberem izjavo gospoda Šarca, ki jo je predlagatelj za namene te seje spretno izvzel iz konteksta in ji tako dal čisto drugačen pomen. Premier Šarec je v volilni kampanji dejal takole: »Namreč, že to je napaka, da je vojska sploh v enotnem plačnem sistemu z ostalim javnim sektorjem. To je ena izmed velikih težav.« To je prebral predlagatelj. Ni pa prebral nadaljnje izjave: »Je pa res, da za policijo, vojsko in vse ostale organe ta hip to ni možno, ampak najboljša rešitev pa bi bila, da bi šle varnostno-obrambne strukture v poseben sektor«. Gospod Šarec je v tej izjavi povedal zgolj in samo to, da je bila napaka narejena že ob vzpostavitvi vašega enotnega plačnega sistema in da bi bila takrat boljša rešitev, da bi bile varnostno-obrambne strukture v posebnem sektorju. Govora je bilo torej o času, ko je ta sistem nastajal, ko se je vzpostavljala. Zdaj ko so ti deležniki že v tem enotnem plačnem sistemu, jih ni več tako enostavno kar izvzeti, kot to poskušate predstaviti vi. In še naprej, bolj jasno kot z besedami »ta hip to ni možno«, namreč izvzem iz enotnega plačnega sistema, premier ne bi mogel povedati.

Enotni plačni sistem je danes edini sistem, ki ga imamo, ki trenutno nekako funkcionira, in v kolikor bi odprli Pandorino skrinjico in bi ta trenutek izvzeli katerokoli skupino javnih uslužbencev iz tega sistema, bi to porušilo celoten sistem. Naj bo še tako slab, situacija bi bila potem še slabša. Tu je postopanje ministrstva edino pravilno. Pripravljajo se prevetritve v okviru obstoječega sistema. Gospa predlagateljica – kaj je anomalija? Anomalija je odstopanje oziroma odklon od splošnega pravila, je nepravilnost, ki jo je težko pojasniti z obstoječimi pravili. Ta sistem, ki ste ga vi postavili, vsebuje kar nekaj takšnih anomalij že od samega začetka. Ta vlada, ki je na oblasti dobrega pol leta ali slabo

leto, jih je zaznala, te anomalije, in jih poskuša odpravljati in dela na tem.

Če zaključim, spoštovani kolegi in kolegice SDS, lahko razumem, da niste seznanjeni z vsemi projekti, ki jih ta vlada dela, legitimno, ampak dajte v prihodnje za tovrstne seznanitve uporabiti poslanska vprašanja, ki so temu namenjena, ne pa da sklicujemo kar naprej izredne seje Državnega zbora, zato da potem vsi skupaj, mi in vi, ugotovimo, da Vlada dela to, kar ji vi priporočate. Hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Oba predstavnika predlagatelja sta dvignila roko, prvi je bil Žan Mahnič.

Izvolite.

Gospa Jelka, vam bom tudi dal besedo.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Na kratko. Kar se tega očitka tiče, poslovnik je jasen. Mogoče boste imeli kdaj v LMŠ 23 poslancev, sam sicer o tem dvomim, pa boste videli, kako je sklicati izredno sejo. Kar se pa tiče citata premierja, se pa z njim strinjam v celoti, s tem, kar je kolegica Tina prebrala. Je pa res, da »za policijo, vojsko in vse ostale organe ta hip to možno« – ja, seveda tisti hip to ni bilo možno, ker Marjan Šarec ni bil ne poslanec ne predsednik Vlade ne nič! Bil je župan Kamnika, ki pač ne more spremeniti tega sistema. Tako da se strinjam, ja, je rekel ta hip ni možno, ker ni imel vzvoda, da bi to naredil, zdaj ko ga pa ima, pa tega ne želi narediti.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Izvolite repliko, gospa poslanka.

TINA HEFERLE (PS LMŠ): Hvala.

Sem začutila, da nisem bila prav razumljena, pa bom še enkrat povedala to, kar sem povedala prej, gospod Mahnič. »Ta hip to ni možno.« Vaša interpretacija je takšna, kot ste jo zdaj dali, jaz sem pa povedala, gospoda Šarec je govoril o tem, da ta hip – ne samo takrat, ko je bil trenutni župan Kamnika, ampak »ta hip« zadeva tudi časovno komponento, kjer smo danes – ta hip to ni možno, ker bi porušili celoten sistem, ki ste ga vi postavili. Hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa, gospa Jelka Godec, izvolite, beseda je vaša.

JELKA GODEC (PS SDS): Cinizem kolegice Heferle ob zadevah, ki niso smešne, ampak so skorajda že tragične v Sloveniji, je res fenomenalen, moram reči. Tudi to je anomalija v Državnem zboru, ki je ne moreš pojasniti z obstoječimi zadevami tukaj. Namreč, jaz bi pričakovala od kolegov poslancev koalicije glede na to, da Vlada dela, da bi vsebinsko razpravljali, ne pa o tem, kaj je kdo kdaj rekel oziroma kdaj sprejel. Mi smo povedali danes, 2008 je bil ta zakon sprejet, od 2002 do 2008 so

se delala pogajanja, vi boste pa to očitno naredili v pol leta. In če je priporočilo, da naj Vlada – no, saj zdaj kolegica zapušča dvorano, niti ne želi slišati kaj vsebinskega, ona kot nova poslanka pač ve, da očitno tudi v poslovniku piše, kaj lahko dela opozicija in česa ne sme, in nas tukaj uči, kako, kaj dela Vlada s poslanskimi vprašanji. Priporočila pač niso zaželeni.

Res je, rekla sem, da Vlada dela to analizo, saj je to povedal minister, piše tudi v mnenju Vlade. In če je Vlada naredila to analizo oziroma bo končana maja, potem ni nobene ovire, da to priporočilo ne bi bilo sprejeto. Vse, kar je treba, da to analizo dobimo tudi poslanci. Ne, vendar koalicija to zavrne, češ, saj Vlada dela – še enkrat vam povem, poslušajte se, kaj govorite, kakšna so mnenja Vlade in kakšna so mnenja koalicije na naše predloge: ni sistemsko, Vlada dela, tega ne bomo sprejeli. Včasih se celo strinjate. In to je vse, kar znate povedati vsebinskega o zadevah. Vse, kar znate povedati. Čisto nič drugega. Jaz bi danes rada slišala mnenje koalicijskih poslancev konkretno o enotnem plačnem sistemu, ne samo tega, da ga je sprejela 2008 vlada Janeza Janše tik pred volitvami – to je vse, kar ste danes povedali – ampak bi rada slišala mnenje. Mogoče bo kolega za mano povedal, ker je iz enega dela javnega sektorja, ki ima verjetno tudi probleme, ampak tu, s te strani, LMŠ, SMC, pa samo politični očitki, popolnoma nič drugega! Ko nimate konkretnih zadev, začnete pa s takšnimi stvarmi.

Mi smo že večkrat povedali pa vam še enkrat povem, ja, sprejeto je bilo 2008, ampak zakon je živa stvar. V 10 letih se je spremenilo področje zdravstva, poklicev, reguliranih poklicev, pretok storitev znanja in kadrov znotraj Evropske unije, pa lahko naštevam še marsikaj. In zato prihaja tudi do sprememb oziroma do anomalij, do sprememb, do, če hočete, nepravilnih razmerij znotraj javnega sektorja. Ampak jaz sem še nekaj opazila na odboru za notranje zadeve – da eni sploh ne ločite, kaj je to javna uprava, sploh ne vedo, kaj je to javna uprava, in kaj so to storitve v zdravstvu, na policiji, obrambi. Ena poslanka je govorila o javni upravi pa je govorila o zdravstvu pa o vojaki. Sploh se ne loči teh terminov, javni sektor, javna uprava, javni uslužbenec in tako naprej. Pa da ne govorim, česa vse se še ne loči. In zato potem vi res težko vsebinsko, nekateri, razpravljate, ker ne ločite teh pojmov, kdo je v javni upravi pa kaj je zdravstvo ali pa kaj je obramba. Zato še enkrat, 2008 je bilo sprejeto, v 10 letih se stvari spremenijo. Glejte, v prejšnjem mandatu je bil sprejet Zakon o voznikih. V roku enega leta in pol ste ga šli spreminjat pa vam nihče ni očital. Mi s strani opozicije vam nismo očitali, češ, sprejeli ste ga, zdaj ga pa spreminjate, ker se je očitno v roku leta dni pokazalo, da so spremembe potrebne, in smo to tudi podprli in smo skupaj te zadeve naredili. In če se v 10 letih zaboga v tem enotnem plačnem razredu niso pokazale anomalije, ki jih priznava

celo ministrstvo oziroma Vlada – vi pa zdaj tu govorite, zakaj mi to napadamo, da hočemo zrušiti. Ne! Mi hočemo to analizo videti, hočemo videti, da bi se zadeve spremenile na drugače, ker se je v 10 letih pokazalo, da to več tako ne gre, da nefleksibilnost tega enotnega plačnega sistema vodstvenemu kadru ne omogoča dovolj dobrega kadrovanja ne nagrajevanja pa še česa drugega ne.

Ampak vi imate samo to mantra, da je za znoreti že, no, samo to poslušamo: »2008 ste vi sprejeli, zdaj pa to kritizirate.« Ja! Veste, če ena stranka deluje nekaj dlje časa – eni tam na drugi strani to vedo – in je toliko in toliko stvari že naredila, je analizirala in videla za nazaj, da se zdaj ene stvari dajo popraviti, če si pa stranka štiri leta, pa tega ne vidiš. Ne vidiš. Vi ste 2018 zdaj to detektirali, vse te anomalije, pravi minister, zdaj ste zanalizirali, in ta vlada, pravi kolegica, bo spremenila enotni plačni sistem. Jaz vam bom dala značko, pa verjetno še marsikdo v javni upravi, v javnem sektorju vam bo dal značko, če vam to uspe v dveh letih, če boste sploh še tam. Ker še enkrat, to, kar se je dogajalo tam, je bilo od 2002 – torej to še ni bila Janševa vlada – do 2008, da se je ta zadeva sploh vzpostavila. »Vi nam napovedujete po analizi, naša vlada bo pa to naredila« – to bomo videli pa bomo vprašali potem kolege v LMS pa v ostalih koalicijskih strankah; čez pol leta, čez eno leto bomo ponavljali. Še enkrat pa vsem poslancem, ki boste v nadaljevanju razpravljali o tem, da so volitve 26. maja in da zato to delamo in da delamo vse stvari, tako kot je treba, kolega ... Ves čas je predvolilni čas, samo na volilni dan ne, in se ves čas vlagajo zakoni. In če bi tako bilo, potem ne bi nobenih stvari vlagali. Tako da dajte resno razpravljati o zadevah, kot so zdravstveni sistem, enotni plačni sistem, policija, vojska, ne pa o tem, kdo kdaj kaj vloga. V poslovniku ima opozicija vse, to so edini vzvodi oziroma edina orodja, ki jih lahko uporabi – od interpelacije do sklicevanja sej in tako naprej – da se sploh kaj premakne. Poglejte si svoje redne seje. Dva dni. Dva dni! Vi ste rekorderji v tem. Dva dni, en dan poslanska vprašanja pa en dan seja – toliko tem, koliko Vlada dela.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima predstavnik Vlade gospod Rudi Medved, minister za javno upravo.
Izvolite.

RUDI MEDVED: Hvala lepa. Spoštovana gospa poslanka!

Jaz bom z veseljem prišel po to značko, ki nam jo boste pripeli. V resnici pa gre pravzaprav samo za razhajanje v konceptih, to pa si menda lahko dovolimo, tako mi vam kot vi nam. Vsi se strinjamo, da je treba spremeniti enotni sistem plač v javnem sektorju. S tem se vsi strinjamo. Saj tukaj pravzaprav nismo imeli nobenih dilem niti vi niti mi. Vrag je pa po navadi

v podrobnostih. In pravite, da naj končno prinesemo to analizo, malo prej ste pa rekli, saj delate tako ali tako same analize, analizo na analizo – no, ampak vi nas silite zdaj še v eno analizo, torej analizo vseh analiz, ki pa ni nič drugega kot analiza, s katero naj bi mi zdaj dosegli, da izločimo določene poklicne skupine iz enotnega sistema plač v javnem sektorju. In tu se pač konceptualno razhajamo. Mi vidimo možnost – in uresničili jo bomo – da v dialogu s sindikati spremenimo obstoječi plačni sistem tako, da bo boljši od tega, vi pa pač vidite možnost v izločitvi posameznih plačnih skupin, kar pa mi vidimo kot razpad plačnega sistema. In v tem je pravzaprav ves problem.

Pravite tudi, da ne poznam kot minister za javno upravo plačnega sistema. Ne vem, na kakšni podlagi ste, gospa poslanka, od tega prišli. Če ne bi poznal dobro plačnega sistema, sem prepričan, da tudi tega dogovora s sindikati javnega sektorja ne bi dosegli, pa verjemite, da sem bil zelo vpet vanj. Slišali smo tudi, da ni bilo nobenih sprememb. Kar zadeva odnos države, Vlade do javnega sektorja, da ni bilo v tem času nobenih sprememb. Seveda je bila ena velika velika sprememba. Spoštovani gospod Mahnič, vi ste nam to očitali. Veste, kaj? Mi smo dosegli socialni mir s sindikati javnega sektorja. V vsem obdobju po uveljavitvi Zujfa in po tem, ko so se ti ukrepi počasi začeli odmrzovati, smo bili priče permanentnemu izrednemu stanju, ker so bili sindikati vseskozi na pragu stavk ali pa so stavkali. Zakaj se takrat ni reformiral plačni sistem? Ker so kompletno vsi sindikati javnega sektorja zahtevali, da se najprej odmrznejo popolnoma vsi varčevalni ukrepi, da se zadeve razbistrijo, in šele potem so se pripravljali pogovarjati o spremembah plačnega sistema. In mi, ta vlada je zdaj to dosegla, da smo v dogovor zapisali prvič – prvič – po letu 2008 ... Res je, da je bil tudi takrat, gospod Janša, je povedal, zelo težak socialni dialog, da so prišli do tega plačnega sistema. Vmes tovrstnega socialnega dialoga ni bilo. Zdaj bo, ker smo s sindikati podpisali dogovor in ena izmed točk je, da se začnemo pogovarjati o spremembah plačnega sistema. In to je ta sprememba. Lahko bi bili priče lansko jesen, pa morda tudi letos spomladi ali pa prav zdaj splošnim stavkami javnega sektorja, pa nismo, ker smo podpisali dogovor. Imamo mir in lahko se pogovarjamo.

Bilo je rečeno še nekaj – da je bil takrat relativno na hitro uveden ta plačni sistem, na hitro, brez analiz. Vidite, v tem se zdaj razlikujemo. Ne želimo ponoviti te napake. Ker so pač ostale nekatere anomalije, ki jih vsi prepoznavamo, jih bomo s spremembami omilili oziroma odpravili, ampak ne želimo pa ponoviti te napake, da naredimo nekaj na hitro pa bomo potem spet deset let govorili, kako je vse skupaj zanič. Torej, ne delamo analiz na analize – v to bi nas vi zdaj navedli, da poleg vseh še eno naredimo – in ne gremo se rokohitrstva pri tako občutljivih zadevah, kot je sistem plač v javnem sektorju.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima predstavnik predlagatelja
Žan Mahnič, gospa Jelka, vi boste naslednji.
Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Gospod minister!

Danes je imel ob dvanajstih tiskovno konferenco Sindikat policistov Slovenije. Enemu od sindikatov, to je Sindikatu vojakov Slovenije, je minister za obrambo odpovedal pogodbo – ne vem, če je to način oziroma če lahko trdite, da imate socialni mir. To je prvo. Drugo pa, verjetno se boste strinjali, da s polno vrečo denarja ni težko zagotavljati socialnega miru. Vi ste pristali praktično na vse, kar so oni zahtevali, s tem ste ogrozili javne finance, kar vam je povedal tudi Fiskalni svet, in sedaj govorite, da ste kupili socialni mir. Na tak način ga zna vsak, je pa vprašanje, na kakšen način boste kupovali mir, če bodo posledice takšne, kot jih napovedujejo nekateri, kar se javnofinančne sheme tiče, če takšne posledice bodo.

V bistvu bi vas pa prosil, gospod minister, povejte mi – ne vem, koliko časa že delate analize, ampak verjetno imate kot minister za javno upravo nek načrt – kaj z uniformiranimi poklici, kaj konkretno s Slovensko vojsko. Verjetno ne boste počakali analize pa se potem odločili na podlagi tega, imate nek koncept, imate neko idejo. Kje vi kot minister za javno upravo vidite rešitev za Slovensko vojsko glede na to, da je tukaj v poročilu? Bi prosil, če lahko to slišim.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Najprej ima besedo predstavnica predlagatelja.

Gospod minister, takoj za njo boste dobili besedo še vi.

Izvolite, gospa Jelka Godec.

JELKA GODEC (PS SDS): Tu moram nadaljevati s tem, kar je kolega Mahnič začel. Nimate nekega socialnega miru, tudi s strani sindikatov zdravnikov oziroma Fidesa ne, nenehno vam grozijo. Tako da glejte, pomiritev, tako kot je rekel kolega Mahnič, z veliko denarja je zelo enostavna, in obljubljeni zadeve in povečevati tudi proračunsko luknjo je lahko.

Kar se pa tiče analiz, minister Medved, takole ste mi na odboru dejali: »Torej, tudi glede analize, kot jo predlagajo, predlagate predlagatelji priporočila, aktivno tečejo. Dispozicija te analize je bila usklajena s sindikati,« in nadaljujete, »torej, tudi ta analiza, ki je tukaj omenjena in priporočena, je praktično pripravljena.« Torej ne govorite danes, češ da zahtevamo dodatne analize, zadnjič ste mi pa rekli, da je to pripravljeno. Jaz bi prosila, dajte se držati izjav vedno enako, ne enkrat tako, drugič tako. Po vaših besedah smo zahtevali analizo, ki jo imate že pripravljeno, in nič drugega.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod minister.
Izvolite.

RUDI MEDVED: Hvala lepa.

Čisto na kratko, imamo socialni mir. Seveda imamo socialni mir. In vi veste, da to, kar trenutno teče, dialog s policisti, nima nobene zveze s plačnim sistemom. Gre za popolnoma drugo maso denarja, za katero točno vemo, čemu je bila namenjena, in gre za različne poglede na to, kaj je bruto bruto, neto, bruto v zvezi s tem. Praktično s plačnim sistemom to nima popolnoma nobene zveze. Policisti so bili ravno tako kot največja večina drugih javnih uslužbencev deležni zvišanja plač v tem dialogu. Ko pravite, da smo s tem, ko smo podpisali ta dogovor, ki se je skrčil z milijarde potem na 300 milijonov, zrušili javne finance in da imamo tudi zaradi tega zdaj rebalans proračuna na ustavnem sodišču – veste, kaj bi zrušilo javne finance? Razpad enotnega plačnega sistema. To pa vi želite od nas. Da pač mi to naredimo, razmontiramo ta sistem. Mi pač tega ne želimo storiti. Ohranjali bomo enotni plačni sistem z modifikacijami. In to pa bi res pomenilo potem resničen napad na javne finance.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima predstavnica predlagatelja
gospa Jelka Godec.

Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Prebrala bom priporočilo, ker očitno ga niti minister ni prebral: »Državni zbor Republike Slovenije priporoča Vladi Republike Slovenije, da v treh mesecih pripravi analizo sistema plač v javnem sektorju z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti ter konkretne predloge ukrepov za ureditev anomalij v sistemu plač v javnem sektorju z možnostjo izločitve zdravstvenih delavcev in pripadnikov Slovenske vojske iz enotnega plačnega sistema in jih predstavi Državnemu zboru.« Nihče vas ne sili, da to naredite! Gospod minister, priporočilo je, da se naredi takšna analiza, če se že, z možnostjo, nihče pa ne pravi, da morate to narediti. Zato prosim še enkrat pred javnostjo, ne govorite, da zahtevamo od vas izločitev! Ker ni res. In še enkrat, tudi jaz sem postavila nekaj vsebinskih vprašanj, pa kolega Mahnič, na katera danes še vedno niste odgovorili. Ampak obračate besede v smislu, kaj mi zahtevamo in kako zahtevamo. Povejte, kaj boste vi naredili. To, kar smo vas vprašali – kako boste povečali fleksibilni del nagrajevanja, kako boste spremenili te razmere znotraj plačnih razredov oziroma skupine zdravstvenih delavcev in tako naprej.

To nas danes zanima. Ne še enkrat to, kaj SDS vlaga, kako vlaga, zakaj analize in tako naprej. Odgovorite nam na ta vprašanja. Kako, s

kakšnimi izhodišči mislite, da boste šli v pogajanja? Kako boste spreminjali ta razmerja, ki so nastala znotraj? Še enkrat to, fleksibilni deli. Kako boste enotni plačni sistem naredili bolj fleksibilen za vodstvene, menedžerske kadre v zdravstvu? Prejšnji minister – pa mislim, da tudi sedanj – je rekel, da je treba to spremeniti. Da vodstveni kader nima dovolj, bom rekla, orodja ali nekaj takega, da lahko vodi dobro javne zdravstvene zavode. Da je treba spremeniti vodstveni kader oziroma vodstveno strukturo v smislu, da bo imela večjo fleksibilnost in tako naprej, da se bo tudi obnašalo na bolj gospodaren način. To so vprašanja, gospod minister, ki so danes odprta o enotnem plačnem sistemu. Ne to, ali SDS zahteva analizo zdajle ali jutri, ampak to, kaj bo Ministrstvo za javno upravo lahko ponudilo ministru za zdravstvo, za izobraževanje, za vojsko in tako naprej. Ker konec koncev ste del Vlade. Del Vlade. Kot del Vlade boste morali te segmente reševati in bi bilo dobro, če danes predstavite svoje poglede, svojega ministrstva.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Gospod minister Rudi Medved, beseda je vaša.

RUDI MEDVED: Hvala lepa.

Gospa poslanka, midva danes verjetno ne bova pisala novele zakona tukaj v Državnem zboru. In kot sem rekel, gre za dialog s sindikati javnega sektorja in z njimi bomo seveda najprej govorili o izhodiščih. Kot ste sami rekli: »Povejte, kako se boste pogajali.« Če zdajle povem, kako se bomo pogajali, potem se ne bomo pogajali. Saj je bilo tudi takrat, ko smo se pogajali o stavkovnih zahtevah, pričakovano vsepovsod, da se bomo pogajali ali v parlamentu ali pred kamerami. Pogaja se ne javno. Tudi izhodišča za spremembe zakona bomo najprej predstavili socialnim partnerjem. In to je v bistvu vse. Kar pa zadeva dikcijo, mi smo jo, dikcijo, pa ne samo na ministrstvih, ampak tudi poslanci na priporočila z možnostjo ... Se pravi, analiza naj bo takšna, v katero bo vključena možnost izstopa. Torej, mi naj analiziramo možnost izstopa – drugače si jaz te dikcije ne znam predstavljati. Temu pa mi nasprotujemo, ker zaenkrat ne nameravamo spremeniti zakona tako, da bi posamezne poklicne skupine izstopile iz enotnega plačnega sistema.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Predstavniki predlagatelja Žan Mahnič, beseda je vaša.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Tudi če nečesa ne nameravaš narediti, se lahko opravi analiza, da ta analiza pokaže. Ne vem, mogoče bi pa analiza pokazala, da bi bil za ta del javnega sektorja smiseln izstop. Verjamem pa, da koalicija šestih strank izstopa določene skupine

ne more zagotoviti, ker ne bi zdržala pritiska. Ampak to je vaš problem, to ni naš problem. Vi imate koalicijo šestih strank, ne mi. Bi pa prosil – glejte, saj boste imeli svoj čas, no, Jani – podpredsednik, verjamem, da imata čas v okviru tega tudi državni sekretar gospod Grošelj in pa gospod Šabeder, naj tudi onadva kaj povesta. Verjamem, da sta vsebinsko na teh dveh delih močnejša od ministra, ki pozna bolj splošno sliko. 45 let, vojaki po 45. letu, konkretne rešitve, pet let že poslušam – ali bo treba čakati še na eno analizo?

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Grošelj.
Izvolite.

DR. KLEMEN GROŠELJ: Lepo pozdravljeni!

Kar se tiče ukrepov po 45. letu, bo do 31. maja pripravljen nabor ukrepov. Jaz se zelo veselim, da bomo uživali tudi podporo opozicijske stranke pri tem. Kot veste, smo imeli v našem ministrstvu pred časom predstavitev ukrepov vsem štirim reprezentativnim sindikatom, ki so podprli nabor ukrepov. Tisto, kar me veseli, je, da tisti ukrepi, ki ste jih navedli, sovpadajo v pretežni meri s tistimi, kar predlaga Vlada oziroma kar predlaga ministrstvo. Kar se tiče strukture ukrepov, imamo kratkoročne, tiste, ki so vezani na Vlado – in tukaj bodo spremembe uredb, to prihaja v prihodnjih dneh – je pa dogovor s socialnimi partnerji v ministrstvu, da se najprej to predebatira z njimi, z vsemi štirimi. Kot veste, odpoved pogodbe ni vezana na socialni dialog, ampak je vezana na druge razloge. In ko bo to predstavljeno socialnim partnerjem, bo potem šlo na koalicijo in kasneje tudi v parlament, tam, kjer ob potrebno.

Kar se tiče pa vojakov po 45. letu, v tem trenutku rešujemo zadeve individualno – tudi to predvidevam, da veste – potem pa predlagamo sistemske ukrepe, ki bodo omogočili prehod po 45. letu, predlagamo sistemske spremembe s tem, da se s pripadniki, ki bodo dosegli 45. leto starosti, začne individualni program 3 leta pred dosegom te starosti. Seveda pa so za to potrebne določene spremembe zakonodaje in tudi to pripravljamo. Tako da konec meseca bo ta informacija na Vladi, potem pa seveda predlog sprememb zakonodaje na področju Zakona o javnih uslužbencih, potem pa so predvidene tudi druge spremembe zakonodaje.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Naj povem za gledalce oziroma poslušalce, da je bil to dr. Klemen Grošelj, državni sekretar na Ministrstvu za obrambo.

Besedo ima gospod Predrag Baković.
Izvolite.

PREDRAG BAKOVIĆ (PS SD): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo. Spoštovane gostje, gosti, ministra, kolegice, kolegi!

Sam sem nekako užival kot delavec javnega sektorja že prej in tudi ves čas do upokojitve in vem, da tudi zametki urejanja plač v javnem sektorju segajo v začetek obstoja naše države. Ko se je zgodila osamosvojitve, smo pravzaprav vsi prišli v skupno državo z nekimi svojimi pravili, sistemi, urejanji, vsak po svoje, in začela so se neka primerjanja med podobnimi službami. Na primer policisti so malo spraševali medicinske sestre, kako je z njihovimi plačami in obratno. Seveda so se pojavljala nesoglasja ali pa, bom rekel, neodobranja ali nekateri so se celo jezili. Zato je tudi leta 1994 prišlo do prvega sprejetja zakona o razmerjih plač v javnem sektorju oziroma javnih zavodih, državnih organih in lokalnih skupnostih. Ampak se tudi tisti plačni sistem takrat ni nekako prilagajal razmeram, zadeve so se parcialno urejale, vse je bilo urejeno v več kot štiridesetih predpisih in mi smo se spet primerjali, kako je lahko nočna ura medicinske sestre veliko večja kakor ena nočna ura policista, in zopet smo bili nezadovoljni eni, drugi ali tretji. Spomnimo se tudi, kako so v tistem času potekala nenehna pogajanja s sindikati in posameznimi sindikalnimi skupinami. To apliciram pravzaprav zaradi tega, ker hočem ustvariti sliko za tiste, ki tega ne veste, pa verjamem, da vas je večina tistih, ki ste delali v javnem sektorju, ali tudi vsi izven njega pa poznate razmere, nekako ugotovila, kako je takrat bilo.

Če bi danes, ko imamo zadevo nekako celovito urejeno – ne bom rekel, da je idealna, ampak ko jo imamo nekako urejeno – pa začeli z nekimi izstopi, se bo to ponovilo. Zopet se bodo primerjali, zopet bodo nezadovoljstva. Pa saj tudi sicer so bila, če se spomnite samo tistih pokojninskih bonov, certifikatov in ne vem česa še vse, ko smo potem dobili pokojninske bone eni, drugi so dobili denar, tretji so dobili oboje in so morali potem nekaj vrniti – tako da je prihajalo do nekih anomalij. In če zdaj začnemo z nekimi takimi aktivnostmi tako korenito, bomo imeli zagotovo težave. V tistem času je bilo prizadevanje Slovenije za vstop v Evropsko unijo in takrat je bilo potrebno pristopiti k razmisleku in pripraviti enotnega plačnega sistema, predvsem pa bolj preglednega. Takrat smo želeli vstopiti v Unijo, se pravi prevzem evra in tako naprej, treba je bilo izpolniti, bi rekel, kar zahtevne pogoje ali pa stroge kriterije maastrichtske pogodbe. Pomembno je tudi, da poudarim, da je od takrat, ko so se začela ta pogajanja, do sprejetja zakona o sistemu plač preteklo dobrih 7 let. To govorim zato, ker je 7 let dolga doba in se je ves čas nekaj pripravljalo in ne moremo danes pa kar v enem zamahu in nepremišljeno z eno samo analizo spreminjati tega sistema.

Ob koncu mandata 2008 je prišlo do podpisa kolektivne pogodbe. Takrat so bila s tisto avgustovsko plačo odpravljena plačna

nesorazmerja v osnovnih plačah, prevedli so se in mi smo imeli zopet težave. Kolikor se jaz spomnim, ko je bila prevedba opravljena, smo se zopet primerjali s primerljivimi poklici v javnem sektorju in spet smo ugotovili, da nekako nismo zadovoljni. Potem je prišla pa kriza in z njo na eni strani pogajanja s sindikati o dokončni izvedbi plačnega sistema, na drugi strani pa pritiski Vlade k zaježitvi oziroma zmanjšanju plačne mase javnega sektorja. 2012 je prišel tudi Zakon o uravnoteženju javnih financ, poseglo se je v znižanje plačne lestvice, tako da če danes govorimo o nekem javnem sektorju, v katerega je vključenih, ne vem, več kot 160 tisoč zaposlenih različnih profilov, različne izobrazbene stopnje, različnih delovnih obremenitev in rizikov, je poseg, ki bi ga v tako kratkem času poskušali storiti, pravzaprav nemogoč. Sploh pa je vsak poseg mogoče spremeniti, ampak težko, da bi ga spremenili na bolje kar tako. Če smo prej ugotavljali, da ste se 7 let nekateri, ki ste že od takrat v Državnem zboru, ukvarjali s temi stvarmi, je pravzaprav to danes na en korak in z enim zamahom zelo težko narediti.

Seveda nihče ni takrat pričakoval, da je ta obstoječi sistem, ki ga imamo tudi še danes, idealen. Ni, pokazale so se pomanjkljivosti, nekateri smo jih čutili na lastni koži. Ampak smo se pa v tem obdobju tudi nekaj naučili, in sicer predvsem to, da je treba pred uveljavitvijo nekih konkretnih reform, nekega novega plačnega sistema opraviti čim več izračunov, več projekcij, ki bodo potrdile ali pa zavrnile rezultate, ki jih nekako pričakujemo. Seveda je treba upoštevati tudi dejstvo, da se spreminja zakonodaja, da se spreminjajo pogoji, da se spreminja, bom rekel, ne nazadnje vse naše delovno življenje, da se podaljšuje delovna doba, da je možno, da bo potrebno uveljaviti tudi možnost napredovanja po 30 letih dela in upoštevati tudi že tiste vse do sedaj detektirane anomalije enotnega plačnega sistema zaposlenih v javnem sektorju.

Jaz osebno predlaganega priporočila nisem podprl. Pa ne zato, ker nekako nasprotujem, da bi se napravila neka resna analiza, ampak zato, ker tudi sam razumem to pobudo kot en poizkus, da se razbije enoten plačni sistem. Ker če bomo samo enemu resorju ali pa dvema omogočili izstop iz enotnega plačnega sistema, bomo morali v kratkem času nekako poskrbeti tudi za vse ostale resorje, da se izločijo, tukaj je seveda policija, tukaj so pravosodni policisti, tudi druge službe, ki delujejo v manj ugodnih razmerah in tako naprej. Spoštovani, če bi to zdaj spremenili na nek način, bi bil to začetek konca enotnega plačnega sistema, vrnitev v preteklost oziroma korak nazaj, o čemer sem pravzaprav govoril na začetku in opozoril na tiste anomalije, s katerimi smo vsak s svojo ureditvijo prišli v skupno državo, torej v Slovenijo, in potem ugotavljali, kako so med nami razlike in kako je stvar zakomplicirana. Zato ti enkratni in hitri postopki mislim, da niso primerni, se pa strinjam in vem,

da se pripravljajo stvari, da se analizira in da se bo zagotovo poiskala optimalna rešitev tudi na tem področju. Hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Mateja Udovč, pripravi naj se Eva Irgl.
Izvolite.

MATEJA UDOVČ (PS SMC): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

Danes obravnavamo anomalije v plačnem sistemu javnega sektorja. Ko gledam predlog, rešitve predlagatelja, se resnično vprašam o resnosti te namere. Da si malo osvežimo spomin, pogledjmo, o čem pravzaprav danes govorimo. Problematika, povezana s plačnim sistemom v javnem sektorju in statusom javnih uslužbencev, je aktualna vse od sprejetja krovnih zakonov za to področje, in to sta Zakon o javnih uslužbencih in Zakon o sistemu plač v javnem sektorju. Ta dva zakona sta v bistvu na novo uredila statuse javnih uslužbencev na uradniške in strokovne, po drugi strani pa sta vzpostavila enotni plačni sistem in odpravila večino dodatkov na plače. Ti dodatki so bili upoštevani pri izhodiščnih plačnih razredih za posamezna delovna mesta, s tako imenovanimi sidriščnimi delovnimi mesti pa se je zagotovila primerljivost delovnih mest v javnem sektorju. Ne glede na to, kdo je to pripravil in kdo je to sprejel, je bil to velik dosežek na področju urejanja delovanja javnega sektorja. Sama pestrost delovnih mest v javnem sektorju, poklicev, profilov zaposlenih in urejanje njihovih statusov zahteva nenehno spremljanje sistema in sprotno odpravljanje anomalij in odmikov.

Moram priznati, da se je v preteklosti to tudi izvajalo bodisi na podlagi pritiskov sindikata bodisi na podlagi drugih okoliščin. Osebnostno mislim, da je imel na to področje velik vpliv tudi Zujf, ki je korenito in globoko posegel v to materijo. Vse od nagrajevanj do napredovanj in drugih pravic, vezanih na plače in na delovna razmerja. Izboljšanje gospodarske situacije in postopna odprava teh ukrepov pa je dodala veter v jadra sindikatom in drugim ciljnim skupinam, ki si želijo – ja, nič drugega kot zvišanje plač, kar je čisto enostavno. Pa to niso samo uniformirani poklici in poklici s pooblastili, tu so še zdravniki, šolniki, računovodje, kulturniki in še bi jih lahko naštevala in na koncu pridem do čisto vseh. Večina uslužbencev bi rada predstavila specifične zahteve svojega delovnega mesta in uveljavila pravico do dodatnega vrednotenja, to pa bi nas ponovno pripeljalo do nepregledne in neprimerljive množice dodatkov na plače v javnem sektorju. V Slovenski vojski so v preteklosti že na različne načine urejali statuse in sistem plač vojakov, vendar kljub temu problem ostaja enak. V obrazložitvi predlagatelja je zapisano, da nekatere specifične naloge zaposlenih v obrambi po zdajšnjem sistemu plač niso pravilno

ovrednotene, da jih enotni plačni sistem ne priznava, ne razlikuje in zato tudi nepravilno plačuje. Če so to njihovi razlogi za izstop iz enotnega plačnega sistema Slovenske vojske, potem me čudi, zakaj niste zajeli tudi drugih primerljivih poklicev v to kategorijo, kot so uniformirani poklici in poklici s pooblastili, ki so v podobnih situacijah. Da ne omenjam specifičnih nalog, ki jih morajo izvajati policisti, kriminalisti, davčni inšpektorji, finančni inšpektorji, pravosodni policisti in še in še bi se jih našlo.

Kriznih razmer v zdravstvu najbrž mi ni treba omenjati in izpostavljati. Velja pa opozoriti in izpostaviti nepravilno manipulacijo SDS z zdravstvenimi delavci, saj si izstop iz plačnega sistema v javnem sektorju želijo zgolj zdravniki oziroma njihov sindikat Fides. Marca letos je zdravniški sindikat Fides na letni konferenci ugotavljal, da uresničitev zavez iz obeh sporazumov z Vlado ni mogoče doseči znotraj obstoječega plačnega sistema, zato zahtevajo izstop iz tega plačnega sistema. Brez posebnih analiz, vzdržnost, konsistentnosti plačnega sistema ter obremenjevanju resornega ministrstva bi se bilo smotrnejše pogovarjati o poenotenju delovnih mest javnih uslužbencev. Tu predvsem mislim na status strokovno-tehničnih delovnih mest. Javni uslužbenci na teh delovnih mestih nimajo možnosti vertikalnega napredovanja, internih prerazporeditev na uradniška delovna mesta in posledično tudi prenos eventualnih doseženih napredovanj. V praksi se dogaja tudi zaradi nestrokovne prevedbe delovnih mest, da ti javni uslužbenci v nekaterih okoljih opravljajo zahtevnejše naloge, bolj zahtevne naloge od uradnikov. Kadrovske službe v določenih državnih organih pa na ta račun iščejo različne obvoje za realizacijo teh premestitev. Z vidika osebnostne rasti zaposlenega, kadrovskega kariernega napredovanja, kompetenc, predvsem pa pravičnosti moramo te ovire odpraviti in jim omogočiti, da bodo lahko razporejeni na ta uradniška delovna mesta. In da se jim bodo pri tem upoštevala vsa dosežena napredovanja. Prerazporeditev oziroma prehod na delovno mesto uradnika mora biti stopnica na karierni poti in se ne sme obravnavati kot nova zaposlitev. Anomalije v plačnem sistemu se kažejo tudi pri delu uslužbencev na istovrstnih delovnih mestih. Samo za primer si vzamemo računovodja. Računovodja v manjših zavodih, manjših organizacijah morajo izvajati popolnoma vse naloge finančnika in računovodstva, v večjih pa računovodje na enakih delovnih mestih opravljajo le del nalog računovodja, oba pa sta na koncu enako plačana. V praksi to pomeni, da se vse te kategorije računovodij prve kategorije raje poiščejo delo v večjih računovodskih organizacijah v javni upravi, kjer je delo enostavnejše in manj odgovorno, ali pa grede v realni sektor, kjer je to bolj cenjeno oziroma višje ovrednoteno.

Z vidika kariernega razvoja uslužbenca in načela enakega plačila za enako delo se mi

zdi tudi to velika anomalija v našem enotnem plačnem sistemu. To je zgolj en primer. Vemo pa, da j teh primerov še zelo zelo veliko. Tako vidim, da nas čaka tudi v plačni skupini J še veliko dela in usklajevanj, če resnično želimo urediti pravo in pravično plačilo za vse javne uslužbenke. Odprava ukrepov iz ZUJF ponovno omogoča tudi nagrajevanje uspešnih in obremenjenih delavcev, prav tako pa tudi obravnavanje javnih uslužbenecv, ki ne dosegajo pričakovanih delovnih rezultatov. Dejstvo pa je, da mora to delo opraviti vodja, ki morajo pravično oceniti svoje zaposlene.

Zaradi tega vsega in še bi danes lahko govorila, predloga Poslanske skupine SDS ne podpiram, ker ocenjujem, da je to priporočilo del njihove volilne kampanje za volitve v Evropski parlament, današnji sklic izredne seje pa je zgolj politični pritisk na resornega ministra. Izstop katerekoli skupine javnih uslužbenecv iz enotnega plačnega sistema ne pomeni odprave anomalij, temveč razpad celotnega sistema in odprt lov vseh zoper vsakogar za povišanje plač. Ker pa se zavedam pomembnosti enotnega plačnega sistema za javni sektor, bom z veseljem sodelovala pri odpravi anomalij in odklonov v sistemu, seveda na podlagi argumentiranih razprav in na podlagi strokovnih kriterijev. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima predstavnica predlagatelja, gospa Jelka Godec.
Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Zelo lep nastop, vam moram kar čestitati, ampak veste, mi ne izpolnjujemo želja Fidesa, ker nismo zlata ribica in ne vlada. In če bi izpolnjevali samo želje Fidesa, bi danes bil samo en del iz plačne skupine E, tako pa je celoten del v priporočilih. Tako gospa Udovč, tudi vi si zadeve preberite, pa kdo kateremu kaj izpolnjuje želje – to boste vi, minister Medved, v pogajanjih. Takrat boste želje izpolnjevali v popolnosti, da boste imeli socialni mir.

Zakaj nismo 2008 določenih poklicev vključili ali pa določenih specifičnih del poklicev? Veste, ker jih takrat še ni bilo. V desetih letih – še enkrat, ker bom na zdravstvo, mogoče v vojski je kaj drugače –, bi tudi te vključili, določene stvari. Recimo, 2008 ni bilo še transplantacij jeter, recimo v Sloveniji ali kaj takšnega, da bi te ljudi nagradili, veste. Zato v 2008 ni bilo takšnih razlik mogoče, kot so danes specifične znotraj specializacij, specialnosti na področju zdravstva. To je ena zadeva.

Kar se pa tiče evropskih volitev in predvolilne propagande. Od nas nihče ni kandidat za evropskega poslanca, medtem ko v / oglašanje iz dvorane/ poslanskih skupinah so in so celo nastopali – toliko o tem. Se pa pripravljamo na predsedniške volitve 2020 in državnozbornske, tako da vsi danes res se že

priporočamo, da nas spremljate, ker to je predvolilna kampanja za 2020. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Eva Irgl, pripravi naj se Vojsko Starovič.

Izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

V Slovenski demokratični stranki smo torej pripravili priporočilo v zvezi z anomalijami v sistemu plač v javnem sektorju. Na Odboru za notranje zadeve je potekala obširna razprava, tudi sama sem razpravljala na odboru in moram povedati, da me je precej presenetilo to, da minister za javno upravo bolj kot da bi želel stvari premakniti na bolje – glede na to, da smo vsi ugotovili, da neke anomalije znotraj tega plačnega sistema so –, se je ves čas ukvarjal s tem, da je bil ta enotni plačni sistem vpeljan pred desetimi leti in da ga je vpeljala takratna Janševa vlada. Nihče ne trdi drugače, res je. Deset let nazaj smo potrdili ta enotni plačni sistem, ampak seveda v dobri veri, da bodo zadeve res funkcionirale, smo pa že takrat opozorili – če boste pogledali za nazaj, boste videli, da smo opozarjali, da če bi se pa pokazalo, da prihaja do nekih anomalij in da so potrebne spremembe, da bomo to seveda odpravili.

Mislím, da vsak odgovoren politik je tukaj zato, da ko zazna neke napake, bodisi sistemske ali kakšne druge, ali ko zazna, da je treba stvari spremeniti, je njegova naloga prvo, zaradi tega, ker so mu tudi volivci dali to priložnost, da jih zastopa v parlamentu, potem pa vlada, ki je izvoljena v parlamentu, da to nemudoma tudi stori; da popravi te napake, da prisluhe ljudem, ki ugotavljajo, da oba sistema, tako zdravstveni kot v vojski, ne funkcionirata tako kot bi morala. V tem času v vseh teh 10 letih so se odvijale različne stvari na področju Slovenske vojske pa tudi v zdravstvu. Mene osebno zelo skrbi ocena, ki jo že nekaj let Slovenska vojska pridobiva, in sicer, da v mirnem času je ocenjena z oceno zadostno, v vojnem času pa z oceno nezadostno. To so resni problemi in to je alarmantno stanje. Prepričana sem, da so te stvari povezane tudi z nepravilnim plačnim sistemom. Če to ugotovimo, moramo to spremeniti, to je naloga nas vseh. Tukaj se s kolegom Trčkom, ki je prej govoril, strinjam v tistem delu, ko je rekel, da v politiki nismo tukaj zato, da ugotavljamo, kdo je pred desetimi leti nekaj sprejel, če karikiram, ampak smo tukaj zato, da anomalije, ko jih zaznamo, hitro in učinkovito odpravimo. To pričakujem od odgovorne vlade, tako od ministra za javno upravo kot v sodelovanju z ministrom za zdravje in ministrom za obrambo.

Na drugi strani pa imamo zdravstveni sistem, za katerega veste, da je na nekaterih

področjih že skoraj kolapsiral. Mi imamo v tem zdravstvenem sistemu velike težave in probleme, s katerimi se ministri za zdravje žal ne znajo soočiti oziroma ne znajo ugotoviti, kateri so tisti pravilni pravi prijemi, ki bi zdravstveni sistem postavil v boljše stanje. Mi se soočamo s tem, da danes še vedno nimamo zdravstvene reforme. Saj tudi drugih nimamo, ampak, če govorimo samo o zdravstvenem sektorju, pa tudi o Slovenski vojski, ki je tukaj v tem istem plačnem sistemu. Tukaj se resno sprašujem, koliko ministrov za zdravje bo potrebno še zamenjati, preden bo nekdo spoznal, da je to bistvo politike delovanja, da prisluhne, da se povezuje in da potem zadevo reši. Koliko ministrov bo potrebnih še, da se jih zamenja. Drugi problem v zdravstvu je nedvomno pretirana birokracija. Mi na to ves čas opozarjamo, ampak v prejšnjem mandatu, ko smo imeli izredno sejo na to temo, je koalicija zavrnila vse predloge, ki smo jih predlagali in čeprav je danes sestav tega parlamenta drugačen, se dogaja povsem enako: vse zavrnete, ne glede na to, ali je nekaj dobro za državljanke ali državljanke ali ne. Vsak izmed vas se sooča, ko pride k zdravniku, da mu verjetno zdravniki potožijo, da si želijo opravljati delo, ki je zagotovo plemenito, na način, da se posvetijo pacientu. Veste, kakšne težave imamo z družinskimi zdravniki, kakšno pomanjkanje je, ampak še tisti, ki so, imajo prenatrpane urnike, po drugi strani pa se družinski zdravniki morajo ukvarjati še s pretirano birokracijo, ker smo jih do vratu zapeli in se ne morejo ukvarjati s tistimi primarnim delom, ki je njihovo osnovno delo, to je skrb za pacienta. Mislim, da v tem času smo pridobili še kakšne nove birokratske postopke, namesto da bi jih zajezili.

Tretji problem, ki ga vidim in sem ga omenila tudi že na Odboru za notranjo politiko, je problem korupcije v zdravstvu. Še bolj problematično pa je, da tisti organi, ki so dolžni odkrivati korupcijo in jo tudi preganjati, so zelo počasni pri svojem delu, zato mora takšno delo opravljati Državni zbor preko preiskovalnih komisij. V tej državi so te stvari preveč pomešane med seboj oziroma so zmešane, obrnjene na glavo. Tisti, ki morajo svoje delo opraviti, ga pač ne opravijo. Tukaj bi moralo tudi ministrstvo, ki se s tem ukvarja, Ministrstvo za pravosodje, nekatere ukrepe sprejeti, pa jih ne sprejme. Tudi ko jih predlagamo. Vse se zavrne, ker je pač namen delovanja, očitno, tega državnega zbora, da se zavrne, tudi če je dobro, da se zavrne vse, kar prihaja s strani opozicije, da ne rečem Slovenske demokratske stranke. Ampak vi ste danes, spoštovane kolegice in kolegi, izvoljeni v ta državni zbor zato, da delate za skupno dobro; da delate za tisto, za kar ste bili izvoljeni. Se pravi, če prepoznate, če prepoznate, da je nek predlog, tudi če prihaja iz opozicijskih strank, dober, kvaliteten in bo izboljšal stanje ljudi, pa ga sami niste, žal, bili sposobni pripraviti, potem bi bilo prav in tudi pravično in pošteno, da bi ga podprli. Dokler ne

bomo začeli skupaj sodelovati – in mi smo to že večkrat dokazali, da sodelujemo. Tudi v prvi Janševi vladi smo sodelovali preko partnerstva za razvoj, jaz se spomnim, tudi sama sem sodelovala pri nekaterih usklajevanjih s Socialnimi demokrati, recimo. Večkrat smo upoštevali pripombe, če so se nam zdele utemeljene, ki so jih predlagali. Vi pa vse to, tudi če so res dobri predlogi, zavračate. Zato imamo mi problem v tej politiki in problem, da se nič ne spremeni. Ampak, očitno nekaterim to ustreza. Da ne govorim o tem, da tudi v zdravstvenem sistemu se pač ne sprejema odgovornosti za napake, tako kot ne v pravosodnem sistemu – ne vedno, ampak v nekaterih primerih –, in da gre tudi za vpletanje politike v strokovno delo zdravstvene stroke. To smo v preteklosti lahko večkrat videli. Da ne omenjam dolgih čakalnih vrst, zaradi katerih so, približno 250 tisoč ljudem kršene pravice v tej državi. Zato ker osnovna pravica vsake državljanca je, ki plačuje v zdravstveno blagajno, da ima pravico do hitre pomoči in do zdravstvenega varstva; takega, kakršno je zapisano in definirano v Ustavi Republike Slovenije. Kaj pa se pri nas dogaja? Ljudje čakajo v čakalnih vrstah tudi po več let. Pomoč bi pa potrebovali skoraj nemudoma in takoj. Ampak mi se ne premaknemo dlje od kadrovanja. Ta vlada samo zamenja ministra in misli, da bo stvar rešena. Pa v resnici temu ni tako.

Skratka, mi danes predlagamo oziroma vse te stvari, ki se dogajajo znotraj zdravstvenega sistema in vojske, seveda je poleg tega problem tudi v neustreznih razmerji med plačnimi razredi. Mislim, da je to treba urediti. Dejstvo je, da je treba spodbujati tiste, ki so boljši, da jih je treba nagraditi, kajti samo takšnega človeka, ki ga nagradiš, zato ker je svoje delo res dobro opravil, bolje opravi kot mogoče kdo drug, lahko potem motiviraš še za dodatno delo. To je lahko samo dodana vrednost; samo dodana vrednost. Tukaj ne vem, česa se pravzaprav bojite. Dejstvo je, da v vseh sistemih bi moralo biti tako, da tisti, ki so bolj učinkoviti pri svojem delu, bi morali biti za to tudi bolje plačani. Ta sistem nagrajevanja bi moral biti narejen pravično in pošteno. Predvsem pa, da se vzpostavi takšen sistem, ki bo omogočil objektivno ocenjevanje. Prav to predlagamo v Slovenski demokratski stranki in mislim, da bi bilo dobro, da kolegice in kolegi še enkrat razmislite.

Meni je žal, da priporočilo, ki smo ga vložili in govori samo o tem, da priporočamo Vladi Republike Slovenije, da v treh mesecih pripravi analizo sistema plač v javnem sektorju z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti, ter konkretne predloge ukrepov za ureditev anomalij v sistemu plač v javnem sektorju z možnostjo izločitve zdravstvenih delavcev in pripadnikov Slovenske vojske iz enotnega plačnega sistema in jih potem predstavi Državnemu zboru. Mi je žal, da to priporočilo ni bilo sprejeto na Odboru za notranjo politiko, kajti mislim, da bi potem vsaj

tri ministrstva pristopila k reševanju, ker bi mi kot Državni zbor dali jasen signal, da nam je mar za to, in bi začeli, seveda, stvari hitreje urediti. Žal pa danes tega priporočila ne bo mogoče sprejeti na Državnem zboru, ker je bil pač na matičnem delovnem telesu že zavrnjen. Hvala!

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ: Hvala lepa!

Besedo ima Vojko Starovič, pripravi naj se Robert Pavšič.
Izvolite!

VOJKO STAROVIČ (PS SAB): Hvala za besedo, predsedujoči!

Uredimo nagrajevanje po delu in vse bo v redu, tako se je govorilo tudi v nekdanjem sistemu, pa to, verjemite mi, nikoli ni delovalo in nikoli ne bo. Enostavno iz enostavnega razloga, ker plača ni motivator, ampak je higienik. To je v poslovnem svetu in tudi v javni sferi, kjer so uspešni, kjer dobro delajo, povsem jasno. Verjemite mi, bil sem celo življenje, bom zopet ponovil, direktor in postavljaj sem plačne sisteme v različnih firmah, tudi v Metropol hotelu, ki sem ga prevzel po vojni, ko je bil popolnoma prazen, brez enega gosta, sem imel takrat korajžo, rabili so me, sem šel tja in 400 zaposlenih, nekaj manj, in smo tudi to uredil in smo izpeljali.

Ker namreč, zgrešeno – in vam povem – naivno in skrajno podcenjujoče je razmišljati, da je človek samo ekonomska žival, ki dela toliko, kot je plačana. Koliko kovancev vržeš vanj, toliko rezultata ti bo dal ven – to enostavno, mi verjemite, ne deluje – in mi o tem danes veliko razpravljamo in govorimo, ampak to ne deluje. Namreč, človek ni samo ekonomsko bitje, po svoji evolucijski poti, po svojem biološkem, socialnem in kulturnem razvoju so ljudje razvili izrazito naravnost na dobro sodelovanje in skupno delo, pa tudi tekmovanje. Zato medsebojne odnose ne more urejevati le denar, temveč predvsem občutek pripadnosti, pravičnosti, moralnosti, zavzetosti. V uspešnih organizacijah, podjetjih in tudi v javnih službah prepoznajajo in priznavajo to dejstvo. Vedno bolj uvajajo povsem druge motivatorje, spodbujajo vključevanje in povezanost, pripadnost, medsebojno zaupanje in priznavanje posameznika in spoštovanje njegove avtonomije. Ko se delavec počuti pri opravljanju svojega dela avtonomen, to ključno vpliva na zadovoljstvo, ustvarjalnost in zavzetost pri delu.

Tega v današnjih razpravah nisem zasledil. Prisotna je binarna miselnost, miselnost korenčka in palice, nagrade in kazni. Ta sistem do neke mere deluje, vendar predvsem pri enostavnih in nizko plačanih delih, pa bolje deluje, recimo, pri domačih živalih – pa še tam ne povsem. Ali kakor je že pred 100 leti ugotavljal Henry Ford: rabim dve roki, vzeti pa moram celega človeka. Pri bolj kompleksnih delih, znanstveno dokazano, nedvoumno, pa binarni pristop naravnost ubija pripadnost in

kreativnost. Na žalost miselnost korenčka in palice v našem prostori in naši debati prevladuje. Poleg tega pa tudi razvoj informacijske tehnologije spodbuja to binarno miselnost, s tem ko omogoča vrtoglavo hitrost razvijanja sistema poveljevanja in nadzora. Vse je zapisano v obliki pravil, predpisov, standardov in protokolov. Kaj s tem delamo? Tako, kot je kolegica Irgl omenila v svojem lepem nagovoru tudi to, da s tem, ko hočemo nadzorovati, poveljevati, vse imeti pod kontrolo, povečujemo obseg administrativnega dela. Mislim, da je bil tudi upor zdravnikov, ker jih s tem obremenjujemo, upor, s čimer so razlagali, ne samo pogoji dela in kamoli samo plače.

Moč denarnih nagrad je torej inherentno omejena, pravi. Bi bili srečni, zadovoljni ob odlični plači v okolju, kjer bi bili medsebojni odnosi katastrofalni in kjer bi vas šef preganjal in ne bi imeli nobene možnosti za osebni razvoj. Raziskava v Angliji, na katero sem naletel, nanaša se pa na obdobje 2000 do 2006, ko so se podvojile plače v zdravstvu; podvojile v obdobju 2000 do 2006. To ni v ničemer resno vplivalo na nezadovoljstvo osebja, na njihovo nerganje in tudi ne na učinkovitost zdravstvenega sistema v ničemer, pa so podvojili plače. Torej, zanašanje, da bodo plače kaj prinesle, vam povem, to ne deluje.

Moderna znanost, izkušnje in prakse v odličnih podjetjih dokazujejo, da so za delovno uspešnost pravi motivatorji tisti, ki poganjajo navdihnjeno in zavzeto delo. To pa so: lastni in skupni dosežki ter prepoznavanje teh dosežkov, odgovornost, osebni razvoj in izzivi pri delu. Higieniki, ki so potrebni, ki so nujni in potrebni, toda ne zadostni pogoji za motivacijo dela, kamor spada tudi plača, so delovno okolje, so odnosi z delavci. Ljudi je treba primerno plačati; primerjalno glede na druge in tudi glede na trg dela. Danes smo govorili, koliko bomo to nekako ocenjevali po nekih kriterijih, nikjer pa nismo imeli trga dela, pa imamo tržno-planski model. Tudi predlagatelji niso omenjali trga dela, ki se drugače tako zanj zavzamejo. Ampa dovolite, da vam pojasnim s preprostim preizkusom, ki pokaže, kako smo ljudje pravzaprav fascinirani s tem, koliko dobijo drugi. Če bi imel – vsak posameznik naj se vpraša –, plače 2 tisoč evrov ali pa 3 tisoč, pa recimo 2 tisoč, ostali v tej liniji pa tisoč 500 evrov, ali pa na drugi strani, če bi vam povišali plačo na 2 tisoč 500, ostalim pa na 3 tisoč evrov – kateri sistem bi izbrali? Vprašajte se! Anketa je jasno pokazala, da je veliko bolj pomembna primerjava z drugimi, kakor pa sama realna višina plače, ker plača tudi pomeni nek status, položaj, ne samo za preživetje. Jasno, pri tistih, ki imajo zelo nizke plače, je tam preživetje, malo drugače to deluje, ampak pri vseh ustvarjalcih – mi pa moramo iti v smer ustvarjalcev, mi moramo iti v visoko plačana dela, mi moramo biti ustvarjali, ker le to nas lahko reši. Ker mi nimamo nekih bogastev v Sloveniji, ampak moram reči, da so to ljudje. In vam povem to zadevo, kam je treba iti, je tudi

Gospodarska zbornica oziroma predsednik Gorjup prepoznal, drugače si pa preberite tudi kakšne intervjuje od Lešnika, pa še drugih, ki povedo, kako pristopajo do nagrajevanja sodelavcev. Ne pa nagrajevanja po delu, ker to ima toliko lukenj, pa toliko lahko razpravljamo, pa toliko je vsak pameten za sebe, pa toliko vidi vsak sebe, koliko je obremenjen, drugi pa ne, jaz sem pa zdravnik, pa ni pa trttt, pa vojak, pa moram sredi noči vstati, meni pa ni treba: vsak vidi svojo prednost, zato to razprava ne pelje.

Rad bi pa opozoril že na legendarno 25-letno Gallupovo študijo, v kateri je bilo zajetih več kot 10 milijonov zaposlenih – me dobro poslušate? V 114 državah po svetu so raziskovalci med 20 robustnimi dejavniki delovne uspešnosti presenetljivo ugotovili, da gre pri denarnih spodbudah za veliko psihološko zapletenost sistema, ki pa praviloma ob menjavi povzroča več problemov, kot jih rešijo. Se spomnite, kakšen upor je bil proti skupnemu plačnemu sistemu, ko se je malo uveljavil, ko je treba zdaj popraviti anomalije – bi ga zopet rušili? Bomo vse razrušili, vam povem in je nemogoče.

Zato se bojim, da je današnja razprava nas vseh, levo in desno, bolj rušili, kakor gradi sistem, bolj povzročali probleme, kakor jih pa rešuje. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:

Hvala lepa.

Besedo ima Robert Pavšič, pripravi naj se Jani Prednik.

Izvolite.

ROBERT PAVŠIČ (PS LMŠ): Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Dejstvo je, da pravijo, da je plača nekje na 4. mestu po tem, kam se mi lahko vrednostno umeščamo. To mogoče velja za nas, ki imamo dobre plače, velja za srednji sloj, dejstvo pa je, da je preveč ljudi v Sloveniji preslabo plačanih. Ker, če komaj preživijo iz meseca v mesec, če nimajo kaj dati v usta, je potem ta tolažba, da plača ni pomembna, malo neumestna, pa s tem ne mislim zdaj vam replicirati. Pravim, da plača je pomembna samo s tega stališča, koliko jo imaš, koliko je visoka in če z njo lahko normalno preživiš, potem se lahko ukvarjaš še z drugimi zadevami.

Ampak, če zbanaliziramo današnjo razpravo na en sam stavek, ki ga je še kolegica Irgl zelo lepo izpostavila, mi priporočamo Vladi, da analizira ona plačni sistem, ker zagotovo niso opazili, da so v njem anomalije. Mislim, to pa je rahlo degradiranje zdravega razuma in pristopa sploh do vladanja. In še nekaj je značilno, ampak to je značilno tako ali tako pri vsaki razpravi – ta skrajna dialektika, pa ne v marksističnemu smislu, ampak v razdvojenosti. Na eni strani je odgovor da, na drugi hkrati ne. Ne more biti mogoče nikoli; torej ali da ali ne, vmesne variante ni. Na eni strani je resnica, na drugi je laž. Vmes bi lahko bil dogovor, pa ga ni.

Katera je prava stran, je v bistvu v tem trenutku popolnoma nepomembno, ker je resnica odvisna od tega, kdo jo govori, predvsem pa, komu jo govori. Tako se razvija to dogajanje v tej ustanovi dan na dan in je očitno tudi v sklicevanju sej. Ne očitam sklicevanja sej nobenemu, daleč od tega, to je vaša povsem legitimna pravica. Rad tukaj sedim, za to sem plačan, da se z vami pogovarjam in da iščemo rešitve, ampak vprašanje pa je v njihovi argumentaciji, in ta argumentacija se tudi danes skladno z odstiranjem dejstev, ki jih predstavlja tokrat vladna stran, spreminja. Kar naenkrat ni več predlog – mi ne predlagamo izstopa iz enotnega plačnega sistema, čeprav je zapisan notri, ampak mi predlagamo, da vi malo analizirate, potem se bomo pogovorili in bomo spet predlagali nekaj novega. Verjetno je smiselno počakati na analizo, ampak tudi, če bo prišla sem, vem, kaj se bo zgodilo: en dan, preden bo Vlada vložila zakon, ga boste vložili vi, potem ga bomo morali mi zavriniti, ker bo Vlada predstavila oziroma bolj zagovarjala lasten predlog, kar je tudi normalno, in spet bo tale sindrom Kalimera – starejši, ki so gledali tega račka oziroma piščančka po televiziji in »to je krivica« – spet priplaval na površje in spet se bomo grdo gledali. Pa popolnoma nesmiselno, ker bi se zlahka lahko dogovorili; en dan bi počakali, pa bi zadeva šla. Ampak ne!

Plače so – to sem že izpostavil – za preveč ljudi v tej državi prenizke. In plačni sistem, če se ne bo povečala masa za plače, je vseeno, kakšen je. Ne uravnalovka, Ginijev koeficient je krasen. Govori, da smo vsi enaki, samo eni so v tej enakosti bolj enaki od drugih – to je težava in s to enakostjo nekateri ne morejo preživeti in za te moramo poskrbeti. Največja anomalija, kar so tudi kolegi že dopoldne iz Levice predstavili v stališčih, je prvih 19 plačnih razredov v javnem sektorju, ki ne dosegajo niti minimalne plače. To je žalostno in to država dela. Mislim, sprejmemo Zakon o minimalni plači, hkrati imamo pa 19 plačnih razredov, ki tega minimuma, za katerega mi pravimo, da ga mora delodajalec dati, ne damo. Plačamo pa tisto razliko do minimalne plače. Mogoče zdaj rešujemo za silo, gasimo tale socialni aspekt, težava pa bo, ko bo treba dati pokojnine. Dobro, tisto bomo pa z nekim drugim socialnim korektivom spet zadeve urejali, ampak ni v redu. Bodimo enaki; ampak bodimo enaki tako, da določimo, ne vem, plača mora biti takšna, da lahko nekdo z njo normalno preživi. Nekateri govorijo – nagrade. Plača je plačilo za opravljeno delo. Nagrada je pa lahko stimulacija za zelo dobro opravljeno delo. Ampak sedajle si predstavljam enega direktorja občinske uprave, ko dobi maso denarja za razdeliti tistim, ki so pridni, pa ne da vsem – naslednji dan ima tak punt v firmi in zablokirano delo. Nikoli več ne bo delal. In bo najbolj osvoježena oseba ... /oglašanje iz klopi/ Hvala, Bojana, za pomoč. Kje je rešitev? Ne vem. Vsekakor analiza je pomembna, ampak izstop iz enotnega plačnega

sistema pa je ta trenutek, tudi razmišljanje v tej smeri je ta trenutek preveč nevarno, ker bi ogrozilo – sami veste, uvedba enotnega plačnega sistema je bil dober projekt in je trajal cel mandat. To ni bilo enostavno. Naredil se je red, nekaj časa je deloval, sedaj je pač sistem potrebno dopolniti. Tukaj se strinjamo. Ampak sedajle gledati, kdo bi lahko izstopal, pa zakaj bi izstopil iz tega sistema, je pa ta trenutek preveč nevarno, sploh, ker tudi sindikati se ravno ne strinjajo s tem. Vsi vedo, v čem je vprašanje: treba je povečati maso za plače, potem se lahko pogovarjamo pa o plačnem sistemu. Tudi sindikat vojakov Slovenije govori, da je znotraj enotnega sistema treba s kolektivno pogodbo ustrezno ovrednotiti vojaški poklic. Enak pristop bi morali ubrati tudi pri zdravnikih, medicinskem osebju, pri vseh uslužbencih, ki so financirani s strani države, ne glede na to, ali so administrativni ali so storitveni. Tukaj ne smemo delati razlik. Oboji so potrebni. Če ne bi bili potrebni, bi jih pa ukinili. Ampak mislim, da so oboji potrebni.

Jaz sem optimist, sploh glede na to, kar sem danes slišal od gospoda Medveda. Me je pa zbudila ena stvar, to pa moram povedati, da gospod Grošelj, ker je državni sekretar, ne sme kandidirati na evropskih volitvah. To ni bilo najbolj umestno. Jaz tudi ne bi dovolil predvolilnih shodov v tej instituciji, pa bomo pač morali vsi potrpeti, da bodo lahko sekretarji kandidirali in da bo poslovnik dovoljeval sklicevanje izrednih sej tudi z vsebinami, za katere je jasno, popolnoma prozorno, da bi lahko počakale še en teden. Samo to. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Jani Prednik, pripravi naj se Jani Möderndorfer.

Izvolite.

JANI PREDNIK (PS SD): Predsedujoči, hvala. Predstavnikom Vlade lep pozdrav, tudi obiskovalcem na balkonu! Poslanke in poslanci!

Najprej bi se tu odzval na tiste očitke, da je vložitev tega v Državni zbor neka predvolilna akcija. S tem se s SDS strinjam. V bistvu smo politiki od drugega dne izvolitve do zadnjega dne kampanje v kampanji, tako da ti očitki so popolnoma brezzvezni.

Prej sem poslušal kolegico Godec, ko je razlagala o zdravnikih. Ko sem poslušal njo, sem dobil občutek, da slovensko zdravstvo predstavljajo samo in zgolj zdravniki. Zdravniki to, zdravniki to, zdravniki delajo čez dan, delajo nadure, delajo ponoči. To je treba jasno povedati, da slovensko zdravstvo predstavljajo poleg zdravnikov tudi medicinske sestre, medicinski bratje, tehniki, strežnice, strežniki, ki delajo tudi ponoči. Navsezadnje tudi tisti varnostniki, receptorji delajo ponoči. Na njih ne smemo pozabiti. Tu, ne vem, upam, da nisem

narobe razumel, ampak nisem zaznal nič drugega kot samo zdravniki, zdravniki, zdravniki.

S strani opozicijske SDS smo na poslanske klopi dobili predlog, ki v bistvu resnici na ljubo ne ponuja nobenih rešitev, temveč to delo pri iskanju rešitev glede obstoječih anomalij, ki obstajajo v sistemu plač javnega sektorja, nalaga Vladi. Kot vemo, Vlada se s tem problemom že ukvarja in ga tudi rešuje – upam, da ga rešuje –, kar je pojasnila tudi v svojem mnenju. Politika je v preteklosti večkrat udarila po javnem sektorju. Verjetno se najde tudi kak levi politik, ki je udaril po javnem sektorju, ampak povečini vse te strele po javnem sektorju letijo z desne strani, ampak recimo, da je politika pač politika in politika nosi nek del odgovornosti in sokrivde za to, da se je javnega sektorja oprijel precej negativen sloves, kar verjetno ni upravičeno. V resnici pa vsi mi pozabljam, da ima javni sektor izjemno pomembno poslanstvo, in sicer številni ljudje številnih poklicev, ki so vključeni vanj, opravljajo javne funkcije, skrbijo za zadeve, za katere smo se kot družba in država odločili, da so v javnem interesu na ravni celotne države in tudi seveda na ravni lokalnih skupnosti. Paleta poklicev, vključenih v javni sektor, kaže, da smo si ta interes zastavili zelo široko. Na drugi strani nam je za uresničevanje javnega interesa na voljo omejeno število sredstev, saj se le-te financirajo izključno iz javnih sredstev iz našega proračuna, ki je enkrat takšen, drugič drugačen. Ta širok javni interes in relativno malo sredstev pomeni, da je formula za določitev razpoložljivih razmerij med posameznimi skupinami in znotraj njih izjemno zapletena, s čimer se verjetno vsi strinjamo. Strinjamo se verjetno tudi v tem, da enotni plačni sistem ni idealen in da ima svoje pomanjkljivosti. Sam sem prepričan, da moramo pri njem vztrajati, za razliko od kolegov z desne, in sicer iz več razlogov s korekcijami znotraj enotnega plačnega sistema in ne z izvzemanjem posameznih skupin iz njega. Zakaj?

Kot prvo enotni plačni sistem temelji na solidarnosti znotraj in med različnimi skupinami, katerih ključna skupna lastnost je uresničevanje javnega interesa. Z izvzetjem posameznih skupin bi razdrobili in povečali napetosti med temi skupinami, hkrati pa bi ošibili njihovo zastopstvo v odnosu do države ter ogrozili že pridobljene pravice. Številne spremembe na bolje so se zgodile, ker so se sindikati in delavci združno in solidarno zavzeli za pravice drugih skupin, še posebej tisti najšibkejših. Kot drugo, izvzetje posameznih skupin iz enotnega plačnega sistema bi morda res ponudilo več manevrskega prostora za ureditev razmerij znotraj teh skupin, vendar pa je dejstvo, da bomo sredstva za plače in druge izdatke v vsakem primeru imeli omejene. Če se zvišajo eni skupini, jih je treba nekje znižati oziroma odvzeti. Vemo pa, da vsako povišanje sredstev namesto tega sproži domino učinek zahtev pri ostalih skupinah; če damo eni skupini, potem verjetno moramo dati tudi vsem ostalim.

Obstoječe anomalije v sistemu so v veliki meri posledica tega, da so se sklepali ločeni dogovori v preteklosti s posameznimi skupinami in to je tipično, ko določena skupina grozi s stavko in potem na koncu tudi uspe. Vse naštetu pomeni, da moramo pristopiti k reformam obstoječega enotnega sistema brez izvzemanja posameznih skupin, razen če bomo spremenili temeljni dogovor glede tega, kaj predstavlja javni interes v naši državi. Nekateri možni ukrepi so: še večje upoštevanje specifik posameznih poklicev ter učinkoviti načini za nagrajevanje posebej uspešnih delavcev. Pri tem bo treba tudi spremeniti miselnost zaposlenih na vodilnih položajih, da bodo tovrstna sredstva res smotrno porabili in odgovorno ter argumentirano nagrajevali tiste, ki si glede na objektivna merila to res zaslužijo. Kot drugo. Izboljšanje delovnih pogojev ter drugi ukrepi za motivacijo zaposlenih, s katerimi se ne ruši enotni plačni sistem. In kot zadnje. Vzdržna odprava varčevalnih ukrepov, ki so posledica zadnje finančne krize in ki še niso bili odpravljeni. Kot rečeno na začetku, vlada te anomalije odpravlja oziroma pripravlja rešitve za odpravo teh anomalij in pri teh rešitvah celotni vladi seveda želim uspešno delo v korist vseh, ki so v javnem sektorju tudi zaposleni. Hvala.

PODPRESEDNICA TINA HEFERLE: Hvala lepa.

Naslednji ima besedo gospod Jani Möderndorfer, pripravi pa naj se gospod Zvonko Černač.

Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Lep pozdrav želim!

Danes, današnja seja je pač v znanem stilu, tako kot vedno vsakič; vendar vsakič znova, kadar se začne taka seja, se vedno prepričujem, da mogoče pa so sprevideli, da ta taktika ne zaleže in pravzaprav na koncu vedno ostanejo prazni. Ne, danes se je zgodilo nekaj drugega. Danes je prišel sam gospod vrhovni šef popravljat njihov neuspeli poskus v četrtek, ki se je izjalovil. Moram reči, da sem bil zelo zadovoljen z nastopom Janeza Janše danes. Pa bom tudi poskušal argumentirati. Vendar en del je zmanjkal. Žal mi je, ker ga danes ni, ker potem tako zgleda, da vedno takrat govorim, ko njega ni. Ampak, saj je znano, da premalokrat sedi v parlamentu oziroma se oglasi samo takrat, kadar popravlja stvari oziroma jih sam oceni za k crucialno pomembne, da nastopi in spregovori v predsedniškem slogu. Pa pojdemo po vrsti.

Danes je v resnici spregovoril o vsaj dveh ključnih stvareh, o katerih bi se morali nekoč resno pogovoriti. Namreč, na tej strani danes poslušam, ne govorite o historiatu, vendar svojemu predsedniku ste dopustili, da je razložil historiat, seveda po svoje. Nam pa ves čas očitajo, ne vračajte se v preteklost. Celo več! Poslanci in poslanke, pravzaprav sem

razočaran, ker niti danes niso slišali svojega predsednika, kaj je govoril, in še vedno ponavljajo četrtkovo vajo in jo berejo z magnetogramov, kaj smo se pogovarjali in razpravljali.

Kaj pa je rekel, pravzaprav, sploh predsednik? Povedal je dve ključni stvari. Prvič, da so sprejeli nekaj, česar oni niso hoteli. In kar je še bolj pomembno; ker če bi oni sprejeli tisto, kar so hoteli, bi naredili popolnoma drugačen enoten plačni sistem. Drugo, kar je bolj pomembno, povedal je zelo jasno: z enotnim plačnim sistemom so zadovoljni in ga zagovarjajo samo lenuhi. Mislim, cinizem se je večkrat pokazal kot prej škoda kot korist. Ampak zgleda, da se te napake ni odvadil in jo bo ponavljal še naprej. Namreč, v celi verigi in kolonah so ljudje postali lenuhi, po njegovo, zato ker zagovarjajo ali pa ker niti ne razumejo tega enotnega plačnega sistema. Potem pa razdeli v nadaljevanju dve stvari. On govori o administrativnem delu pa izvajalskem delu oziroma storitvenem, če sem bolj natančen, in pravi, da bi morali ti dve kategoriji razčleniti. Ja, ja, se strinjam. Tudi OECD govori o tem, da je treba ti dve polji v javnem sektorju razdeliti. In kar je bolj pomembno od tega, seveda pa ne pove tega, kaj OECD zagovarja. OECD zagovarja – in zato ta del nikoli ni bil sprejet –, da se naredi enako, kot je to za privatni sektor. V tem kontekstu. To in takšno razmišljanje pa seveda pomeni, da če imaš sistem, ki velja samo še ZDR za njega, da pravzaprav je to začetek potem pa tudi same privatizacije celih določenih sistemov. Vi se vsi spomnite in veste, da v Veliki Britaniji celo razmišljajo oziroma niti ne vem, kako daleč so prišli – ali pa celo že so, ne spremljam toliko tega –, bila pa je velika polemika, kako v bistvu dati privatne zapore v zasebni sektor. Si to predstavljate v Sloveniji? Potem bi šele imeli hudiča, ko bi eden pobegnil iz zapora! Ker bi se spraševali, kdo je to omogočil oziroma kako je se varčevalo na sredstvih in kaj jaz vem, kaj še vse.

Tisto, kar je še pomembno, pa je, in ko reče, da dobra vrlina politika je predvsem to, da ni trgovski potnik in ne hodi k enemu in drugemu, ko ve, da ne bo mogel nič izpolniti. Bojim se, žal – saj to on dobro ve in kaj takšnega, če ne bi bil v opoziciji, nikoli ne bi izrekel, zato ker potem bi bili vsi njegovi ministri trgovski potniki. Reče pač, da je treba narediti določene spremembe. Seveda je treba vedeti tudi to, da minister in njegovo delo se je v zadnjih 25 letih spremenilo, ker ni več samo kabinetno delo, ampak je predvsem pogovor z ljudmi in predvsem izvajalci tistega sektorja oziroma tistega področja, ki ga minister pokriva, ker gre za večno dnevno in takšno usklajevanje. Je pa dal jasno sporočilo: ministri, ne hodite več k ljudem, ne pogovarjajte se z nikomer, ker vi morate neke druge stvari delati. Sam tega ne bi nikoli naredil.

Zakaj govorim sploh o tej temi in ne govorim o tistem, kar sem že povedal na

odboru? Preprosto iz enega razloga, ker politik, in res dobra, prava vrlina politika, pa tudi ministra, pa kogarkoli, je, da ugotovi svojo zmoto. Ampak hudič je v podrobnostih: jo mora tudi javno priznati! On tega danes ni naredil, on je danes rajši okrivil Pop TV in nacionalno televizijo, ker so poskrili čudežne posnetke, kjer je on in še kdo drug zagovarjal in danes ne more tega dokazovati. To je bistvo njegovega sporočila današnjega dneva, vam pa, fučkajte se, delajte, kar hočete, moj čas šele prihaja. Kakšen, ste pa danes slišali – ne? 2020. Samo, danes se ne pripravljajo na volitve 26. maja, se pa za 2020. Ko bo pa ta čas prišel, bojo rekli, ne, mi se ne pripravljamo na volitve in to nima zveze s tem, kaj pravzaprav počnemo, gre za naše redno poslanstvo, izvoljeni smo iz ljudstva, s tem da, recimo, nam gospa Eva Irgl da jasno vedeti, da samo za nas to velja, za njih to ne velja in tako naprej in tako naprej.

Gospod Mahnič danes postavi jasno vprašanje ministru za javno upravo in – kaj reče? Povejte mi, kaj se boste izpogajali. Kakšen je vaš predlog? Ja, katera politična neroda bi pa šele bila, da ne rečem tromotorno teslo na kubik, da bi tukaj poslancu razlagal nekaj, da mu še na isti seji servira, kako je to vse zanič, istočasno pa sporoči vsem ostalim, kaj se bo pogajal oziroma mu zmanjša pogajalsko moč, zato da se nekaj tudi izpogaja. Ne nazadnje, Janez Janša reče naslednje, »in še enkrat ponovim, sprejel sem kompromis, ne tistega, kar sem jaz želel, ker sem se pogovarjal z deležniki«. Ni bil najboljši, čeprav njegova poslanka Alenka Jeraj danes pravi, »imeli smo premišljen predlog«, njen predsednik pa reče, da je bil to kompromis. Oprostite, nekaj, kar je trajalo dva : dva pogajanje, še ne pomeni, da je premišljeno. Dajte se enkrat poslanci SDS vsaj s svojim lastnim predsednikom pogovoriti, kaj bo povedal in kaj boste zagovarjali vi. Ker določene stvari so popolnoma skregane, kot da ne izhajate iz iste stranke.

To, da je to vaše orodje, da ste vi opozicija, tega vam nihče ne odreka. Niti vam ne odreka tega, da skličete izredno sejo in se greste takšne in drugačne, bom rekel, svoje prijeme, zato da jih boste dvojno unovčili. Ampak, dovolite tudi nam, da vam povemo iskreno in vam nastavimo ogledalo, kajti tudi to je poslančevo orodje, in da vam vnaprej da jasno vedeti, da se te stvari ne bojo dobro končale, predvsem, če razmišlja v stilu, kot reče Mahnič, mi vemo, da imate vi težavo, in mi vemo, da se bojo izvajali na vas pritiski, ampak to ni naš problem. Vehementno rečejo, koalicija, delajte, kar hočete, odgovorite, mi pa vemo, da tega ne boste mogli narediti. In dajete jasno sporočilo in istočasno lažni up tako zdravstvenemu področju kot vojaškemu, da se bo mogoče kaj spremenilo in, bom rekel, dvigujete na noge vse ostale sektorje, da bodo mislili, glejte, saj zdaj pa že v parlamentu o tem govorijo, mogoče bo pa res kaj iz tega. Lepo vas prosim, lahko se delate iz nas norca, ampak vsaj

iz ljudi se ne delajte norca; ki vas volijo in vas seveda niti ne razumejo. Veste, povprečen gledalec kanala 3 in ta prenos, če sploh ga gleda, ga zagotovo ne gleda v celoti od začetka do konca, ker ima zagotovo kaj bolj pametnega početi v življenju, kot gledati ta tretji program – vsaj upam – in prepričan sem, da Slovenci nismo neumni. Ampak, če gledaš samo 15, 20 minut tega nastopa posameznika, seveda izluščiš tisti kontekst in dobiš tisto sporočilo, ki ga je slišal in dobil. Zato je to neodgovorno, kar se danes počne! Takšno sklicevanje sej seveda ne gre kar tako.

Da zaključim z Alenko Jeraj, ker mislim, da je prav, da je korektno, da tudi povem poslanki, kje seveda je zgrešila, ko pravi, reče pa naslednji stavek, »premišljeno smo predlagali«, vendar njena druga kolegica reče, to je živ zakon in tako ga je treba spreminjati, popravljati – bla, bla, bla. Veste, če bi bilo to res premišljeno, samo na zdravstvenem področju ste zgrešili s planiranih 140 milijonov mase plač na 300 milijonov. Povejte mi, kje je kaj tu premišljenega. To, da pa je bila takrat vera in zaupanje v gospoda Viranta neizmerna – zdaj bom pa jaz uporabil Mahničeve besede – je pa vaš problem, ne naš problem, ki pa je prerastel in ga občuti kompletan javni sektor. To je problem! Ga lahko čez noč spremenimo? Ne moremo! Vi to dobro veste, ker če bi ga lahko, bi ga poskušali že marsikdaj prej, pa ga niste mogli. Imeli ste srečo, in to na glas tudi pove, da je bilo to v času krize, ker ste morali obvladovati celotno situacijo, pa še ena vlada za vami je potem to isto morala početi. Ampak, danes se sprenevedati in računati na zbrisan zgodovinski spomin – no, to je pa perverzno! To pa je perverzno. Historiat ni pomemben – ja, je pomemben, pa vam bom povedal, zakaj. Zato, da ne bomo delali več istih napak! Zato je pomemben in zato ga je treba obnavljati in ponavljati, ne zaradi tega, ker bi vi mislili, da je to edini način, kjer vas lahko na nek način zaustavimo. Ne, to ni edini način! Lahko vam povem samo to: današnja seja je predvolilna! Če bi vi imeli resen odnos do tega vprašanja – jaz vam lahko povem, kako si razložim te prazne stole v dvorani, lahko. Tisti, ki je predlagatelj, mora biti še kako zainteresiran, da nas prepričuje v svoje nasprotno – ne, da bere vsak drugi sklep, o katerem danes sploh ne bomo glasovali, ker je že zdavnaj padel. Na koaliciji so pa prazni stoli lahko tudi – špekuliram – odnos do tega, da preprosto ne morejo več sodelovati v vaših propagandnih EPP šovih, ki jih zganjate v Državnem zboru. Pač tako je. Jaz sem se s tem sprijaznil, imam debelo kožo, lahko to prenesem, ne vem pa, če bodo Slovenci in Slovenke. Hvala.

PODPRESEDNICA TINA HEFERLE: Hvala lepa.

Gospod Zvonko Černač ima naslednji besedo, pripravi pa naj se Franc Breznik. Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Moram pošteno priznati, da se že nekaj časa sprašujem, pa ne najdem odgovora, kaj za vruga tebe teži, poslanec Jani Möderndorfer. Daj javno povej, no! Kaj je to breme, ki ga nosiš na svojih ramenih? Da bomo lažje razumeli ta tvoj izliv. Razumem, da si nesrečen, ker nisi bil neposredno izvoljen, ker si nadomestni poslanec. Razumem, da si nesrečen, ker ne boš nikoli dosegel 7 tisoč ali več glasov, kot jih je Janez Janša – razumem. Ampak pri bogu svetemu, tukaj si vendar še vedno poslanec Državnega zbora, eden od 90, torej si enakopraven z vsemi ostalimi, vsaj v tej dvorani si enakopraven tudi z Janezom Janšo. Daj no, vrzi vendar iz sebe to breme že enkrat, ker ti škodi, res, na zdravju.

Eno netočnost je izrekel poslanec Robert Pavšič, ko je govoril o tem, kaj je povedal naš kolega Bojan Podkrajšek. On ni govoril o tem, da ne bi smel državni sekretar na Ministrstvu za obrambo kandidirati na evropskih volitvah, ampak je rekel, da glede na razmere, katere vladajo danes v Slovenski vojski, glede na stanje, glede na to, kaj je treba na tem področju v bodoče narediti, da bi pošteno premislil, če bi mu dovolil kandidirati, če bi on bil minister. To je povedal. Kaj je hotel s tem povedati? Da gre za resne razmere in ko gre za resne razmere, nekdo, ki se je pred slabim letom odločil, da bo pomagal urejati te razmere, ni ravno najbolje, da beži v Evropsko unijo, da beži stran od teh razmer. Tudi daje neko čudno sliko tistim, katerim naj bi pomagal te razmere urejati.

Zakaj je Slovenska demokratska stranka zahtevala to sejo? Dva temeljna razloga sta nas vodila k temu, in sicer razmere na dveh področjih. Na dveh vitalnih področjih; na področju zdravja in na področju obrambe. Razmere, ki so neugodne, ki že nekaj časa trajajo kot take in za katere se zdi, da Šarčeva vlada nima ideje, kako in na kakšen način bi te razmere uredila. Zaradi tega je utemeljeno pričakovanje – želeli smo spodbuditi razmišljanja glede tega, spodbuditi razpravo in izvedeti s strani vlade, kaj in na kakšen način predvideva za ureditev razmer na področju zdravja in obrambe. Neposreden povod je bilo to sesutje družinske medicine. Vemo pa, da so se razmere v zdravstvu kopičile dolgo časa, da so globoke in da je eden izmed pomembnih elementov, da so razmere take, kot so, seveda tudi plačna politika.

Pred tem si ne smemo zatiskati oči. Nekaj podobnega velja tudi za obrambni sistem, za obrambo oziroma če skrajšam oziroma skrčim – Slovensko vojsko. Torej, plačni sistem, tak kot ga imamo danes, je gotovo eden od pomembnih dejavnikov na teh dveh segmentih, mogoče tudi še na nekaterem – verjamem, da ja –, ki tak, kot je, ne bo pomagal pri ureditvi teh razmer. Nasprotno, še poslabševale se bomo tudi zaradi tega in zaradi tega je treba na tem nekaj narediti. Povedano je bilo, da po tistem, ko je bil pred 11 leti ta plačni sistem uveljavljen, je

bilo predvideno, da se bo neka evalvacija naredila v relativno kratkem roku in na podlagi tega spremembe, ki bi bile potrebne – niso bile narejene. Danes si nihče ne zatiska oči pred tem, da jih je treba narediti. Tudi vi ne. Sami ste povedali, da ste detektirali, da stvari niso okej, že lani konec leta, in da na tej osnovi se pripravljajo spremembe. Zdaj, ločnica, enotni plačni sistem ali pa neenotni, izvzetje posamezne skupine ali ne – pogledajte, to so formalne zadeve. Ne nazadnje, kolikor se spomnim, je celo minister rekel na hearingu, da saj v končni fazi niti nimamo več enotnega plačnega sistema. Tako, po spominu mislim, da je rekel, saj so že nekatere skupine toliko drugače pozicionirane, da sicer formalno ga še vedno imamo, ampak po vsebini smo pa daleč od tega, kar je na začetku bilo. In jaz se s tem strinjam. Jaz se s tem strinjam.

Mi lahko tudi govorimo o tem, da bomo v okviru formalno enotnega plačnega sistema ta razmerja uredili tako, če poenostavim, da bomo v predalu A imeli administrativni del in v predalu B, če grobo rečemo, storitveni, ampak temu storitvenemu je treba pridodati tudi tisti sistem, ki se mu reče operativni, kamor sodita vojska in operativna policija; torej tisti, ki so na terenu. Ali je to v okviru istega formalnega paketa ali dveh ločenih, ni toliko pomembno, pomembno je, da prepoznamo, da gre za to, da brez te spremembe do podpore tistim področjem, ki so sedaj tudi, kar se plač tiče, podkapacitirana, ne bo prišlo. Samo s temi spremembami kot jih napoveduje minister in kar je povedal na odboru, dvomim, da se bo to stanje uredilo, ker razmerje med tistimi, ki so trenutno glede na to, kaj počnejo, če rečem med pridnimi in lenimi, bo premajhno. Razmerje med pridnimi in lenimi bo premajhno. Leni bodo plačani preveč, pridni pa premalo in dokler tega razmerja ne bo vzpostavljenega, poštenega in pravičnega, bomo na teh področjih pa tudi še na katerem drugem področju gotovo imeli težave.

Kako se je vlada Marjana Šarca lotila reševanja zadev. Na področju zdravstva – uvoz zdravnikov iz držav bivše skupne države. Mislim, da je to napačna pot. Popolnoma napačna pot! Namesto da bi se podprla domača stroka, imamo kvalitetne izobraževalne institucije, dve v Ljubljani in v Mariboru, namesto da bi se podprl domač kader, namerava vlada reševati ta sistem z nekim uvozom tujih zdravnikov iz držav bivše države. To mislim, da ni prava pot in dolgoročno je to slaba pot. Pogledajte, to je nekaj podobnega, kot govorimo, da smo suverena država, da moramo skrbeti za lastne interese, cela Obala pa je kot rezervni napajalni vir za vodo v Istri, v hrvaški Istri, namesto da bi izkoristila napajalni vir Malni pri Planini, ki omogoča kapaciteto, samo povezati je treba določen del vodovoda. Se pravi, groba primerjava, ampak na področju ljudi je ta še bolj kritična. Ne moremo problema na področju zdravja reševati z uvozom neke delovne sile. Pogledajte, tukaj ne gre za zidarje pa ne vem še za kaj. Gre za visoko usposobljene

ljudi, poleg tega jih imamo v tej državi in mi jim dovolimo, da odhajajo, ker jih ne znamo stimulirati, da bi ostali v tej državi, na drugi strani bomo pa od druge pripeljali druge.

Na področju vojske pa moram reči, da nisem zasledil ... Tisto, kar je bilo rečeno s strani državnega sekretarja na odboru – v tem ne vidim neke pametne rešitve. Ne vidim, da se bo po tistem, kar ste povedali, zdaj kar začel pojavljati večji interes za to, da bodo ljudje se javljali na razpise, vstopali v Slovensko vojsko, kajti stanje je kritično. Poglejte, od približno 6 tisoč 500 ljudi v stalni sestavi Slovenske vojske jih je 2 tisoč 500 vojakov, 4 tisoč jih je pa častnikov, podčastnikov, višjih vojaških uslužbencev, nižjih vojaških uslužbencev in civilnih oseb. Tako je razmerje trenutno. Ni treba biti, verjetno, kakšen velik vojaški strokovnjak, da lahko ugotovimo, da ni ugodno in da ga je treba spremeniti. In sprememba na ta način, kot vi predvidevate, po našem mnenju ne bo učinkovala in ne bo prinesla tistih rezultatov, ki si jih vsi mi želimo.

Tako da, če je mogoče kaj dobrega od te razprave in od te seje, glede na to, da je bilo to priporočilo zavrnjeno, je to, da je tudi minister slišal ta opozorila in da bo verjetno tudi skozi to, kar je slišal – ne glede na to, da ta odločitev predvčerajšnjim ni bila sprejeta, – da bo verjetno mogoče tudi v okviru tega, kar se bo dogajalo v prihodnjih dneh, tednih in mesecih, pa le naročil, da naj se tudi kakšno od teh zamisli, ki so bile tukaj iznesene, preveri. In ko je bilo rečeno, pač, spodbujamo neke zadeve, ki se že delajo. Poglejte, čudno se zdi, da mora opozicija spodbujati vlado, da zažene tisto, ker bi morala početi. Prej je bilo omenjeno, da ste na aprilski seji imeli eno vsebinsko točko, en zakon, demografski sklad. Toliko časa je bilo o tem govora, že v prejšnjem mandatu, dokler ni Slovenska demokratska stranka vložila zakona, se niste zbudili. Sedaj pa beremo, da bo ta zakon v 10 dneh narejen oziroma je že baje narejen. Tega enostavno ne razumem. Ne vem, ali potrebujete opozicijo za to, da funkcionirate? Opozicijo vi potrebujete, da vas kontroliramo, kaj počnete, da ne delate neumnosti in tako naprej. Ampak če ste vlada, bi rekel: zbudite se in začnite vladati, začnite to državo upravljati tako, kot je treba.

PODPREDSIEDNICA TINA HEFERLE: Hvala lepa.

Prijavljeni imam dve repliki, najprej dobi besedo za repliko gospod Jani Möderndorfer. Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Spoštovanemu poslancu, gospodu Černaču, glede na to, da je imel relativno deplasirano razpravo, lahko rečem samo naslednje. V bistvu sem vesel, da je razpravljajal v kontekstu tistega, kar je rekel na začetku, in da je naredil osebno diskreditacijo mene osebno. Zakaj? Iz preprostega razloga. Z eno besedo ni ovrget niti

enega mojega argumenta. V bistvu, to je po navadi pravilo, kadarkoli zmanjka argumentov, je treba osebno diskvalificirati nekoga, misleč, da bo to potem bolj pomagalo.

V bistvu sem zadovoljen, hvala lepa. Razprava pa vse pove o človeku oziroma avtorju teh besed. Hvala.

PODPREDSIEDNICA TINA HEFERLE: Hvala.

Druga replika je prijavljena s strani Roberta Pavšiča. Izvolite.

ROBERT PAVŠIČ (PS LMŠ): Hvala.

Me veseli, ampak saj to se je izkazalo tudi že na Odboru za notranje zadeve, da zna kolega zelo dobro interpretirati izjave kolegov poslancev, ne glede na to, s katere strani prihajajo.

Če je bila že replika, bi pričakoval, da bi prišla od kolega, komur je bila moja beseda tudi namenjena. Hvala.

PODPREDSIEDNICA TINA HEFERLE: Hvala.

Nadaljujemo razpravo. Gospod Černač ima proceduralni predlog. Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Poglejte, v okviru replike, preberite si poslovnik, kolega Pavšič, lahko katerikoli poslanec replicira o nečem, za kar meni, da ni bilo točno. Sem pač v skladu s poslovníkom repliciral tako vam glede na netočnost, ki je bila izrečena in je zavedena v magnetogramu, kot poslancu Möderndorferju, kjer je pa zelo težko z nekimi argumenti proti nečemu, kar argumenti niso.

PODPREDSIEDNICA TINA HEFERLE: Postopkovni predlog, gospod Černač?

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Ja, da opozorite poslanca, je bil poslovnik v tem primeru spoštovan in da nisem kršil določb poslovníka.

PODPREDSIEDNICA TINA HEFERLE: Hvala za pojasnilo. Ste že sami pojasnili, tako da lahko nadaljujemo razpravo.

Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravi pa naj se gospod Soniboj Knežak. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Tisti, ki boste nadaljevali razpravo in ki boste poskušali dementirati pač Slovensko vojsko, rešitve, ki smo jih nakazali tudi v priporočilih, pogledajte, vam dajem kar pot, da omenjate moje ime, da sem jaz tisti, ki se motim, in da s prstom lahko kažete na mene, ki sem bil tisti, ki sem to predlagal. Zato ker sem 14 let delal v tem sistemu. Bil sem z vojaki, častniki, podčastniki, bil sem z vojaškimi uslužbenci, nižjimi in višjimi, in bil sem s civilnimi osebami, ki delajo v Slovenski vojski in ki so bili v moji sestavi, ko sem poveljeval ali vodil številne skupine v Slovenski vojski.

Povejte mi – pa da začnem, če pustim zdravstveni sistem, o katerem mislim, da so kolegi že danes kar veliko povedali –, povejte mi poklic, v katerem poleg formalne izobrazbe delujete v razmerah na vadišču Poček, recimo v januarju, ko streljajo s tanki, havbicami zaradi tega, da ne pride do požarov, pri minus 20 stopinj Celzija; ko gredo enote, ko poleti na Počku, recimo, v največji pripeki, 35, 38 stopinj, ko te enote delujejo v Afganistanu na 47 stopinjah. Povejte mi poklic, v katerem ste vi točno v tem trenutku, naši kolegi, moji nekdanji kolegi v Afganistanu, torej na tujih bojiščih, v smrtni nevarnosti. Povejte mi tiste, ki razminirajo številna območja v Bosni, ki so predstavniki Ministrstva za obrambo, ki delujejo v razmerah, ko vsak dan njihove matere, soproge, njihovi otroci čakajo neko vest, da lahko nekdo premine, da naredi samo eno napako. Povejte mi, poklic, v katerem ste vi vsako leto varnostno preverjeni, v katerem vam vojaška obveščevalna služba pove, katere so vaše napake in vas lahko brez kakršnihkoli ostalih argumentov, dokazov odpustijo iz Slovenske vojske ali vam ne podaljšajo pogodbe. Povejte mi poklic, kjer vi delujete v različnih klimatskih razmerah, o katerih sem danes govoril; povejte mi poklic, v katerem morate biti fizično pripravljene. Povejte mi poklic, v katerem morate vi vsako leto delati tako imenovani Nato test – govorim za vojake, častnike in podčastnike –, kjer morate dosegati minimalno število točk, da ste vi fizično pripravljene. Torej ste omejeni v življenjskem obdobju. In v vseh teh razmerah, glejte, za slovenskega častnika potrebujete najmanj visokošolsko izobrazbo poleg vseh teh preverjanj, ki sem jih naštel, psihofizičnih, tudi psihičnih testov, morate vi opravljati najmanj enoletno dodatno vojaško usposabljanje za častnika. Za, recimo, čin stotnika že dodatni štabni tečaj, za čin majorja, podpolkovnika in polkovnika že višji štabni tečaj in od polkovnika naprej tudi generalštabni tečaj. Ob tem, da že podčastniki, častniki, ne nazadnje tudi vojaki govorijo najmanj en tuj jezik, kar jih večina tudi teh poslancev tukaj v državnem zboru ne govori in kar bi bilo priporočljivo. Ob tem, da imajo vojaki in večinoma tudi kadrov, tudi podčastnikov, do čina, recimo, praporščaka službo za določen čas. Imajo pogodbo, ki je lahko 5 ali 10 let in to se dogaja tudi častnikom do čina majorja. Častnik čina major, kjer morate v karieri dosegati vrhunske ocene, recimo, lahko dosežete po najhitrejših razmerah – recimo, po vseh teh šolanjih, poleg visoke šole – lahko dosežete v 10 do 12 letih. Začetni plačni razred čina majorja, ki se seveda šteje med visoke častniške čine, je v Slovenski vojski v 37. plačnem razredu. 37. plačnem razredu! Ob tem, da končate, kot sem povedal, najmanj visokošolsko izobrazbo, za čin major že morate imeti končano najmanj tudi drugo bolonjsko stopnjo, torej tako imenovani master of science in tako naprej. Potem, kot sem povedal, morate imeti štabni tečaj, višji štabni tečaj končan,

odlične službene ocene in tudi srečo, da vas kdo, kje, kam porine in da pridete do tega čina. 37. plačni razred je začetni. Zdaj pa vi povejte službo, ki je primerljiva s to službo, kjerkoli v sistemu javnega sektorja ali v sistemu, kjer je enotni plačni razred. Naštejte mi, prosim! Prosim, obrnite se na mene, pokažite s prstom name in mi povejte to.

Ob tem, da imamo v Slovenski vojski to, o čemer danes niste govorili – civilne osebe. Imamo patrio, ki stane 1 milijon evrov, imamo zraven mehanika z vsemi licencami, ki ima 600, 700 evrov plače in je v plačnih razredih pod 18. Torej pod tistimi, o katerih je danes nekdo iz Levice povedal, ki so pod minimalno plačo. Na drugi strani pa imamo patrio, vredno 1 milijon, in ta človek popravlja patrio z licenco, ki jo je končal v Ameriki, s plačnim razredom 18, 20, 21, kjer mora znati po posebnem sistemu, da se v dveh urah lahko izdvoji komplet motor, ki je na sankah, Scania, turbodizelski motor in tako naprej, ga zamenja tudi v najtežjih razmerah. Tudi te civilne osebe potujejo z vojniki tudi na bojišča, da zamenjajo te zadeve, da sodelujejo v logističnih storitvah in tako naprej. Povejte mi še en tak sistem v javnem sektorju, kjer je nekdo primerljivo plačan. Ob tem, da je gospodarska rast, ob tem, da Slovenija, slovenska podjetja potrebujejo najmanj 30 tisoč ljudi, ob tem, da Avstrija, Nemčija potrebuje točno takšen tehnični kader, ob tem, da so nove varnostne razmere, ob tem, da Slovenska vojska po tistem, ko sem jo zapustil, potrebuje v novih varnostnih razmerah tudi enote za kibernetiko, enote za protielektronsko bojevanje, enote za protikemično bojevanje in tako naprej. Potrebujejo kemične inženirje, vrhunske strokovnjake z IT in vse ostalo. Povejte. Tam so, recimo, plačni razredi še nekoliko manjši. Ali boste vi dobili z 32. plačnim razredom nadporočnika, nekoga, ki je univerzitetno diplomiran inženir IT z izkušnjami, mora končati častniško šolo in priti v enoto za kibernetiko bojevanje v Slovensko vojsko? Veste, da je nismo mogli vzpostaviti.

Povejte mi rešitve. Povejte mi, vi, ki ste s svojo ekipo in vašim predhodnikom zaposlili 11 tisoč ali pa 18 tisoč ljudi v javnem sektorju v zadnjih treh letih. 12. marca točno tu sem imel 20 minutni govor na pamet, kot vedno, brez Prežihove bralne značke kot večina. Sem pa očital vladi 8 tisoč 300 zaposlitev v javnem sektorju. Kaj pomeni 10 tisoč novih zaposlitev? Povprečna plača tisoč 700 evrov bruto, bruto 1, te ne upoštevam, še bruto 2, to je 17 milijonov mesečno več za plače. Za 10 tisoč ljudi. To je letno – koliko? To je 200 milijonov evrov več v masi plač. In zdaj nam vi očitate, da mi ne znamo računati in da tem ljudem, ki so v sistemu, ki je zmagal, ki smo ga dobili – zmaga na bojnem polju je končno pomenila slovensko osamosvojitve –, da ljudi, ki so heroji, da te ljudi mečete – in tudi civilne osebe, podčastnike in častnike mečete –, primerjate z birokrati, ki sedijo tu, ki se praskajo po modih in ki so že v

petek ob tej uri, ko mi zdaj razpravljamo, na svojih vikendih na Hrvaškem? Ki nimajo nobene odgovornosti? Če jih vi s tem primerjate, potem, oprostite izrazu, niste vredni svojega dela! Nekateri. Ne kažem, minister, na vas, pa tudi ne na ministra za zdravje, ampak oprostite, razumel bi, da ne prihajate iz tega sistema in ga ne razumete v popolnosti.

Zato vsi tisti, ki boste razpravljali, uporabljajte moje ime, obračunajte z mano in ne kažite na moje kolege, ki so mi verjeli. Pa tudi kolegi so verjeli mojim nekdanjim kolegom, ki so delali v Slovenski vojski. Zato ker so povedali, da ni druge rešitve, kot da zaviramo tok vseh vojakov. Te vojake bo zdaj zaposlovala tudi Magna. Verjemite mi, da že čaka nova kvota ljudi, ki bo odšla. Kolega Mahnič je danes lepo povedal, kljub svoji mladosti, en cel bataljon ljudi smo izgubili od tistega mojega zadnjega govora 12. marca lansko leto. Cel bataljon ljudi! A vi veste, da smo mi milijon evrov dajali za promocijo Slovenske vojske, da smo te ljudi zaposlili? Ali vi veste, kam je zdaj ta denar šel? Da imamo mi službo za promocijo, veste, da so bile reklame na televiziji, to je milijon evrov šlo iz Slovenske vojske. Veste, kaj pomeni antireklama?

Recimo, jaz ne bom po svojem nekdanjem delodajalcu zlival gnojnice, ker spoštujem vsakega svojega delodajalca s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi. Pustil sem vse nadure, ki so bile neplačane, podpisal, da ne bom nič zahteval in sem odšel v gospodarstvo sredi največje krize. V Rogaško. In sem šel takoj delat v Švico in Nemčijo in tako naprej, da ne bom razlagal naprej. Ampak glejte, ali veste, kaj pomenijo ti mladi fantje, ki so bili po tolikih letih plačani mizerno? Ko odidejo iz Slovenske vojske, pa se pogovarjajo v svojem okolju. A veste, kaka reklama je to? Te službe boljše, da je že jutri nimamo več, zato ker je brezpredmetno, da delamo neke promocije, ker ni variante. In govoriti nekemu, ki ima 700 evrov plače, s peto stopnjo izobrazbo, ki je dal skozi vsa ta preverjanja, primerljivo izobraževanje v Vipavi, vsaj za vojaka, že osnovno, ki je v teh klimatskih, varnostnih razmerah. In da ta človek, ki ga cele dneve ni, ki je odtujen, da pride domov, ga doma čaka žena in prinese 800, 900 evrov domov. Da ne govorim o stiskah ljudi, ki hodijo kri dajat v Gradec, da ne govorim o stiskah ljudi v raztrganih uniformah, da ne govorim o stiskah teh mojih kolegov in kolegic, ki se v tem trenutku ločujejo, zato ker partner reče, saj te cele dneve ni, na koncu meseca pa ne prineseš nič domov. Vsi te zasmehujejo, prideš raztrgan. Ali vi veste, kaj se sploh dogaja? Ali živimo v zaprtem balkanskem okolju? Ni variante, minister. Niste zdaj krivi, krivi pa boste čez eno leto. Nabijem vas na križ za eno leto, če ne odjavite vojske, policije takoj iz javnega sektorja. Iz sistema enotnih plač. Ker ni rešitve. Gospod Janša je danes direktno vam povedal, naredili smo to, po desetih letih je potrebna evalvacija. Slovenska vojska, žal, ne sodi v ta

sistem, lahko ostanejo birokrati, ta drugi del, storitveni, pa more iti iz tega ven. Mislim, da vam bo tudi kolega minister za zdravje to povedal. Ne morete primerjati nekoga, ki se bori, ki rešuje človeška življenja, ki ga bodo jutri za eno malo napako novinarji pribijali na križ, ga ne morete dati za javnega uslužbenca, ne vem, zdravnika specialista, v 48., 46. plačni razred. Ker ne gre več, ker je nevzdržno, ker svet okrog deluje. Mi nismo Jugoslavija, zaprta država z vojsko na mejah, ki bo streljala tiste, ki bi radi šli na Zahod. Nismo leta 1976. Je konec s tem. Danes ljudje z vzhodnega dela, kjer sem doma, niti ne gredo samo iz javnega sektorja ali pa iz javnih sistemov, odidejo v tujino. Ambiciozni, pridni, najbolj delavni ljudje! Sistem razpada! Lahko te FDV-jevce pa to še zaposlite. Mi smo bojevali bitko s 150 tisoč ljudmi v kompletnem javnem sektorju. Zdaj je meja že 170 tisoč. Kaj je vaš cilj? 200 tisoč? Ampak glejte, gospodarska rast bo padla, verjemite mi. Upam, da še bo dolgo, ampak glejte, razmere, ki se kažejo, tehnološke spremembe.

Danes bi morali vi tu biti z zakonom o digitalizaciji, po primerjavi z baltskimi državami, kako bomo zmanjšali novih 15 tisoč ljudi v javnem sektorju, prešolali in dali gospodarstvu, minister! O tem bi danes že morala teči beseda in bi imeli zadosti denarja, da bi lahko vsakemu vojaku vsaj tisoč 500 evrov neto dali, kar bi jih po moje zadržalo. Danes bi pogumno morali tu nastopiti, pa bi rekli, pripravljamo, čez dva meseca bomo to uredili, in bi dali signal tem ljudem, ker med tem časom bomo izgubili še novih nekaj sto iz tega sistema; novih, toliko medicinskih sester, strežnic in tudi zdravnikov.

Seveda je danes nekdo pozabil od kolegov, seveda razumemo v Slovenski demokratični stranki tudi zadnjega strežnika, zadnjo medicinsko sestro, ki je nujno potrebna, da je ob bolniku, ne samo zdravnike. Ampak, teh je polno v bolnici v Gradcu, polno jih je v Bad Radkersburgu, v termah, kjer delujejo v okviru ostalih zdravniških služb, pa jih je tudi v bolnici v Bad Radkersburgu in tudi v ostalih službah – od Celovca in tako naprej, Nemčije, Berlina, da ne razlagam, kje sem jih vse srečeval.

Spoštovana ministra, glejte, spoštovani državni sekretar, zdaj ste bili samo kot nek birokratski del ministrstva, zdaj pa vam povem iz prakse, kje sem delal. Streljal sem na Počku pri minus 20 s tanki, streljal sem s havbicami 155 na Počku pri minus 20. Ste kdaj bili na Počku pri minus 20? 14 dni v šotoru, kot sem sam bil? V okviru FDV ste prišli pogledat in ste odšli. Ali ste bili, tako kot sem jaz bil s svojimi kolegi; kolegi z brutalno nizkimi plačami? Ni variante! Cela vaša strokovnost bo padla, če ne boste v tem trenutku obrnili plošče, stopili sem in povedali, da je konec. Glejte, saj so magnetogrami, saj to bo ostalo zapisano. Vse, kar je, je, da sem se zmotil, ko sem govoril 8 tisoč 300. Nisem mogel napovedati, da bo čez eno leto 18 tisoč ljudi več zaposleno v kompletnem javnem sektorju. 18 tisoč ljudi! V času digitalizacije, 4. industrijske

revolucije, ko vsi zmanjšujejo birokracijo, zato da bo digitalizacija pospešila tudi hitrejšo birokratske postopke – dovoljenja, vse ostalo, kar bo sledilo. Torej, popolnoma živimo v obratnem vrstnem redu, po katerem teče svet okrog nas. Slovenska vojska se nam podira ob novih varnostnih grožnjah – še ta argument lahko uporabim, lahko ga še širim naprej, ampak imam premalo časa, ga bom kolegom jemal.

Tako spoštovani kolegi, če vi mislite, da si mi zaradi volitev delamo tukaj sejo dveh sistemov, ki se podirata, ki ogrožata, ne nazadnje, tudi življenja državljanov in državljanek, potem, oprostite, ste izredno napačni. In ko govorite o volitvah: za nas v SDS so volitve, glejte, kot v vojski, ko govorimo, da se vojska mora pripravljati, kot da bo že jutri vojna, in v SDS se pripravljamo, kot da bodo jutri volitve. To razumemo v sistemu, da moramo vedno delovati v službi ljudi, da moramo vedno poslušati probleme in vedno v najhitrejšem času delovati in iskati rešitve. Tako razumemo svet, razumemo Slovenijo. Živela Slovenija!

PODPRESEDNICA TINA HEFERLE: Gospod poslanec, hvala lepa za vašo razpravo!

Na tej točki bi vas samo prijazno opozorila, da imejte kulturni dialog skozi celotno vašo razpravo. Opozorila bi vas na vaše navedbe oziroma sodbo, da se uradniki praskajo po modih ali pa, da boste ministra čez eno leto nabili na križ in tako naprej. To ni kulturni dialog in vas res na tem mestu opozarjam, da v prihodnjih razpravah razpravljate kulturno.

Zdaj pa nadaljujemo. Besedo ima Soniboj Knežak, pripravi pa naj se gospa Lidija Divjak Mirnik.

Izvolite.

SONIBOJ KNEŽAK (PS SD): Hvala, predsedujoča!

Čeprav bo po tej razpravi predhodnika težko kaj pametnega še dodati, sem pa izvedel nekaj novih stvari, ne samo to, da vlada 4. industrijska revolucija, sistem vajeništva in vse tisto, kar v vsakem govoru omeni, danes sem celo izvedel, da je tudi med specialnimi enotami oziroma tudi strelja na Počku in podobno.

Pa da se vrnem k temi, spoštovani kolegice in kolegi. Z enotnim plačnim sistemom, ki ureja področje plač za preko 160 tisoč uslužbencev, danes verjetno v tej državi ni nihče nezadovoljen; ne od zdravnikov, vojakov, medicinskih sester, gasilcev, policistov, da ne naštevam še naprej. Plačni sistem, ki je bil, kot je bilo danes že večkrat omenjeno, sprejet pod vlado SDS v letu 2008 in seveda tudi z znamenitim ZUJF korigiran in v veliki meri tudi zamrznjen.

Kaj je enotni plačni sistem? To je nek sistem, ki naj bi na eni strani omogočal prek socialnega dialoga, poudarjam prek socialnega dialoga, doseči nek dogovor, nek konsenz o plačah. Dela seveda v okviru neke ekonomske vzdržnosti, ki si jo država lahko privošči.

Predlagatelji sklica današnje izredne seje v svoji obrazložitvi navajajo potrebo po prevetritvi sistema z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti ter navajajo, da je treba več sprememb na področju razmerij med plačnimi razredi, spodbujanjem nagrajevanja delovne uspešnosti in še marsikaj. Sem zelo temeljito prebral, spoštovani kolegice in kolegi, super, se takoj podpišem pod te zahteve. Žal pa kolegi predlagatelji ne omenjajo tega, da e to področje, ki ga urejajo socialni partnerji, in da že kar nekaj časa tudi poteka socialni dialog s sindikati javnega sektorja, tudi konkretno o izboljšanju plačnega sistema. Minister za javno upravo gospod Medved je na odboru, kot tudi danes že nekajkrat, pojasnil, da je bila v socialnem dialogu z vsemi reprezentativnimi sindikati javnega sektorja dogovorjena tudi časovna dinamika in tudi vsebina pogajanj s sindikati o konkretnih zavezah iz sklenjenih sporazumov, sicer že konec lanskega leta. Med njimi je seveda tudi začetek usklajevanja sprememb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Vlada in sindikati naj bi si izmenjali predloge zakona prav na področjih, ki jih navaja predlagatelj današnje seje, od ocenjevanja in nagrajevanja delovne uspešnosti, napredovanja, določitev plač ob zaposlitvi, prehajanje na druga delovna mesta v okviru javnega sektorja in podobno.

Vse to, spoštovani kolegice in kolegi, naj bi se po zagotovitvi ministra zgodilo že kmalu. Jaz mislim, da sem celo nekje zasledil, da naj bi bilo to do konca tega meseca. Podrobnejše usklajevanje sprememb zakona po posameznih členih naj bi steklo po izvedbi analiz kariernih napredovanj v celotnem javnem sektorju. Socialni dialog, tisto, kar želim poudariti, socialni dialog torej v tej državi poteka. Kaj se bodo konkretnije dogovorili, bomo videli; po izjavah ministra že kmalu. Ali so višine dogovorjenih plač in razmerja danes prava, o tem sam ne bi sodil; so pa produkt nekega socialnega dogovarjanja in v končni fazi tudi produkt sklenitve dogovora med za to poklicanimi. Ustreznost plačila je nikoli dorečena zgodba ter ima številne plati in poglede; seveda, običajno je pa v vsakem primeru prenizka. Sam menim, da bi bilo v okviru teh pogajanj in sprememb obvezno kreiranje višine osnovnih plač do izhodišča nove dogovorjene minimalne plače. Temu danes žal ni tako, saj je kar okoli 20 plačnih razredov danes pod zneskom te, na novo dogovorjene minimalne plače. Strinjam se tudi s kolegom Trčkom, ki je menil, da je bistveno preveč tudi plačnih razredov znotraj tega sistema. Da ne omenjam razmerja, sam sem bil en del svoje poklicne kariere, in to v devetdesetih letih, ko smo šli iz nekega sistema v drugega, član in delal v sindikatih in bil zraven pri pogajanjih in sklenitvi prve splošne kolektivne pogodbe in tudi kasneje pri panožnih. Tedaj smo se dogovarjali tudi o razmerjih plač, mislim, da so bile nekako 1 : 3 ali 1 : 5. Danes so razmerja 1 : 30, pa verjetno še kaj več.

Predlagatelji v svoji obrazložitvi navajajo potrebe po izstopu iz enotnega plačnega sistema za vojsko in zdravstvo. Mislim, da ni potrebe po izstopu, bi bilo pa treba na novo ovrednotiti vsaj ta del uniformiranega dela, če sem bolj konkreten, mislim na vojsko in policijo, ker mislim, da sta to edina dva poklica, ki s podpisom svoje pogodbe ob zaposlitvi v končni fazi podpišejo tudi, da bodo dali svoja življenja za opravljanje tega svojega dela. Ali je cena nekega življenja za vojaka, ne vem, tisoč 43 evrov bruto oziroma nekaj čez 700 evrov neto? Verjetno ne. Življenje nima cene, mislim pa, da bi morali poleg zahtevane izobrazbe pri pogojih dela to upoštevati in tukaj res narediti premike, najsibo pri policiji in tudi v vojski. Zakaj predlog o izstopu iz enotnega plačnega sistema za vojsko in zdravstvo? Zadeva seveda ni naključna. Predlagatelji so izbrali področja, kjer se srečujemo s težavami, ki pa so večplastne. Povezane so verjetno z neučinkovitim vodenjem, sistemskimi anomalijami, pomanjkanjem nadzora in še čem. V določenem delu seveda tudi s sistemom nagrajevanja, za kar pa, kot sem že prej omenil, spoštovani kolege in kolegi, potekajo aktivnosti. Že sam potek današnje razprave, kolegi, je jasno pokazal resnični namen sklica današnje seje. To niso anomalije plačnega sistema, ampak je še en poskus prikaza nesposobnosti te vlade in koalicije pred evropskimi volitvami. Iz vsega navedenega, spoštovani kolege in kolegi, priporočil predlagateljev, ki v ničemer ne pripomorejo k izboljšanju razmer ne v vojski ne v zdravstvu, ne podpiram. Podpiram pa ministrovo prizadevanje, da se čim prej pripravi zakonodaja, ki bo šla v smer izboljšanja stanja v javnem sektorju. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA TINA HEFERLE: Hvala lepa.

Naslednja ima besedo gospa Lidija Divjak Mirnik.

Pripravi pa naj se mag. Branko Grims. Izvolite.

LIDIJA DIVJAK MIRNIK (PS LMŠ): Podpredsednica, hvala lepa za besedo. Lep pozdrav kolegom in kolegicam!

Vsi se v tej dvorani danes strinjamo, da je treba sistem spremeniti, ker je zakon živa stvar, je bilo slišati, ker desetletne izkušnje kažejo, da je bil slabo pripravljen in ga je pač treba spremeniti. S tem verjetno nihče od nas nima nobenih težav. Smo pa slušali tudi, da so bila priporočila, ki jih kolegi predlagajo, na samem odboru zavrnjena; pa kljub temu imamo danes to izredno sejo. Spet se namreč ustvarja vtis, da smo v tej državi v izrednem stanju, pa nismo. Res nismo, definitivno nismo. Zato bi bilo korektno, da se ne priliva bencin na ogenj tam, kjer tega ognja pravzaprav sploh ni. Očitno pa je, da smo v času volitev. To je pa zelo očitno. In sama to zahtevo za sklic izredne seje danes tudi tako razumem. Razumem jo kot predvolilno, ker

takšna tudi je; in to je pač treba korektno povedati. Ne bom ponavljala vsega tega, kar je bilo povedanega, o vojaki, o zdravnikih, o medicinskih sestrah, o tem, kdo kje strela, pri kakšnih temperaturah in tako dalje; bi pa želela še enkrat spomniti na to, kar je minister povedal, kar vlada že v tem trenutku počne.

Prvič, priporočilo je nepotrebno zato, kar se že izvaja in dogovarja s socialnimi partnerji. To je bilo slišati. Drugič, priporočilo, ki je na mizi, bi upočasnilo aktivnosti, ker se že pripravlja analiza kariernih napredovanj v celotnem javnem sektorju. To je bilo slišati od ministra. Tretjič, s sindikati se že pogajajo. Še dalje, do konca tega meseca in naslednjega bi naj že izmenjali te predloge in začeli zelo aktiven dialog na to temo. In četrtič, spremembe, ki jih vlada pripravlja in kam bi želeli priti, pa so: bolj fleksibilen plačni sistem, omejevanje avtomatizmov in povečanje možnosti za variabilno nagrajevanje najboljših kadrov, v odvisnosti od rezultatov dela. Tisti, ki dobro dela, je boljše plačan in je nagrajen; in tisti, ki pa slabo dela, kar se mene tiče, lahko tudi gre iz te službe. Zato ne vem, kaj bi še bilo treba dodati v tej razpravi. Tudi ne razumem, kaj tukaj pravzaprav ni razumljivo. Zato predlagam, da pustimo vladi, da svoje naredi, ker socialni dialog že poteka. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA TINA HEFERLE: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims.

Pripravi pa naj se gospa Mojca Žnidarič.

Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Vsem prav lep pozdrav!

Če me spomin ne vara, danes praznujemo eno obletnico. Danes praznujemo obletnico ustanovitve Manevske strukture narodne zaščite, ki je bila ustanovljena leta 1990 kot odgovor na veleizdajo, na predajo slovenskega orožja JLA in njeno plenjenje ter se je potem ob formiranju Manevske strukture spremenila v tleč spopad, ki je trajal več kot leto dni. Toliko za tiste, ki govorijo, da je bila osamosvojitve v desetih dneh. In na koncu preliv v zmago v osamosvojitveni vojni. Ampak Manevska struktura, gospe in gospodje, je bila odgovor na veleizdajo, ker je nekdo naklepno rušil obrambne sposobnosti slovenskega naroda. In zgodovina se ponavlja. Zakaj smo danes tukaj? Ker je nekdo v zadnjih letih popolnoma razrušil obrambni sistem Republike Slovenije. Zdaj je tukaj priložnost, da bi se nekaj spremenilo, in se mora spremeniti. Staro pravilo še iz stare Grčije pravi: Na boga in na vojaka se spomniš šele takrat, ko je nevarnost že pred vrati. In tudi v Sloveniji se realno o obrambni sposobnosti, o vojski kot stebri državnosti, o vsem, kar je s tem povezano, enostavno ni dalo racionalno pogovarjati; do velikega vala ilegalnih migrantov pred tremi oziroma štirimi leti ter

njegovega nadaljevanja, ki se sedaj znova krepi. Šele v tem času se da pogovarjati, kaj pomeni obrambna sposobnost, in da obramba in varnost seveda nista nekaj, kar je dano samo od sebe; ampak nekaj, za kar se je treba potruditi in ustvarjati vedno znova, predvsem na nivoju vrednot. Kako je z vrednotami v Sloveniji? Zadnjič smo bili priče svetohlinskemu zgražanju po dolgem in počez, ko je neka gospa, ki je očitno padla v ekstazo in bi rabila daljši oddih v znani gorenjski instituciji v Begunjah, to je bilo več kot očitno, slabo ravnala s slovensko zastavo na enem protestu. Tudi sam obžalujem, da je do tega prišlo. Samo velikanska večina tistih, ki so bili pri tem zgražanju najglasnejši, so bili točno isti in iz istih političnih strank, ki so leto dni pred tem v nebo kovali to veliko, izjemno umetnost dobitnice Prešernove nagrade, ki je razstrigla slovensko zastavo in jo onečastila do konca.

Gospe in gospodje, to je pa razlika v dejanjih in besedah ter seveda pokaže, kako je z vrednotami, ko gre za vrednoto odnosa do svoje domovine, za vrednoto domoljubja torej. Vojska potrebuje dvoje, spremembo vrednot, da bo vojak spoštovan, da bo vojak cenjen, da bo domoljubje spet vrednota, ki ne bo samo v besedah, ampak tudi in predvsem v dejanjih; tudi danes, ko bomo glasovali o tem priporočilu. Kajti potem se mora ta vrednota preliti v dejanje, v dejanje tega, da se Slovenski vojski omogoči, da zadira s polnimi pljuči, da se ustvarijo tudi razmere, v katerih se bo dalo tudi za bolj zahtevne poklice pridobiti ustrezen kader za delo v vojski, in da bodo vojaki tudi ustrezno plačani, saj svoje zdravje in življenje nosijo naprodaj za vse ostale prebivalce Slovenije. In sedaj, ko je to predlagano, kaj poslušamo? Ja, to se bo sistemsko uredilo, vlada je že, kot smo ravnokar slišali, pripravila oziroma je v pripravi analiza in podobne neumnosti. Pa ne se zafrkavati. Kakšno analizo pa rabite? Vojska je razsuta, praktično ne obstaja več, to vsi veste; in se potem spreminja to v tragikomedijo, ko obrambni minister pošlje na mejo 35 vojakov. Ja, če bi jih 3 tisoč 500, bi bila to omembe vredna sila. 35 vojakov je pa majhen dim v veter, pa še vprašanje, kaj bo z njimi. To se pravi, gre za temeljno vprašanje obstoja Slovenije in seveda varnosti. Varnost je ena in nedeljiva. Vsi smo za to odgovorni. In ko gre za vprašanje slovenske varnosti, ne bi smelo biti pomisleka. Ampak ali je to politika te vlade? Gospe in gospodje, najmanj kar je, je ta politika strahovito dvolična. Vam povem eno primerjavo.

Zadnjič je bilo objavljeno v medijih poročilo, kakšna je skupna bilančna vsota slovenskih nevladnih organizacij. Mislim, da je čez 800 milijonov evrov letos in da se že zelo bliža hitro milijardi evrov. Koliko ima pa Slovenska vojska, gospe in gospodje, tista, ki brani? Po projekciji za leto 2023 bo morda takrat dosežen cilj 670 milijonov; ampak takrat, ne sedaj. Sedaj je bistveno manj. Tudi če od tiste bilančne vsote, ki zajema sredstva

davkoplačevalcev iz Slovenije, sredstva davkoplačevalcev iz Slovenije, ki jih plačujejo v Bruselj, pa jih preko Bruslja čez dva vzvoda nazaj nevladniki kasirajo v Slovenijo, in to vehementno, še za iste stvari, ko že v Sloveniji denar dobijo. In če odštejemo vse tiste, ki dejansko delajo nekatere stvari za dobrobit Slovenije, nam ostanejo tisti na LBTQP ideologiji utemeljeni nevladniki tipa PIC in Mirovni inštitut, ki jih sam osebno ne vidim kot prav nič koristne, ampak škodljive. Kot tiste, ki uničujejo slovenske vrednote, slovensko tradicijo, ki vabijo migrante, da pridejo v Slovenijo, in pomagajo pri njihovem ilegalnem početju. In kdor pomaga pri ilegalnem početju, je tudi sam kriminallec. Toliko, da ne bomo dolgovezili. Prej se je gospa, ki vodi sejo, spotaknila, ko je rekla o kulturi dialoga. Veste, jaz sem pa nekoč vodil, ko smo vodili Evropsko unijo, in to zelo uspešno, tukaj razprave o kulturnem dialogu. In veste, kaj je bil temeljni zaključek? Prva in osnovna pravilo kulturnega oziroma medkulturnega dialoga je, da je treba stvari imenovati s pravim imenom – brez olepšav, brez sprenevedanja, brez tiste cenzure, ki se ji danes tako lepo reče politična korektnost. Se pravi, če to osvetlimo s te strani, je dejstvo, da danes ista vlada tistim, ki škodijo obrambni sposobnosti Slovenije, ki Slovenijo spravljajo v nevarnost s svojim očitno protizakonitim početjem, daje več denarja kot Slovenski vojski, ki svojimi življenji, znanjem, sredstvi, z vsem, kar je na razpolago, brani to ubogo Slovenijo.

To je pa realno stanje, gospe in gospodje. Če stvari imenujemo s pravim imenom in izhajamo iz pravih vrednot. Domovina je ena sama, domovino je treba braniti. Danes so se stvari spremenile, zanašati se na kogarkoli drugega je naivno, otročje, da ne rečem neodgovorno. Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal, kot pravi pregovor. Prvo in osnovno, če to želimo storiti, je treba sprejeti stališče, da je treba vojsko izločiti iz sistema, ki jo danes duši. Da se ji omogoči, da zadira s polnimi pljuči, da dejansko poskrbi za kvaliteten kader, zato da bo Slovenija dobila tisto, kar si zasluži – kvalitetno obrambo. In še pred tem, ne pozabite, in hkrati s tem je treba spremeniti vrednote, da bomo imeli domoljubje v vseh svojih dejanjih, ne samo besedah. In to vsi, brez izjem.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče, gospod poslanec.

Besedo imate, gospa Mojca Žnidarič.

Pripravite se, gospod Nik Prebil.

Izvolite.

MOJCA ŽNIDARIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem!

Sicer bom zdaj težko v teh treh minutah, kolikor mi je ostalo časa, navedla anomalije, ki so mi poznane kot dolgoletni javni uslužbenki in tudi dolgoletni sindikalni zaupnici. Vi ste izpostavili dve skupini, torej vojake in zdravnike. Ampak skupin, kjer se pojavljajo anomalije, je seveda ogromno. Zakon o sistemu

plač v javnem sektorju je bil sprejet leta 2002 in popolnoma uveden leta 2008. Šest let vmes je trajalo, preden se je popolnoma uveljavil, in že v tem času je doživel številne spremembe in dopolnitve, a kljub temu so na dan uveljavitve nastale številne težave: nerazumljiva navodila, aneksi, pogodbe, nepravilne prevedbe, kasneje tožbe, vračila sredstev zaposlenim. Te tožbe in vračila sredstev še danes niso rešena. In mislim, da tudi za te skupine ljudi bomo morali najti tudi neko zakonsko rešitev. Tisti, ki so tožili, so tožbe dobili, nekateri so pa vračali, čeprav niso nič bili za to krivi. Sistem se je potem izboljševal tudi vseh teh dobrih 10 let od leta 2008 naprej in ima svoje prednosti, kot smo slišali danes, tako transparentnost oziroma preglednost kot tudi obvladljivost sistema javnih financ. Sem prepričana, da ga pa sedaj res ni smiselno postavljati povsem na glavo. To, da pa potrebuje nekatere izboljšave – mislim, da smo tukaj enotni, katere –, pa se vsekakor strinjamo in vlada na tem tudi že dela. Kaj je narejeno, nam je tudi že bilo povedano. Izstop katerekoli skupine ni zagotovilo, da bi se bolje uredilo plačilo ali nagradilo javne uslužbenke, ki delajo dobro ali so preobremenjeni. Ali mogoče tiste manjkajoče skupine, ki manjkajo, torej deficitarne skupine. Mogoče je eden od mojih predlogov tudi ta, da se uredi še en dodaten dodatek za deficitarni poklic. In mogoče na ta način ublažimo in rešimo vojake ali pa, ne vem, zdravnike družinske medicine.

Menim pa, da bi že en sam izstop sprožil plaz izstopov iz sistema, in sistem bi bil ponovno nepregleden, težko obvladljiv. In prepričana sem, da bi se masa plač povečala. Kaj pa tukaj potem fiskalno pravilo? Že zdaj nas nonstop opozarjate, da se ga ne držimo dovolj dobro. Menim tudi, da plača ni vse, kar je bilo danes tudi že povedano. Nujno je, da delamo tudi na izboljševanju delovnih pogojev, na izboljševanju organizacijske klime, odnosu, načinu vodenja, usklajevanja družinskega in poklicnega življenja in še marsikaj. Po mojem mnenju tudi premalo pozornosti posvečamo vsem delovnim mestom, do vključno pete ravni izobrazbe, ki so preizkito ovrednotena: kuharji v različnih javnih ustanovah, bolničarji, referenti, tehnično-vzdrževalni kader. Lansko leto so sicer dobili en dodatni plačni razred, a to za njih pomeni kvečjemu 20 evrov neto. Izpostavlja se, da ni vojakov, ampak tudi sicer mladih moških, takšnih, kot jih zaposluje vojska na trgu dela ni in s tem se srečujejo številni drugi ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka, za vaše stališče. Kakor ste sami na začetku povedali, časa imate, kolikor ga imate; in to je bilo malo.

Besedo imate, gospod Nik Prebil.
Pripravi naj se gospod Jožef Lenart.
Izvolite.

NIK PREBIL (PS LMŠ): Predsednik, hvala lepa za besedo.

Bom še enkrat povedal to, kar sem povedal v stališču, in sicer da sistem ni idealen. Jaz mislim, pa verjetno bi se kdo strinjal z mano, da tudi nikoli ne bo. In spremembe so potrebne. In strinjam se tudi, da je vojska specifičen poklic, kot je specifičen poklic zdravstveni poklic, ampak danes teh dveh poklicev iz enotnega plačnega sistema žal ne moremo izvzeti. Nekaj je bilo že povedano o dvigu plač. Od leta 2015 so se po podatkih ministrstva plače v vojski in zdravstvu v povprečju povišale in vam bom povedal številke. Povprečna plača vojaka v letu 2015 je bila tisoč 637 evrov, v prvih dveh mesecih leta 2019 pa 2 tisoč 328. Zdravniki in zobozdravniki, je bila v letu 2015 povprečna plača 3 tisoč 381 evrov, v letu 2019 – 3 tisoč 750 evrov. Plače so torej zrasle. Nekaj še o nagrajevanju. V letu 2018 je država za nagrajevanje namenila 86 milijonov evrov za povečan obseg dela in 14 milijonov evrov za tržno delovno uspešnost. Pri tem drugem delu moram iz korektnosti do javnosti povedati, da je to omejeno zgolj na tiste proračunske uporabnike, ki poleg javne službe izvajajo še tržno; to so lekarne, fakultete, znanstvenoraziskovalni zavodi, javni zavodi na področju kulture in tako naprej. Plača je definitivno močan faktor, sigurno pa ni edini in tudi ni zagotovilo, da lahko zdaj te anomalije spravljamo v en in isti koš.

Marsikje bi pomagala tudi sprememba menedžmenta, vodstvenih kadrov in medsebojnih odnosov na delovnem mestu. Morda bi nekoč celo takšen izstop, katerega omenjamo, bil mogoč, ampak ne moremo takšnih ukrepov delati tako na hitro, navsezadnje je bilo za te ukrepe časa že zadnjih 10 let, še malo več. Govora je bilo o tem, da je treba začeti na začetku, jaz se strinjam, seveda, ampak začetek, spoštovani kolegi, ste ustvarili vi, saj ste vojake, zdravnike in vse ostale zmetali v en in isti koš. In slabih 11 let so ostali v tem košu. Če bi šli iz tega koša ven že prej, danes o tem ne bi sploh diskutirali. Sistem zajema danes, kot je bilo že rečeno, 170 tisoč zaposlenih. Takrat jih ni, danes je seveda številka drugačna. In vam bom povedal še eno nedavno izjavo gospoda Viranta, ki je bil takrat vaš minister. Rekel je: »Enotni plačni sistem seveda ni edina možna rešitev, mislim pa, da je v slovenskih razmerah vsaj še 20 let najboljša opcija. Je odlično orodje za upravljanje plačne mase in uravnavanje razmerij med plačami v javnem sektorju, kjer bi popolna svoboda posameznih proračunskih uporabnikov vodila v kaos. Ampak še tako dobro orodje se v rokah slabega mojstra izjalovi.« Res je in se tudi zadnjih desetih letih je, ker je bil že od začetka slabo zasnovan. In večina misli, da bo iz danes na jutri vse drugače, ampak ne bo, ker zadeve rabijo svoj čas, da se izpeljejo. Spremembe potekajo, spremembo bodo, jaz pa še vedno zaupam vladi, da bo te zadeve smiselno in sistematsko uredila, da bodo

zaposleni v javnem sektorju zadovoljni na svojih delovnih mestih. In zavedajmo se še nečesa, da pač živimo v svetu globalizacije, v svetu nenehnega tehnološkega razvoja in predvsem v svetu pokvarjenosti, žal tako je, če se tega zavedamo ali pa se ne zavedamo. In tudi če bi danes vsem šenkali milijon evrov, bi se čez nekaj časa, mogoče ne čisto takoj, našli tudi tisti, ki bi jim bilo to premalo, in bi se krog obrnil še enkrat od začetka. Hvala lepa.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Besedo imate, gospod Jožef Lenart.
Pripravi pa naj se dr. Milan Brglez.

JOŽEF LENART (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Pozdravljeni predstavniki Vlade, ostali prisotni, spoštovani kolegice in kolegi!

Na debati so danes anomalije v plačnem sistemu javnega sektorja, ker ta ne deluje dobro; in to je dejstvo. Za mnoge vodje je velika uganka, kako motivirati svoje sodelavce, podrejene vodje in vse zaposlene; za mnoge v tem prostoru pa je, kot je slišati iz vrst koalicijskih poslanskih skupin danes, sedaj spet ena nepotrebna seja. Seja, ki si jo je izmislila Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, ker se želi promovirati. Kar poslušajte se, kako ste vi nemotivirani za spremembe v tej državi, za spremembe na boljše. Kot rečeno, za mnoge vodje neznanka, kako motivirati in nagrajevati svoje podrejene. Temelji zadovoljstva zaposlenega se imenujejo higieniki in brez teh dejansko ne moremo govoriti o motivaciji. V te higienike spadajo status, položaj, varnost delovnega mesta, urejeno osebno življenje, odnosi s sodelavci in plača. Ko so vsi ti in še nekateri, ki jih nisem naštel, dejavniki izpolnjeni, je zadovoljstvo zaposlenega že povprečno dobro, šele takrat pa se lahko prične z motiviranjem. Motivatorji pa so potem napredovanje, usposabljanje, osebna rast in tako naprej. Dragi moji kolegi poslanci, to, kar danes slišimo iz LMSŠ – mi ne govorimo nič na pamet. Mi dejansko želimo in spremljamo zadovoljstvo v vojski, ker želimo imeti usposobljenega vojaka in motiviranega vojaka. In takšnega vojaka, ki bo naše državljane, nas in vas, dragi poslanke, poslanci in ministri, ki bo nas zaščitil, če počí; in da mi in naši otroci v tej državi lahko mirno spimo in tudi vsi ostali, zato je danes ta seja tukaj, ker gori. In zdaj še enkrat, ravnati drugače kot do sedaj je pomembno. Spreminjati tiste negativne stvari, ki so bile, na boljše. Ampak številke, ki jih je povedala načelnica Generalštaba, so pač takšne, kot sem prej rekel, 105 v zadnjih petih mesecih odhodov, prekinitev pogodb in 54 v zadnjih petih mesecih prihodov vojakov; polovica več jih je odšlo. In sedaj zaradi tega mi govorimo, da se naša vojska ne more več zanesti na obljube našega ministra, ki je trajal leta in leta. In kje je ta efekt. Ne verjamem, da bo šlo tako naprej. Mislim, da ne. Še enkrat vam pravim, poslušajte se in

poslušajte vaše ministre in ministrskega predsednika, preštudirajte stvari, predno govorite; in potem govorite tukaj, razpravljate, podajte rešitve in akcije. Akcije sploh ni. In ne nam govoriti, da mi govorimo na pamet. Izjave vašega predsednika še pred nastopom funkcije premierja so bile, citat: »Hočem povedati še glede vojske. Moramo začeti na začetku in ne na koncu. Že to je napaka, da je vojska sploh v enotnem plačnem sistemu z ostalim javnim sektorjem.« Danes s svojimi rešitvami koalicija in tudi predsednik Vlade te trditve postavljate ali na laž ali pa je v vaši hiši, v vaši vladi nekdo drug šef. Ne vem, mogoče gospod Medved ali gospod Erjavec, samo gospod Šarec ni, če je dal takšne izjave. Upam tudi, da gospod Erjavec ni, ker smo njega zalotili že nekajkrat, ne bom rekel laži, ampak bom raje rekel na neizpoljenih obljubah našim vojakom; že desetkrat, začeni pred desetimi leti, kajti že takrat je on govoril, da bi morali izvzeti vojsko iz enotnega plačnega sistema. In sicer, Erjavec na hearingu 5. 9. je nato še dejal, citat iz magnetograma: »Vendar še enkrat ponavljam, nima smisla iti v takšno razvojno smer, če ne bomo odpravili kadrovske podhranjenosti.« »In če nam to uspe, potem so tudi vse nabave smiselne in potrebne,« je gospod Erjavec zaključil. Potem sva se še srečala z ministrom na sejmju Sobra, to je sejem vojaške opreme. Tam tudi na kratko spregovorim z nekimi kolegi, ker sem včasih bil rezervni častnik, pa peljem s seboj, ker se zavedam problema, enega dobrega prijatelja, 25-letnega mladeniča. In greva midva malo okoli časnikov in vojakov. In kaj so mu povedali? Začetna plača, če bi prišel v službo v vojsko, okvirno 727 evrov; in potem on v svojem turnusu v kovinski industriji v Mariboru zasluži okoli tisoč 300 z vsemi dodatki. In kako zdaj prepričati tega mladeniča, da bi bil z veseljem ponosen slovenski vojak, da bi pustil tam takšno plačo, ker ima malega otroka?! Se pravi, tole dejansko ne gre. Razmislimo, spoštovani kolegi ministri in poslanci, ali bi vi nesli svojo glavo naprodaj za ta denar, ki sem ga sedaj jaz povedal? Jaz je tudi ne bi. In vojaki hodijo na preživetja, na fuš, in tako seveda ne morejo kvalitetno opraviti svojega dela, nekateri se celo morda izmikajo in so odsotni iz dela.

Nato sem ministru Erjavcu v tej dvorani postavil ustno poslansko vprašanje, ali on sedaj popolnjuje ali odganja našo vojsko, kot je obljubljal takrat. Seveda je bil odgovor, da se vse ureja; ampak kako se pa ureja, če ni nič videti, niti slišati, kvečjemu je prav nasprotno?! In danes spet ponavljam, kar sem rekel na tem hearingu ministru za obrambo, z izrazi, kot so: »jo bomo popolnili; bomo probali; če nam bo uspelo«. To niso nobeni izrazi za enega ministra, ki naj bi poveljeval majorjem, generalom, načelnikom. To niso nobeni izrazi, to je akcija, to je treba zdaj narediti in če želi, stopi ali ne na stran slovenskega vojaka in rešuje aktivno problem. Mislim, da od vseh dosedanjih njegovih akcij ni bilo nobenega efekta. Tako mi

piše tudi Slovenska vojska, tako mi piše Sindikat vojakov Slovenije, ki pravi, da z zadnjimi ukrepi ministrstvo samo še razdira to sobivanje med vojaki, sodelovanje, odnose, kakršni še so, in tako naprej. In če bomo sedaj mi šli v to, da bomo poslušali vse sindikate javnega sektorja pa celotni javni sektor, kjer dejansko nekateri lepo uživajo v pisarnah. Prinese človek vlogo na upravno enoto in ta gospa ali gospod z visoko izobrazbo vzame to vlogo, zakasira tisto takso, ima pa večjo plačo kot slovenski vojak. Pa dajmo ga lomiti!

Kakšna je to motivacija, ko ta vojak to sliši? Je to motivacija zanj? Jaz vam lahko samo to povem, da čaka na priložnost, da gre drugam. Marsikateri naš vojak niti ne izobesi slovenske zastave, ker ni več ponosen na državo in ni motiviran za nič. In kako nas bo varoval takrat, ko bi bilo treba, je tudi vprašanje. Danes berem Večer, tule ga imam. Gospod Šarec pravi, lušten, kolikor je na sliki, intervju Pod črto, navedbe iz današnjega izvoda dnevnika Večer, prepis pogovora: »Gre predvsem za krizo vrednot. Gre tudi za krizo zavedanja, kaj država je, kaj pomeni imeti svojo državo in kaj pomenijo dolžnosti. Vsak, od predsednika Vlade navzdol, mora svoje delo opravljati v skladu s pooblastili, dolžnostmi. Če svojega dela ne opravlja na tak način, ne zasluži, da je na nekem mestu.« In sedaj se bom vprašal, kot pravi Šarec, začne se pri osnovah: Kako on ocenjuje delo tega svojega ministra in te ekipe ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN:

Spoštovani poslanec, odvzeli ste čas gospodu Danijelu Krivcu, šefu Poslanske skupine SDS. Ne bo vam enostavno.

Besedo pa predajam gospe Jerci Korče in potem kot zadnja dobi besedo mag. Bojana Muršič.

Izvolite.

JERCA KORČE (PS LMŠ): Predsedujoči, najlepša hvala za besedo.

Zelo lepo, kolega Lenart, vas je bilo poslušati okoli tega. Res je, vse se začne na začetku in v vse se začne pri vrednotah. In ne čisto vedno pri denarju, čeprav bi si želeli danes sklicatelji te seje prikazovati, da se vendarle vse začne pri denarju. Ampak ko govorimo o Slovenski vojski, imamo precej drugih problemov, ki niso povezani samo z denarjem. Današnje izhodišče je enotni plačni sistem. Jaz za razliko od kakšnega drugega razpravljavca verjamem, da so takrat, ko se je to pripravljalo, bili res iskreni nameni, da se stvar zapakira v neko enoto, v nek celostni sistem. In po vsej verjetnosti je bila tista smer, tista ideja takrat do neke mere tudi pravilna. Je pa dejstvo, da so se pojavile anomalije in vedno se bodo. Ni sistema, ki bi ga lahko vzpostavili – ne vi, ne mi, ne leva, ne desna vlada –, da ne bi bilo anomalij, tukaj se najbrž vsi skupaj strinjamo. S tem se strinja tudi minister in tukaj smo zato, da te anomalije prepoznamo, da pripravimo primerno analizo,

ukrepe in odpravimo te anomalije. In zakaj so bila ta priporočila zavrjena? Iz razloga, ker se to že dogaja. Dajati priporočila vladi za nekaj, kar vlada trenutno že počne, je brezpredmetno. Zavrnitev teh priporočil je šla predvsem v prvi fazi v brezpredmetnost. V drugi fazi pa v to, da izpostavljati samo dve skupini, vojsko in zdravstvo, tudi ni v redu, ker v tem sistemu, ki je celosten in je tak, kot je, imamo različne službe, različne segmente. Z vsemi se je treba pogajati, če hočemo ohraniti nek socialni mir med temi strukturami znotraj javnega sektorja in državne uprave.

Pri obrazložitvi predlagatelja, pa kljub vsemu, če se že vsi danes v zgodovino obračajo, je zapisano: »Resnica je tudi, da je Slovenska vojska edina vojska in obrambni sistem na svetu, ki je povezan v enotni plačni sistem«. Tukaj pa bi imela vprašanje, zakaj se je tistega leta to dejansko umestilo v enotni plačni sistem. Na to se navezujejo izjave, tudi predsednika Vlade, ker danes izločati katerokoli skupino ven iz enotnega plačnega sistema, pomeni plaz. Tega plazu potem ne more ustaviti nobena vlada in to tudi vi veste. In veste tudi to, da če bi vi danes vodili vlado, tega ne bi storili. Kolega Žan, tega tudi vi ne bi storili. In sicer iz razloga, ker bi preučili, kakšne bi bile posledice izločitve ene skupine iz enotnega plačnega sistema. Se pa lahko vprašava, zakaj so takrat, ko so postavljali enotni plačni sistem, vojsko, ki je drugačen segment, tukaj se povsem strinjam z vašo obrazložitvijo, dejansko dali v enotni plačni sistem.

Načeloma nerada citiram predsednika republike iz popolnoma osebnih vzgibov, pa vendar piše, kar ste tudi vi zapisali v vašem sklicu: »Motiviranost, ki je pogojena tudi z ustreznim statusom, je bistvenega pomena za pripravljenost enot. Ni preproste, enostavne, mehanske korelacije med povečanjem finančnih izdatkov za obrambo in zvišanjem ravni pripravljenosti Slovenske vojske.« Seveda da ni, ker je pripravljenost Slovenske vojske odvisna od številnih drugih zadev in ne samo od tega, kako dobro je plačan vojak. In ta ugotovitev, ki jo podajate tukaj, je resnična, zato je treba vojaški poklic ponovno ovrednotiti, tako glede plačila. Le na tak način bomo ohranili tudi bojni položaj Slovenske vojske, tudi glede plačila, ne pa samo glede plačila. Thomas, ki je zagovornik ekonomske teorije izbire poklica, pravi, da je izbira poklica odvisna od več dejavnikov; saj s tem se najbrž tudi vsi strinjamo. In sicer od prihodkov, ki jih dobi iz poklica mlad človek, ki se odloči za svoj poklic; profesionalni prestiž poklica ter ugled – in v tem primeru govorimo o ugledu poklica vojaka in o ugledu instituta vojaške inštitucije kot take. Tukaj pa imamo politiki velik problem, in sicer da iz dneva v dan – tukaj pa je glavna odgovornost na SDS – povzročamo to, da nižamo ugled Slovenske vojske. Kolega Žan, jaz si ne predstavljam, če nas mladi ljudje, ki bi se pa mogoče dejansko za to odločili, poslušajo, ko se v srednji šoli

odločajo in berejo medijske zapise, kako je Slovenska vojska v razsulu, kako nič ne funkcionira, kako ta vlada dela samo še paliativno oskrbo in nič v vojski ni v redu, kako bi se tak človek sploh odločil za tak poklic. Ker če pogledamo resno na zadevo, seveda je plača motivator in je eden od dejavnikov, zaradi katerega se vsak človek odloči za določen poklic. Ni pa to edino. Je zanimanje, kako te tematika tudi zanima; in je tudi to, kako spoštovan si v javnosti. In odgovornost politike je, da vojakom vrnemo tudi spoštovanje; z našimi razpravami, z našimi diskusijami in s temi obračunavanji, ki se jih greste tako ali drugače, tudi z obrambnim ministrom in s to vlado, kaj dela Slovenski vojski. Ta vlada je prejela tako stanje, kot ga je, ga je prepoznala, ga je prepoznala tudi za ureditev statusa vojakov po 45. letu, čeprav se zadeve prikazujejo po moje predimenzionirano. In ni tako hudo, ker večina pripadnikov si že vnaprej poišče drugje službo, ampak delovna skupina pripravlja te ukrepe. Mislim, da so razlogi za odhod, ki so jih navedli: možnost kariernega napredovanja, možnost dodatnega izobraževanja, delovna sredstva in oprema, razmere za delo, medsebojni odnosi, ugled poklica vojaka in višina plače. In še enkrat poudarjam – in višina plače. Samo z višino plače mi pripadnikov v Slovenski vojski ne bomo zadržali in ne bomo pridobili novih kadrov. Ker, kot navajate, poklic vojaka je specifičen in je v preteklosti temeljil tudi na tem, da so bili vojaki, ko so šli po cesti, ko so vstopili v katerokoli inštitucijo, spoštovani. Spoštovani so bili tudi zato, ker jim je oblast dajala čast. Ta vlada vojski daje še kako visoko čast. Kolega Mahnič je imel velike pripombe, kako predsednik Vlade hodi in ima razne govore in tako naprej; ste tudi vi prisostvovali, ko je imel nagovor pred slovenskimi vojaki, ki je bil motivacijski, za razliko od nekaterih drugih, ki imajo precej drugačne vzgibe, ko nagovarjajo svojo enoto. Lahko se tu zapletamo ali pa ne. Sem pa danes imela en prijeten doživljaj, ko se pa strinjam s kolegom Grimsom, pa ga poslušajte tudi vi ali pa preberite njegov magnetogram: »Vojak mora biti cenjen in spoštovan ter da bo domoljubje ponovno vrednota.« Tukaj pa v vsem soglašam s kolegom Grimsom. Ampak ko nadaljuje, »eno so besede, drugo pa so dejanja te vlade.« Eno so besede opozicije, drugo pa so dejanja, kako vi tretirate to, da vnašamo domoljubje, kako si vi razlagate vrednote in kako vi delujete, da bo poklic vojaka ponovno cenjen in spoštovan. Za zaključek pa samo še to. Veliko so govorili, da je to danes predvolilno, zato ker so evropske volitve. Jaz pa mogoče razmišljam, da pa skozi take izredne seje, ki so časovno potratne in jemljejo energijo, ker vsi ministri pa državni sekretar danes tukaj sedijo, namesto da bi dejansko delali, ker ta tematika je precej smešna. Moje prepričanje je, da vi delate program za eno od vaših televizij. Mi vam pri tem očitno pomagamo, davkoplačevalci pa tudi z

RTV prispevkom, proti kateremu imate toliko, to financirajo. Hvala.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka.

Predeu dobi besedo mag. Bojana Muršič, se je prijavil predlagatelj gospod Žan Mahnič.

Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Najprej v pojasnilo gledalcem, poslanci bi danes dobili isto plačo, ali sedimo tukaj ali pa te seje ne bi bilo. Verjamem pa, da je v petek ob pol petih marsikomu tukaj težko sedeti, ker bi bil sedajle že doma. V realnem sektorju bodo delali tisti, ki so v drugi izmeni, do desetih zvečer, tisti, ki so v tretji, potem do šestih zjutraj in tako naprej. Vojski čast, je rekla Jerca Korče; jaz upam, da so to vojaki slišali. Ko boste šli naslednjič v trgovino ali pa kam drugam, ko boste morali nekaj plačati, povejte – Nimam denarja, ampak plačal bom z motivacijskim nagovorom Marjana Šarca. Za to, da vzamem to robo v trgovini, je dovolj motivacijski nagovor Marjana Šarca. Kaj ima vojska od motivacijskega nagovora Marjana Šarca? Nič. Bil sem tam. Ja, v prvi brigadi, predsednik Vlade je imel dober govor, sem mu povedal tudi tam, ampak kaj ima vojska od tega?! Koliko se to vojaku pozna v denarnici? Kaj lahko zaradi tega več kupi, koliko položnic zaradi tega več plača? Nič. Premier Šarec dela samo piar, intervjuje in govore na takšnih in drugačnih proslavah. Tega do sedaj ni noben predsednik Vlade počel. To počne predsednik države, to počnejo župani in tako naprej. Funkcija predsednika Vlade pa ni funkcija, da hodiš po terenu in imaš govore na proslavah in za 1. maj govoriš, kako se je v zadnjih 10 letih vse skupaj izkoriščalo. Izkoriščali so pa tisti, ki jih imate danes v koaliciji, zaradi katerih ste sploh na vladi, ampak tam mu nihče ne nastavi ogledala, mu ploskajo, ker mu morajo; tukaj pa mu lahko ogledalo nastavimo, če vam je prav ali pa če vam ni.

Da mi ne bi izločili. Ja, mi bi izločili, mi bi izločili vojsko iz enotnega sistema v javnem sektorju. Če bi bila dovolj močna koalicija, če bi bil predsednik Vlade, ki bi poslal vse za isto mizo, poklical vseh 12 generalov, ki jih imamo – Razložite jim, zakaj je to nujno potrebno. Je rekla gospa Žnidarič iz SMC, da se strinja, da so tudi druge problemi; ampak nikjer pa ni takšnega problema s kadri, kot je v Slovenski vojski, kjer ljudje odhajajo vsak dan, kjer je odšlo 450 ljudi v štirih letih in kjer bodo še odhajali. Nismo mi tisti, ki mečemo slabo luč na Slovensko vojsko, vi ste, prvič, ker ne ukrepate, drugič, ker Slovenska vojska na podlagi kriterijev, ki jih ima, sama reče, da je nesposobna za boj in da je minimalna ocena zadostno v miru. To vojska sama reče. Samo eno stvar mi povejte, gospa Korče, kar ni res, kar govorim. Samo eno stvar, kar sem se zlagal, kar se Slovenske vojske tiče. Je ni, ker govorim

na podlagi realnih podatkov. In če vojska sama reče, da je nezadostna; in če to povem jaz v parlamentu in to problematiziram, ker želim, da bi bilo bolje, ne zlivam gnojnice po Slovenski vojski, ampak želim pomagati, ker trkam na vest tisti politiki, ki jo že leta in leta uničuje.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala.

Besedo kot zadnja prijavljena ima mag. Bojana Muršič.
Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa za besedo.

Kaj po šestih urah in pol kot zadnja povedati nekaj novega, enostavno sploh ne vem. Prenova plačnega sistema je potrebna, to je dejstvo, to smo danes ugotovili. Vlada to tudi ve in vlada to tudi počne in se dogovarja s socialnimi partnerji. Dispozicija je narejena, dogovori so in ne vem, zakaj še mi sploh danes tukaj sedimo, kar smo že na začetku videli. Razlika med predlagatelji in vlado je pa v tem, da si vlada želi enotnega plačnega sistema, kajti ta je omogočil preglednost, transparentnost; vi pa želite posamezne skupine izvzeti iz plačnega sistema. V gradivu ste navedli eno skupino, poudarjam – eno skupino, to so zdravstveni delavci, na drugi strani imamo pa eno podskupino, ki spada v plačno skupno C. To so vojaki, to sta dve različni zadevi. In zakaj to omenjam? Ker smo danes ravno dobili s strani Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije protestno pismo, zakaj niso bili vabljeni na Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo, kajti dejansko spadajo v javni sektor. Danes smo bili ničkolikokrat obveščeni in opozorjeni, kaj je javni sektor, kaj je državna uprava, kaj je eno in drugo. Mislim, da je treba gledati na ta plačni sistem celostno.

Veliko težav imamo in kaj se je zgodilo, da od 1. do 18. plačnega razreda niti nimamo minimalne plače. Ko smo vstopali v enotni plačni sistem, so oblikovali plačno lestvico. Ampak kaj je pomembno pri tej zadevi? Pomembno je izpostaviti to, da takrat nismo imeli minimalne plače. In kaj se zgodi sedaj? Da delavec v 18. plačnem razredu ne dobi niti minimalne plače. In kdo so ti delavci? To so najnižje plačani delavci v vseh plačnih skupinah in v plačnih podskupinah. Tukaj je zadeva, o kateri bi morali razmišljati. Moje osebno mnenje je, da bi se moral izhodiščni plačni razred začeti pri minimalni plači. Veliko veliko stvari je, težave v zdravstvu definitivno so, na katere smo opozarjali, na katere opozarjamo. Srčno upam, da bo minister prevzel vse to na svoja ramena in da se bodo začele spreminjati spremembe. Tudi danes smo dobili ukrepe, ki bodo narejeni; tako je treba pri vodenju v javnih zavodih narediti spremembe. Prav tako se trudimo s skrajševanjem čakalnih vrst. Treba se je dogovoriti glede zdravnikov na primarni ravni, tudi glede samih specializacij je treba narediti

korake v drugo smer; kajti specializacije v preteklosti se niso razpisovale glede na potrebe in danes smo tam, kjer smo. Če bi se specializacije razpisovale glede na potrebe, bi se točno vedelo, kje so potrebe, in danes ne bi bili v taki težki situaciji, kot dejansko tudi smo. Hvala lepa.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka.

S tem, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci in predstavniki Vlade, prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobita besedo še predstavnica Vlade in predstavnik ter predstavnica predlagatelja.

Besedo ima predstavnik oziroma predstavnica Vlade. Minister, ste se dogovorili? Saj lahko tudi oba.

Izvolite, državni sekretar.

DR. KLEMEN GROŠELJ: Hvala lepa za besedo.

Prehod na samostojni plačni sistem, tukaj bi rad poudaril, da se tukaj malo podcenjuje kompleksnost tega procesa. Kaj to pomeni za sistem? To zahteva oblikovanje tega kompleksnega plačnega sistema notranjih plačnih razmerij, kar pomeni, da moraš imeti izredno močne in stabilne ocene o tem ovrednotenju posameznih formacij oziroma formacijskih dolžnosti znotraj sistema; predvsem pa, in to je zelo pomembno, tukaj se ustvarja vtis, da to že obstaja. Ni niti strokovnega konsenza niti soglasja socialnih partnerjev o tem, da tak izstop prinaša potrebne spremembe. Tega konsenza ni, to je treba poudariti. Med štirimi reprezentativnimi sindikati tega konsenza ni, niti strokovnega konsenza znotraj same vojske ni. Tega vtisa ne ustvarjati. To pomeni, da tukaj potrebujemo še zelo temeljite razprave o tem, kakšen plačni sistem, če bi že šli ven. Tukaj je čas tisti glavni dejavnik, kaj bi to pomenilo. Zato, kot sem že večkrat rekel, pripravljamo oziroma so pripravljene vrste ukrepov, nekatere ste tudi danes predstavili, našteji. In le-ti so tudi del teh ukrepov, mi smo jih predstavili socialnim partnerjem, kot sem poudaril, in pri tem pridobili soglasje vseh štirih reprezentativnih sindikatov. Mi pričakujemo, da bodo tako usklajeni predlogi lahko v relativno kratkem času, nekateri pa srednjeročno, prispevali k izboljšanju privlačnosti vojaškega poklica ter tudi materialnega in siceršnjega položaja vojakov in pripadnikov Slovenske vojske. Hvala lepa.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala.

Gospod minister, izvolite.

RUDI MEDVED: Hvala lepa, gospod predsednik.

V razpravi vidim, kar nekaj pozitivnih stvari. Prva je ta, da smo vsi soglasni, da je treba nadgraditi, posodobiti in narediti učinkovitejši enotni plačni sistem. V tem smo soglasni. Vlada bo te spremembe zakona

pripravila in pričakujem, da bo praktično tudi soglasno sprejet v Državnem zboru, kar se vsi strinjamo, kaj je treba storiti. Bo pa ena težava, namreč z vaše strani je bilo slišati, da karkoli bomo storili, ne bo nobenega učinka. Tako da si verjetno težko obetamo podporo, razen seveda če bi iz enotnega plačnega sistema izločili vojsko in zdravstvo, potem pa bi bil učinek in potem bi bili vsi skupaj s tem zakonom zadovoljni. Je pa v bistvu še ena pozitivna stvar. Tudi tisti, ki so preko medijev spremljali to razpravo, bodo dobili dober občutek, ker pozivali ste, da je treba delati, priganjali, da je treba delati. Mi smo odgovarjali, da delamo, torej bodo državljani dobili občutek, da nam je vsem mar za delo in smo dober zgled potem vsekakor za državljane. Tisto, v čemer smo se nekako razhajali, je ta analiza, o kateri je bilo toliko govora. Na koncu se je skristaliziralo vendarle, da mi delamo preveč analiz in da bi bila pa tista analiza, ki nam jo svetujete, vendarle mati vseh analiz, ki bi rešila vse zagate plačnega sistema. Treba pa je na koncu vendarle povedati, da ta enotni plačni sistem v praksi v celoti nikoli ni zaživel. Da imamo 10 let praktično invaliden sistem zaradi vseh ukrepov, ki so ga spremljali že vse od začetka. Niti še sploh ne vemo, kako v resnici, v praksi dokončno funkcionira, ker tudi nagrajevanje iz naslova delovne uspešnosti v praksi nikoli ni popolnoma zaživel, razen tistih prvih nekaj mesecev. In še nekaj je treba povedati, ko pravite: mi bomo oziroma bi izločili vojsko iz enotnega plačnega sistema. Zelo težko; ni mogoče v tem trenutku dobiti soglasja med sindikati v celotnem javnem sektorju po spremembi zakona v smeri, da bi katerokoli poklicno skupino izločili iz enotnega plačnega sistema. Mi bomo plačni sistem posodobili v dialogu s socialnimi partnerji in s takim tudi prišli pred Državni zbor.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod minister.

Sedaj imamo kot predlagatelja prijavitelja dva. Gospod Žan Mahnič, želite besedo? Gospa Jelka Godec, želite besedo?

Beseda je vaša.

JELKA GODEC (PS SDS): Današnja razprava je pokazala, da je enotni plačni sistem leta 2008, ko je bil takrat končno uveden, vsi skupaj so prišli v ta sistem, bil dobra stvar. To danes priznavate vsi. Pokazalo pa se je tudi, da danes razmišljamo zelo zelo različno. Eni mislijo, da lahko vojaki in zdravniki delajo na pogon – hvala lepa in to je to; drugi pa mislimo, da si zaslužijo dobro plačilo, pošteno plačilo za opravljeno delo. Največje razočaranje današnje seje – mislim, da je bilo šest ur in še nekaj – je minister za zdravje. Niti ene besede ni povedal danes. Niti na eno vprašanje ni odgovoril. Kot da ali nimate mnenja, gospod Šabeder, ali vam je odveč. In je res, strinjam se s kolegico, ki je dejala, da bi danes lahko bili ministri nekje drugje in nekaj drugega delali. Za vas to definitivno velja.

Gledanje na mobilni telefon in neodgovarjanje na naša vprašanja, neizražanje mnenja daje neko razočaranje poslancem, ki smo pričakovali danes iz tega sistema zdravstva tudi konkretne, če ne predloge, ampak mnenje, kako vi gledate na ta enotni plačni sistem. Minister Medved, ne predstavljajte si, da bo opozicija kar podprla neko zadevo, ki je niti ne vidi, niti ne ve, niti nikoli ne usklajujete z opozicijo. In potem pričakujete, ko boste prišli v Državni zbor – aleluja, bomo pa vsi za. Treba je usklajevati tudi z opozicijo, veste. Če boste usklajevali z opozicijo in bomo našli skupni jezik, mogoče bomo tudi mi podprli, če bodo seveda zadeve šle v smeri, ki jo tudi mi vidimo in podpiramo.

Po teh desetih letih je treba definitivno ločiti administracijo od storitvenega dela v zdravstvu, v obrambi in verjetno še kje. Treba je nameniti več denarja za fleksibilni del, torej nagrajevanje tistih, ki delajo kakovostno in dobro. Danes nam mladi zdravniki, medicinske sestre, specialisti odhajajo v tujino, zmanjšuje se število vojakov v vojski. Mi pa se delamo – češ saj je dovolj, da jim rečemo hvala lepa. Oziroma ne mi, nekateri tukaj. Uvažamo tuje zdravnike, ki bodo delali in že delajo po podjemnih pogodbah za višjo urno postavko, od 35 evrov do 50 evrov neto, medtem ko naš zdravnik dela za 10 evrov neto. Medicinska sestra seveda še manj. Imamo recimo podžupane, ki imajo plačni razred 50, to je recimo v velikosti – mislim, da sva s kolegom gledala – Postojne, 50. plačni razred, medtem ko nobena medicinska sestra ne doseže več kot 42. plačnega razreda. Ko specializant doseže 41. plačni razred, specialist 43. plačni razred in tako naprej, če to ni neka anomalija, potem ne vem, kaj je. Torej še enkrat, ni problem plačati tujega zdravnika po 35 evrov neto, problem je pa plačati mladega zdravnika ali pa specialista po več kot 10 evrov neto, če želite. Imate enotni plačni sistem. Mislim, da tej vladi in vladam zadnjih deset let takšen enotni plačni sistem popolnoma odgovarja in ga vi tudi potrebujete takšnega, kot je; ker vam odgovarja uravnilovka, ker vam odgovarja takšna javna uprava, kot je, ker vam odgovarjajo ta neplačna sorazmerja znotraj. V bistvu s tem kažem na slabo vlado, na nekompetentno vlado, ki se enostavno ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Elektronika nima milosti, ostali ste brez besede, ampak še boste imeli priložnost.

Spoštovane, spoštovani, ugotavljam, da smo ta splošni del razprave končali. Vsi, ki ste želeli, ste dobili besedo. Hkrati pa vsi skupaj ugotavljamo, da čas v celoti ni bil porabljen. Sprašujem, ali želite, da na podlagi 71. člena Poslovnika še enkrat gremo v delitev. Ja. Bodite sedaj pozorni, ker je zaradi specifičnosti današnje seje naslednje obvestilo pomembno. Če želite razpravljati tudi predstavnica predlagatelja predloga priporočila gospa Jelka Godec ter predstavnik Vlade, prosim, da se prav tako prijavitelja s pritiskom tipke za vklop mikrofona. To

govorim zato, ker ob tem, da sta dva razpravljala, predlagam, da se samo vi, gospa Jelka Godec, prijavite v imenu predlagatelja. Če ste prijavite vi, gospod Žan Mahnič, se bo vaš glas štel kot glas poslanca. Podobno velja tudi za predstavnike Vlade. Če sem razumljen, se v imenu Vlade prijavi minister Aleš Šabeder.

Gremo na prijave. Postopek poteka. Imamo 10 prijavljenih. Slišali ste strokovno pomoč, vsak ima 2 minuti in 16 sekund. Lista je pa naslednja: prvi ima besedo gospod Danijel Krivec, pripravi naj se gospa Andreja Zabret. Izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem prisotnim, posebej ministrom, kolegicam in kolegom!

Zanimiva razprava, vsi smo se strinjali, da anomalije v plačnem sistemu obstajajo. Na drugi strani smo se vsi strinjali, da je enotni plačni sistem v generalnem delu dobro uredil sistem javnih uslužbencev, vsi pa vemo, da dva zakona urejata ta del, Zakon o javnih uslužbencih, zakon o plačnem sistemu v javnem sektorju; in poslanci smo za to, da nekatere zakone spreminjamo. Če ugotovimo, da nekatere stvari v tem enotnem sistemu javnih uslužbencev ne funkcionirajo, in to nam vsakodnevno kažejo problemi v zdravstvu in v vojski, je pač treba neke zakone spremeniti, zato sedimo v tem parlamentu. Vi pa ves čas trdite, da to ni možno in da nobena stvar ni spremenljiva. Prej je bilo veliko govora o tem, da je tudi na drugih segmentih javnih uslužbencev veliko problemov. Mogoče, ampak ko se objavi razpis za popolnitev vojske, nimamo prijav. Ko damo v javnem sektorju razpis za tajnice, pravnike, ekonomiste, v nekem drugem segmentu prej so bile omenjene občine, na posamezne razpise pride tudi do 50 ali 60 prijav. Se pravi, že s tega vidika je nekaj narobe in če tega mi kot poslanci ne zaznamo in ne poskušamo rešiti, potem sami tiščimo glavo v pesek. Namen naših priporočil je bil, da se to resno obravnava in tudi sprejme neke rešitve. Ena od rešitev je lahko tudi ta, da se določene segmente iz tega izvzame. Kot se jih je umestilo v enoten plačni sistem, se jih lahko tudi izvzame. To je pristojnost Državnega zbora in ne govoriti, da so nekatere stvari, ki se sprejmejo, za večno take. Če se ugotovi, da zadeve ne funkcionirajo, je prav, da se jih spremeni, da se jih naredi boljše in bolj učinkovite, zato da lahko služijo svojemu namenu. Mi pa tiščimo glavo v pesek in trdimo, da je hruška in jabolko enako. Ni; in prej, ko boste to spoznal, prej bomo našli rešitve.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Besedo imate, gospod Žan Mahnič.
Pripravi naj se gospod Jožef Lenart.
Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Ker ni samo v denarju, je polkovnik Močnik, zato da se izboljša stanje v

Slovenski vojski, predlagal: beneficije, dodatki, nematerialne spodbude, ugodnosti za vojaške družine, poklicno upokojevanje, prioriteta zdravstvena oskrba za pripadnike, brezplačna protetika, brezplačni vrtci, zagotavljanje nacionalne poklicne kvalifikacije s tečajji in šolanji, katerim so podvrženi pripadniki Slovenske vojske, vojaške trgovine, subvencionirani javni prevoz, izhod iz statusa javnih uslužbencev, ukinitve logike nadurnega dela, uvedba samo dodatka za terensko delo, voden karierni razvoj in tako naprej. Skratka, ne samo plača, ampak tudi vse drugo, celostna skrb za pripadnika. To ni nobena topla voda, v tujini to poznajo. Pri nas verjetno tudi poznajo, vendar tega ne želijo uvesti. Ker če boste to uvajali za pripadnike Slovenske vojske, bodo takoj drugi javni uslužbenci rekli – Kaj pa mi? Zakaj pa tudi učitelji ne bi imeli v šoli svojih trgovin, kjer bi plačevali dobrine brez davkov? Zakaj tudi oni ne bi imeli pokritih zdravstvenih zavarovanj? Zakaj tudi oni ne bi imeli brezplačnih vrtcev? To je to. Karkoli boste naredili, boste sprožili domino efekt; ob primeru, da boste Slovensko vojsko pustili v enotnem plačnem sistemu. Kaj po 45. letu? Če se boste tri leta prej začeli pogovarjati, kam ga boste dali, kako ga boste dali, v tistih treh letih bo itak vsak sam potegnil špuro in šel ven. Začnite razmišljati. In bi rešili zadevo, ampak boste spet rekli – ne, ni primerno, spremenimo ZPIZ za vojake tako, da bo 12 za 24. Veste, kakšen naval boste imeli na vojsko? Rešili bomo kadrovske težave, rešili bomo težave z upokojevanjem in tako naprej. Dr. Grošelj, ste strokovnjak na tem področju, nehajte samo odkimavati, enim prikimavati, pa dajte končno že nekaj narediti. Leta in leta ste kritizirali na vseh javnih soočenjih pa govorili, kaj bi bilo treba narediti. Pokažite sedaj, da vas vidimo, heroja, naredite nekaj. Sedaj imate možnost, potem ne bo več teh soočanj, ko ne boste več državni sekretar pa pametoval vsem od A do Ž, kaj bi bilo treba narediti. Ste imeli možnost? Trenutno jo imate, naredite nekaj.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Besedo imate, gospod Jožef Lenart.
Pripravi naj se gospod Robert Pavšič.
Izvolite.

JOŽEF LENART (PS SDS): Hvala lepa še enkrat za besedo, predsednik.

Glede ugleda naših vojakov in Slovenske vojske bi še enkrat želel spomniti, da imamo danes na spletni strani Sindikata vojakov Slovenije, da bo sprožil kolektivni spor zoper odpoved pogodbe za zagotavljanje pogojev za delovanje Sindikata vojakov Slovenije. Naš in vaš ugled je tudi tukaj na njihovi strani. Dodal bi še naslednje, da če ne spoštujemo lastnega vojaka, ne spoštujemo lastne države. In kako bodo potem našo državo spoštovali drugi, če ne spoštujemo lastnih simbolov, lastne države,

kako naj nas potem spoštujejo drugi?! Kako naj nas spoštujejo severni sosedje Avstrijci, ko naši vojaki prihajajo knaufat v Avstrijo in tam povedo, da so slovenski vojaki. In kako nas spoštujejo južni sosedje Hrvati, ki imajo že tako ali tako zelo velik rešpekt do nas, ko vidijo, da imamo vojsko v takšnem razsulu, da nam lahko ponoči pol Slovenije ukradeš. Minister Medved sicer danes pravi, da aktivnosti tečejo, da se vse to rešuje. Nič ne rečem, ampak naj se vidijo akcije, naj se našega vojaka postavi na pravo plačno mesto. In sedaj bomo rekli še nekaj za zdravnike. Vsi želimo dobrega zdravnika, jaz ga želim tudi za vsakega našega državljana. Na osnovi tega, kar smo do sedaj videli, je pač treba iti v ostrejše akcije, v ostrejše ukrepe, da bomo to spremenili. Hvala.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Za vami, gospod Robert Pavšič, ima besedo gospod Nik Prebil.
Izvolite.

ROBERT PAVŠIČ (PS LMŠ): Hvala še enkrat za besedo.

Kar smo danes slišali, je to, da je enotni plačni sistem trenutno edino učinkovito orodje za obvladovanje celotne mase za plače v državi. Kakršnekoli izjeme v tem trenutku bi pomenile nevarnost. Ampak izgleda pa, da smo sedeli v dveh različnih dvoranah. Jaz sem razumel ministra, da so anomalije zaznali, da jih analizirajo in pripravljajo ukrepe, s katerimi bi rešili vprašanja, ki se bodo pojavila med temi anomalijami. Ker mislim, da ne gre tukaj za vprašanje pogona na hvala lepa. Ali si recimo trgovke, hišniki, čistilke, kuharji ali policisti tudi ne zaslužijo boljšega položaja pa boljše plače?! Ne moremo tako govoriti. Mi smo odgovorni za celotno državo, ne samo za dva segmenta. Seveda si vojska zasluži več, seveda si zdravstveno osebje zasluži več, seveda si zdravniki zaslužijo več; ampak v okviru zmožnosti. Nekje je treba vzeti, da se nekam da. In po moje se bo brez povečanja mase za plače ta zadeva zelo težko razvila, tako da bodo vsi zadovoljni. Ampak tudi če dvignemo vsem plače, potem pridemo v bistvu do neke inflacije, ker če bo več sredstev na razpolago, ekonomija govori, bodo tudi cene višje. Mi se vrtimo venomer v nekem začaranem krogu. Ja, jaz vas razumem, vas slišim, verjetno tudi minister ne pričakuje, da boste zaprmej požegnali vsak njegov predlog. Ampak verjetno v roku nekaj mesecev bo ta predlog prišel, mi se usedemo in pogledamo, če se najdemo skupaj v teh rešitvah. Najsibo to v enotnem plačnem razredu najsibo v posebnih kolektivnih pogodbah za posamezne sektorje znotraj tega sistema.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Zadnji kot poslanec imate besedo, gospod Nik Prebil.

Pripravi pa naj se gospod minister.
Izvolite.

NIK PREBIL (PS LMŠ): Predsednik, hvala lepa.

Samo še na kratko. Mene res veseli, da smo se o tem danes pogovarjali, da so tudi predstavniki Vlade slišali to debato, ampak še enkrat, vojska in vsi ostali so v tem sistemu danes zato, ker ste jih tja vključili vi. Dajanje priporočil, ko vsi vemo, da so postopki za spremembe v teku, je brezpredmetno. Počakajmo, da stvari pridejo pred nas in se bomo potem o njih tudi pogovarjali. Glede tega, da je brez veze, če nekomu rečeš hvala ali pa rečeš nekomu, da se je nekaj dobro naredilo – to je osnovna kultura človeka. Se mi zdi, da je to čisto prav, da vodje na visokih položajih uporabljajo to za svoje delavce; vem pa, da vi to težko govorite, ker nekateri od vas ne znate pozdraviti poslancev v tem državnem zboru na hodniku, ko jih srečate. Hvala lepa.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Besedo imate, gospod minister gospod Aleš Šabeder.

Pripravite se kot zadnja, gospa Jelka Godec.

Izvolite.

ALEŠ ŠABEDER: Hvala, predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Uvodoma bi želel povedati, da na predvolilni piar kaj dosti nimam za komentirati, zato se tudi nisem oglašal k besedi. Veliko je bilo danes govora o slabem zdravstvu, razsulu zdravstva, o nedelujočem zdravstvu, odhodu zdravnikov in podobno. Dober mesec sem minister, pa mislim, da imam že kaj za pokazati. Včeraj smo na vladi podpisali aneks 1, znižali glavarinske količnike, prepoznali problematiko družinskih zdravnikov. Bilo je skorajda norčevanje, da hodim na teren in da se pogovarjam s stroko. Preberite si medije, vsi, zdravstvena nega in zdravniki, podpirajo ta dejanja, da sem prvi minister, ki se sploh na terenu pogovarjam s stroko in prepoznavam njihove probleme. Tudi na aneks, ki ga je vlada sprejela, je bil zelo pozitiven odziv s strani stroke. Moram vam povedati, da smo tudi danes z največjo poklicno skupino v zdravstvu, to je zdravstvena nega, podpisali dokument kompetenc, ki je kar nekaj let stal v predalu. Našli smo konsenz in prepoznali tudi pomembnost največje poklicne skupine. Tudi sami vemo, da je treba nekatere skupine v enotnem plačnem sistemu dodelati in spremeniti. Prihajam iz največje bolnišnice in vem, kje so anomalije. Delamo seveda na tem, tudi tukaj pripravljamo predloge. Strinjam se z navedbami. Zahvaljujem se vsem poslancem, ki so danes v odprti debati izpostavili vso problematiko plačnega sistema, tako da smo dobili dober pregled; ampak v generalnem se pa v tej dvorani vsi strinjamo, da je enotni plačni sistem trenutno najboljša rešitev, ki jo imamo na mizi. Hvala lepa.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod minister.

In sedaj kot zadnja gospa Jelka Godec v imenu predlagatelja.

Izvolite, gospa poslanka.

JELKA GODEC (PS SDS): Hvala lepa.

Tisti, ki nima dneva delovne dobe na vodilnih delovnih mestih, moram reči, da nimajo kaj govoriti o tem, kdo reče hvala lepa in kdo ne reče hvala lepa in kdo je kdaj komu dal delovno uspešnost ali je ni dal. To je ena stvar. Druga, kolega Pavšič, jaz sem si zapisala: V nekaj mesecih bo predlog na mizi in bomo usklajevali. Nekaj mesecev, pa recimo pol leta, pa bomo usklajevali. Čakam vas, in to v poziciji. Do zdaj še nikogar ni bilo z usklajevanjem zakona v opozicijo. Nikogar. Prejšnja vlada je tudi delala analize na analizo na analizo, predvsem v zdravstvu. Danes vidimo, kaj imamo. Kolega Pavšič, delati je treba. Mislim, da je nekdo rekel – čim prej je treba začeti delati.

Gospod Šabeder, kar se tiče podpisa dokumenta glede kompetenc zdravstvene nege. Imeli ste pogoj 18. 5. 2019, tako da čestitam, da ste uspeli na rok podpisati, da ste izvršili tudi sklep, ki je bil dan v Državnem zboru. Ja, res je, marsikdo si zasluži višjo, boljšo, pravičnejšo plačo, vendar pa danes dva sistema v Sloveniji, to je zdravstvo in vojska, pokata po šivih v smislu, da odhajajo vojaki, še enkrat, da odhajajo ne samo mladi zdravniki, ne samo medicinske sestre, odhajajo tudi iz UKC. Sedem zdravnikov v zadnjem času. In ne odhajajo privat, odhajajo v tujino in mi jih ne znamo zadržati, ne znamo jih zadržati ne z osnovno plačo, ne s tistimi štirinajstimi dodatki, ne z delovnimi pogoji, ki so vedno slabši. In tudi plača v tem primeru je del problema. 10 evrov do 20 evrov maksimalno na uro je sramota proti temu, da delajo tuji zdravniki po 35 do 50 evrov na uro, tukaj pa ni problema. Poleg tega pa ti tuji zdravniki pridejo k nam, dobijo licenco in odidejo na Zahod. Mi ostanemo brez vsega in takšen primer je otroška srčna kardiologija pa predvsem problem kirurgov. Mi nismo sposobni ne z osnovno plačo, ne s spremembo in ne s fleksibilnostjo, variabilnostjo. Že prejšnja vlada je delala analize in že prejšnja vlada je isto ugotavljala in čakam tistih nekaj mesecev, ko boste prišli, gospod Medved, v opozicijo in usklajevali vašo spremembo enotnega plačnega sistema.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka.

S tem, spoštovane poslanke in spoštovani poslanci, zaključujem, zaključujemo splošno razpravo.

V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. decembra 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila s tem zaključen.

S tem zaključujem tudi to točko dnevnega reda in 23. izredno sejo Državnega zbora.

Ponovno pa se vidimo v ponedeljek na redni seji.

Želim vam prijeten vikend, nasvidenje!

Seja se je končala 17. maja 2019 ob 17.02.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAKOVIĆ, PREDRAG	38
BREZNIK, FRANC	49

Č

ČERNAČ, ZVONKO	9, 47, 49
----------------------	-----------

D

DIVJAK MIRNIK, LIDIJA	53
-----------------------------	----

G

GODEC, JELKA	6, 23, 35, 37, 41, 60, 63
GRIMS, MAG. BRANKO	53
GROŠELJ, DR. KLEMEN	38, 59

H

HEFERLE, TINA	34, 35
HORVAT, JOŽEF	31

I

IRGL, EVA	41
-----------------	----

J

JANŠA, JANEZ (IVAN)	17
JERAJ, ALENKA	33

K

KNEŽAK, SONIBOJ	52
KORČE, JERCA	57
KORDIŠ, MIHA	11
KRIVEC, DANIJEL	61

L

LENART, JOŽE	28
LENART, JOŽEF	56, 61

M

MAHNIČ, ŽAN	7, 25, 29, 35, 36, 38, 58, 61
MEDVED, RUDI	9, 36, 37, 38, 59
MÖDERNDORFER, JANI (JANKO)	46, 49
MURŠIČ, MAG. BOJANA	20, 59

P

PAVŠIČ, ROBERT	44, 49, 62
PERIČ, GREGOR	21
PODKRAJŠEK, BOJAN	27
POLNAR, ROBERT	15
PREBIL, NIK	19, 55, 62
PREDNIK, JANI	45

S

STAROVIĆ, VOJKO	14, 43
-----------------------	--------

Š

ŠABEDER, ALEŠ	62
ŠIŠKO, DUŠAN.....	16

T

TRČEK, DR. FRANC	29
------------------------	----

U

UDOVIČ, MATEJA.....	39
---------------------	----

V

VRTOVEC, JERNEJ	12
-----------------------	----

Ž

ŽNIDARIČ, MOJCA	54
-----------------------	----

LEGENDA

- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS LMŠ – Poslanska skupina Liste Marjana Šarca**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra**
- PS Levica – Poslanska skupina Levica**
- PS NSi – Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati**
- PS SAB – Poslanska skupina Stranke Alenke Bratušek**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SNS – Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke**
- PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**